ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1310

5 динара

4.2.1977. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

ИСТИНИТЕ ПРИЧЕ СА ДИВЉЕГ ЗАПАДА

ТРИ ПУТА ОБЕШЕН

СТР. 20

КОМПЛЕТАН СТРИП

ОПАСАН ЗАДАТАК

Веровали или не!

ВИЗАНТИЈСКОГ ЦАРА МАВРИКИЈА
(539 – 602)

Убили су побуњеници, а поред њега и његову жену и петоро деце. У то време његов најмлађи син Јустинијан још је био беба и његова дадиља понудила је да уместо њега потури у колевку свог сина – али цар није дозволио ту замену.

СТИВЕН КОЛИНС ФОСТЕР
(1826 – 1864)

Амерички песник и композитор који је у својим песмама славио породицу и домаће огњиште, **умро је као бескућник у једној болници за сиромашне.**

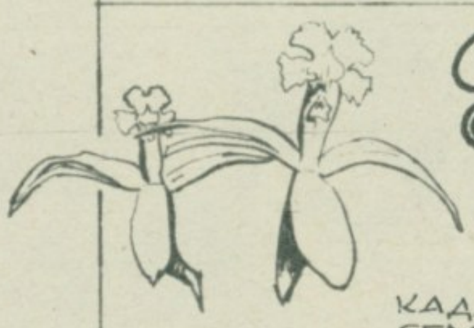

Орхидеја CATTLEYA

носи у једној чаури **5.000.000** семенки. Када би само 10 одсто семена орхидеје изникло, површина земље била би потпуно покривена овим биљкама.

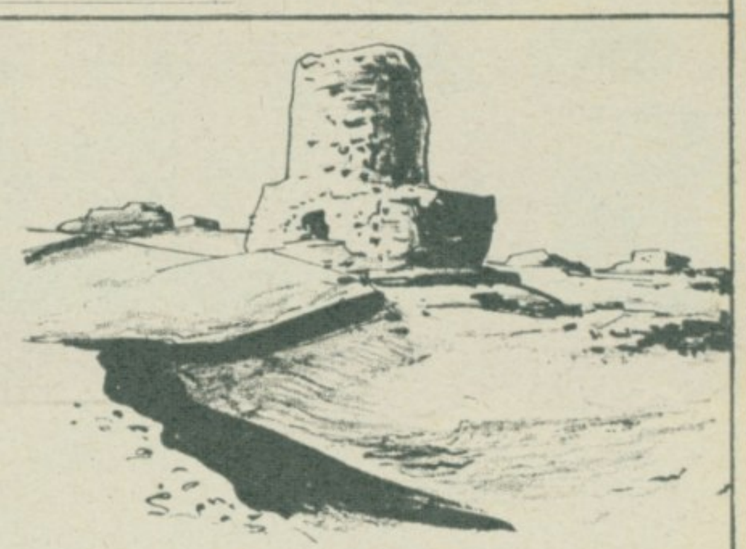

ДВЕ ХИЉАДЕ ГОДИНА *под песком*

У кинеској пустињи Такла – Макан читав град тухуоло лежао је **2.000** година готово потпуно покривен **живим песком.**

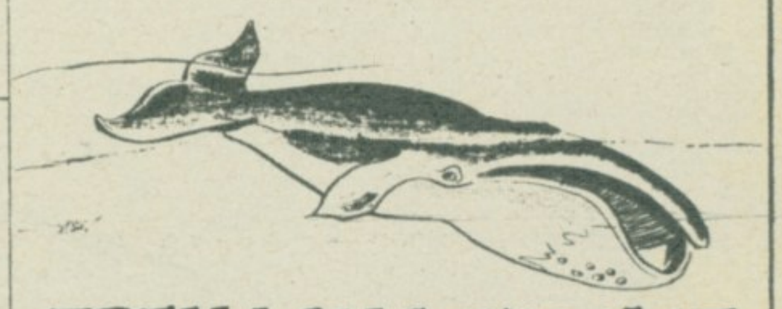

ГРЕНЛАНДСКИ КИТ

има уста која износе **трећину** целог његовог тела.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

• сеоце Остхајм, у Алзасу, цело је страдало за време другог светског рата. Остао је само део једног зида на коме је једна рода подигла своје гнездо. Тако је после рата ова рода била први „становник" обновљеног села.

• како пише совјетска штампа, недавно су у Казахстану научници открили кости камиле старе око пет милиона година. На основу ових костију израчунали су да су камиле у то време биле велике као данас слон. А у Тијан-Шану, планинама Централне Азије (Кина и СССР), нађена је лобања камиле дугачка готово један метар.

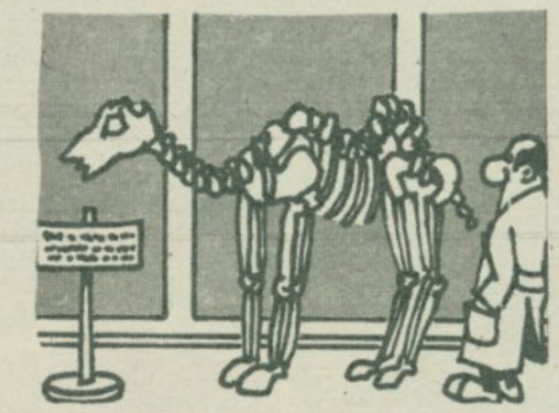

• према некој старој легенди у једном селу на југу Француске, човек кога је жена у току године највише грдила мора да узјаше наопако магарца и тако пројаше кроз село. Прича се да је извесни Едуар Адур то радио читаве 52 године.

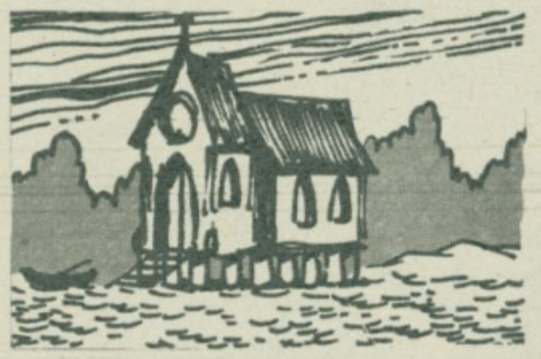

• црква Христа у Познању, у Пољској, сграђена је у мочвари. Да вода не би поткопала њене темеље, црква „стоји" на десет хиљада храстових облица.

• шведски новинар Франц Вебер, учесник више подухвата за спасавање природе, припрема експедицију коју ће сачињавати шест стотина новинара из целог света. Циљ им је да се на лицу места увере у приче о покољу малих фока. Како је овај подухват веома скуп организатори су, да би дошли до новца, пустили у продају бецеве и играчке с ликовима малих фока.

• највећи плод има морски кокосов орах са Сејшелских острва — може да достигне тежину од осамнаест килограма.

• на Адели, земљи на Антарктику, често се међу пингвинима могу срести албиноси. Ако су албиноси мужјаци, осуђени су на изолованост док женка албинос у време парења обично нађе партнера.

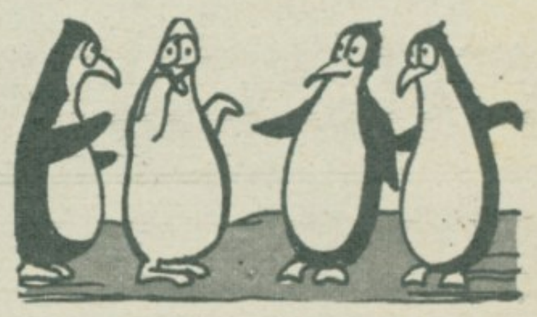

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

ОХ! ИЗГЛЕДА ДА САМ ЗАЛУТ'О!

А НОЋ СЕ ВЕЋ СПУ-ШТА!

УФ!

ПЉАС

ОВО ЖБУЊЕ ПРОСТО ЈЕ УЖАСНО...

...АЛ' ВАЉДА ЋУ СЕ НЕКАКО ИЗВУЋИ!

ХУ... НАЈЗАД ПРО-НАЂОХ ИЗЛАЗ ИЗ ОВЕ ЏУНГЛЕ!

МОРАЋУ ИДУЋЕ НЕДЕЉЕ ДА УРЕ-ДИМ ДВОРИШТЕ! НЕМА ВИШЕ ОД-ЛАГАЊА!

Distributed by King Features Syndicate.

Copyright © 1976
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

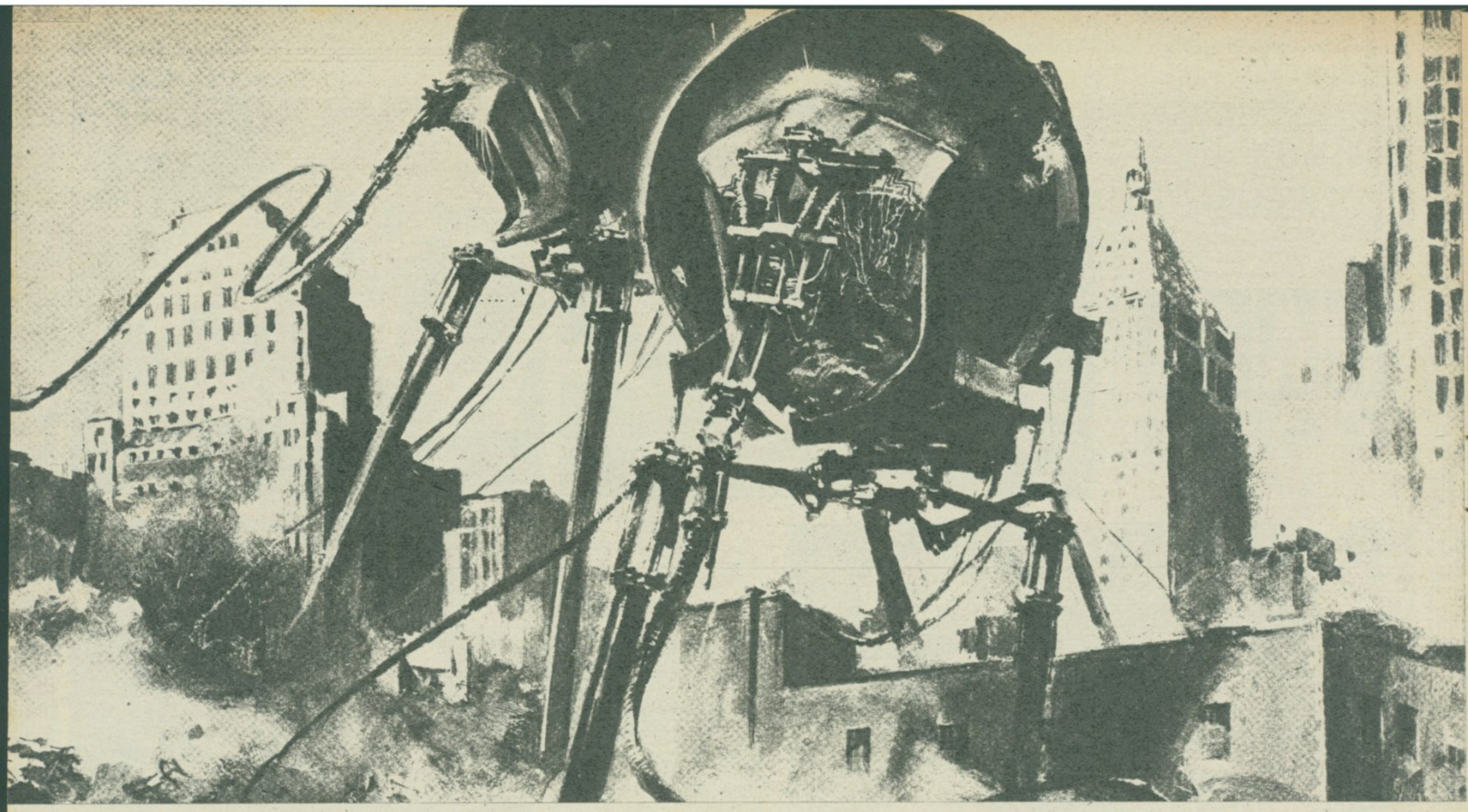

ГДЕ СУ ТИ МАРСОВЦИ?

ГЛАС СПИКЕРА ОВОГ ПУТА БИО ЈЕ КРАЈЊЕ УСПАНИЧЕН: »ПРЕДМЕТ КОЈИ ЈЕ ПАО КОД ПРИНСТОНА НИЈЕ БИО МЕТЕОР ВЕЋ НЕКА ВРСТА МЕТАЛНОГ ЦИЛИНДРА У КОЈЕМ СЕ НАЛАЗЕ МАРСОВЦИ НАОРУЖАНИ СМРТОНОСНИМ ЗРАЦИМА. ИЗГЛЕДА ДА ЖЕЛЕ ДА ОСВОЈЕ НАШУ ПЛАНЕТУ!«

За њујоршку породицу Френклин 30. октобар 1938. године представљао је обичну недељу, дан одмора, после шест напорних радних дана. Четрдесет петогодишњи Роберт Френклин и његова супруга Роза слушали су музику на радију очекујући почетак вечерње драме, док су се њихова деца, осмогодишњи Фред и дванаестогодишња Мери играли на тепиху, покушавајући да склопе велику слагалицу.

Изненада се музика на радију прекинула и зачуо се глас спикера:

„Управо смо добили вест да је дошло до неколико експлозија гаса на површини планете Марс. Експлозије је опазила опсерваторија државе Њујорк. Драги слушаоци, останите крај апарата јер вести стално пристижу.“

— Шта ово треба да значи, Роберте? — забринуто је упитала Роза Френклин.

— Ах, то су вероватно уобичајене појаве, интересантне само за астрономе. Нема разлога за панику јер...

Глас спикера прекинуо је Френклина:

„Овог часа нам је јављено да је огроман метеорит пао близу Принстона у држави Њу Џерси. Наш извештач из Њу Џерсија јавља: Према досадашњим подацима, око 1500 особа је погинуло, мада сваког тренутка стижу нови подаци о броју жртава!“

Роза Френклин је пригушено крикнула.

СВИ У ТУНЕЛЕ

— Слушај, Роберте. Те експлозије на Марсу и овај метеорит што је пао... Мислиш да то има неке везе једно с другим?

И деца су прекинула игру и погледала радознало у оца.

— Не... У ствари, да... Ове две појаве су такве да би се можда могле довести у неку везу — хладнокрвно је објашњавао Роберт, мада је и сам био забринут вестима: — **У сваком случају, нема разлога за панику.**

Глас спикера поново је прекинуо Роберта Френклина. Овог пута био је крајње успаничен:

„Доносимо важну исправку: предмет који је пао код Принстона није био метеор. То је била нека врста металног цилиндра у којем се налазе Марсовци наоружани смртоносним зрацима! Изгледа да желе да освоје нашу планету! Они руше све пред собом и крећу се у правцу Њујорка!!!“

Вриснувши, Роза је скочила са столице и пригрлила децу која су се у тренутку нашла поред ње. Ни Роберт није више седео у својој фотељи. Нашли су га у суседној соби како журно пакује кофере, мрмљајући сам за себе:

— Наравно, нема још разлога за панику, али кофере треба што пре спаковати!

Орсон Велс из млађих дана

Роза и деца су га гледали запањено, још не схватајући озбиљност ситуације.

Шта гледате у мене?! — љутио се. — **Зар нисте чули вести? Пакујте се!**

Широм Сједињених Америчких Држава настала је паника. Људи су излазили на улице и, уплашени, бежали. Они који су се у тренутку емитовања алармантне вести затекли у аутомобилима журно су се заустављали и хитали у тунеле подземне железнице, не би ли нашли боље склониште! Хаос на улицама је све више растао, док су се болнице пуниле жртвама хистеричних напада. Аеродроми су били закрчени гомилом људи који су хтели да побегну за Европу — пред најездом Марсоваца!

ОБАВЕШТЕЊЕ

Тек после једног часа на радију се поново зачуо глас спикера, овог пута без панике:

„Ово што сте слушали протеклих 60 минута нису биле вести него радио-драма „Рат-светова“ коју је по роману Х. Џ. Велса за радио припремио извесни млади глумац и писац Орсон Велс. Све што сте чули је само плод маште. Људи Америке су сигурни!“

Међутим, паника се није стишавала. Људи се нису усуђивали да се врате кућама па је објашњење емитовано сваких неколико минута, све до поноћи!

Орсон Велс није имао појма о паници коју је створио. Тек када је један њујоршки полицајац

упао у кабину студија у којој је читао своју драму, схватио је шта се напољу догађа.

И Орсон Велс је лично објаснио слушаоцима да је у питању било само емитовање научнофантастичне драме „Рат светова", по роману Х. Ц. Велса. Уз објашњење прочитао је и део предговора роману:

„Вредност ове приче лежи у томе што од прве до последње странице не постоји ништа што не би било могуће!"

СУМЊИВО ГОМИЛАЊЕ ТРУПА

Роберт Френклин, натоварен коферима и праћен супругом и децом, полако је напуштао тунел подземне железнице. У очима му се огледао ужасан бес. Просто није могао да верује да је нешто тако могло њему да се деси. Улице су биле пусте. Сви су се вратили кућама.

— **Тата...** — мали Фред је прекинуо тишину.

— **Да...?** — процедио је отац бесно.

— **Хоћемо ли већ једном видети Марсовце?**

Ово је било сувише и за „хладнокрвног" Роберта Френклина. Мали Фред је одмах видео да нешто није у реду и дао се у трк. Роберт је побацао кофере и бесно појурио за сином, све док се нису изгубили у даљини...

Свитало је. Цео Њујорк је спавао. Они који су били будни чули су вести са радија о сумњивом гомилању трупа у Немачкој, на граници према Пољској. Али нико није ни слутио да ће цео свет ускоро запасти у страшнији кошмар него да су на Земљу збиља стигли Марсовци. Јер, драма Орсона Велса емитована је у предвечерје другог светског рата.

М. Ј.

ШПАНСКИ ГРАЂАНСКИ РАТ

ПЕСМОМ У СПАС

Снимљен на шпанском ратишту: Иван Линардић

ЗБИЈЕНИ У СПАРНОМ ПОТПАЛУБЉУ ЉУДИ СУ ИШЧЕКИВАЛИ. НИСУ ТАЧНО ЗНАЛИ НИ ГДЕ СЕ НАЛАЗЕ НИ КУДА ПЛОВЕ.

Иван Линардић је полако ишао селом. У сећање му навреше дани младости и одлазак са родног Крка у Америку 1928. године. На ивици насеља, чије име никако није могао да запамти, сео је под неко дрво. Хтео је да се отресе непријатних мисли. Није га мучило шта ће ту, него како одатле да се извуче. И не само он: у селу, удаљеном који километар од Валенсије, налазило се више од стотину добровољаца из разних земаља који су, попут њега, дошли у Шпанију да се боре на страни републиканаца у грађанском рату. Стигли су Чеси, Пољаци, Бугари, Југословени... Неки чак из Америке. Иван такође, иако породицу и дом није видео откако се запутио с оне стране Атлантика.

Била је средина децембра 1938. године.

Чудновато наређење

Шпански грађански рат остаће упамћен као тежак и крвав. Започеле су га 1936. године побуњеничке снаге, предвођене фашистички опредељеним Франком, с циљем да оборе легалну републиканску владу. Шпанском народу притекле су у помоћ напредне снаге из других земаља; основане су међународне бригаде. Међутим, што је рат више одмицао, Франко је добијао све веће количине ратног материјала од нацистичке Италије и Немачке.

Исцрпљене републиканске трупе све теже су се носиле с таквим ратним потенцијалом. Једна од пресудних битака била је и она на реци Ебру од 1. августа до 15. новембра 1938. године. Део средоземне обале од Валенсије до јако Тарагона доспео је у руке Франкових људи док су Валенсију, на југу у Барселону, на северу, још држали републиканци. Заузимајући део обале, побуњеници су раздвојили републиканске снаге на два међусобно удаљена дела. Додуше, иза Барселоне се простирала слободна Каталонија и даље Француска, али је зато Валенсија на југу била готово одсечена. И залеђе далеко иза ње држале су Франкове трупе.

За борце републиканске војске Барселона је представљала пут у слободу. Докопати се ње, значило је остати жив. Али како?

Прошао је ручак, затим и вечера. Ноћ никоме није донела сан. Линардић се до јутра превртао по кревету. С првим сунчевим зрацима већ је био на ногама, поднадуо од неспавања. Цело пре подне тумарао је селом. Изненада, сазван је збор. Прену се.

Командант батаљона „Димитров", којем је припадао и Линардић, говорио је одсечно.

— Одмах камионима крећемо у Валенсију, а тамо се укрцавамо на брод који ће покушати да нас пребаце у Барселону! Спакујте ствари и за пет минута будите у строју. Кад будемо пролазили кроз град, певајте, само певајте! То је наређење!

Ко је тамо?

Тог поподнева из валенсијске луке испловио је брод са око двеста путника међу којима су се налазили и борци батаљона „Димитров".

Са дока се лепо могло видети да капетан намерава да обиђе Балеарска острва и, како би избегао сусрет са Франковим брзим и наоружаним патролним чамцима, пучином се докопа Барселоне. У луци су сви живо коментарисали да ли ће успети.

До вечери брод је стигао у близину острва. Видело се да ће ноћ бити без месечине и борцима је лакнуло.

— Враћамо се назад! — прену их је одједном капетан. — Сви под палубу! До јутра ћете остати доле, али не смете ни гласа пустити. Ако ме не послушате, изгинућете и ви и ја!

На броду су погашена светла и он је запловио назад, према Валенсији. Да би се рад мотора што мање чуо, брзина је осетно смањена. А онда, у близини луке, скренуо је десно па на север, држећи се обале.

Простор испод палубе претворио се у душегупку. Нико од путника није знао куда брод плови, а жеђ и несносна врућина чинили су неизвесност још неиздржљивијом.

Негде пред зору зачуло се трчање посаде по палуби. Бродска светла нагло су упаљена. Линардић који је све време чучао на највишем степенику потпалубља и покаткад извиривао да види шта се напољу догађа опрезно је провирио.

— Ко је тамо? — чуо је питање и схватио да је брод пресрео патролни чамац Франкове војске.

— Француски брод! — довикнуо је капетан, намерно мешајући француски и шпански језик. — Пловимо за Марсеј! Хоћете ли да извршите преглед?

Неколико тренутака владао је тајац.

— У реду, пролазите!

Капетан је весело поздравио непријатељску посаду. Махао јој је капом све док се патролни чамац није изгубио у јутарњој измаглици. Тада је наредио да се заплови највећом брзином.

Варка и то каква

После једног часа, када је сунце грануло, капетан се наднео над отвором и довикнуо људима испод палубе:

— Излазите, слободни сте!

Радости није било краја. Борци су се грлили, љубили, неки плакали. Линардић је мислио да сања. Колико јуче били су осуђени на смрт. Шта се то догодило? Паде му на ум и оно певање...

Убрзо је све разјашњено. Певање и бучан одлазак били су варка, односно намерно подметнуто упозорење Франковим шпијунима у граду да ће брод са добровољцима испловити пут Балеарских острва, обићи их и кренути према Барселони.

— Знали смо да ће шпијуни о томе обавестити своје шефове — смешкао се капетан — и да ће нам патролни чамци приредити „срдачан" дочек на пучини. Зато смо по дану запловили тамо, а по мраку се вратили назад и стигли до Барселоне пловећи уз саму обалу, где нас нису очекивали! Што се тиче брода, он је ноћас, гледано споља, заиста био француски: моји момци су преко његовог шпанског имена исписаног с једне и друге стране прамца извешали платнене траке с француским називом које се у сумрак и зору не уочавају. Хвала вам што сте се борили за нас, желим вам срећан пут у Француску и не заборавите Шпанију! Адиос!

М. Тодоровић

ПУТОВАЊА У НЕПОЗНАТО БЕКСТВО

1 **ЗДРОБЉЕН** — Године 1914. чувени британски истраживач сер Ернест Шеклтон одлучио је да, полазећи из базе у Веделовом мору, пређе преко Антарктика и заврши пут са друге стране континента, на рту Мек Мардо. Велике масе леда заробиле су, међутим, Шеклтонов брод „Издржљиви" и здробиле га као кутију шибица, пошто су га претходно носиле преко 300 миља кроз Веделово море. Сви чланови посаде преживели су катастрофу, али сада су били изгубљени на санти, хиљаду километара од цивилизације.

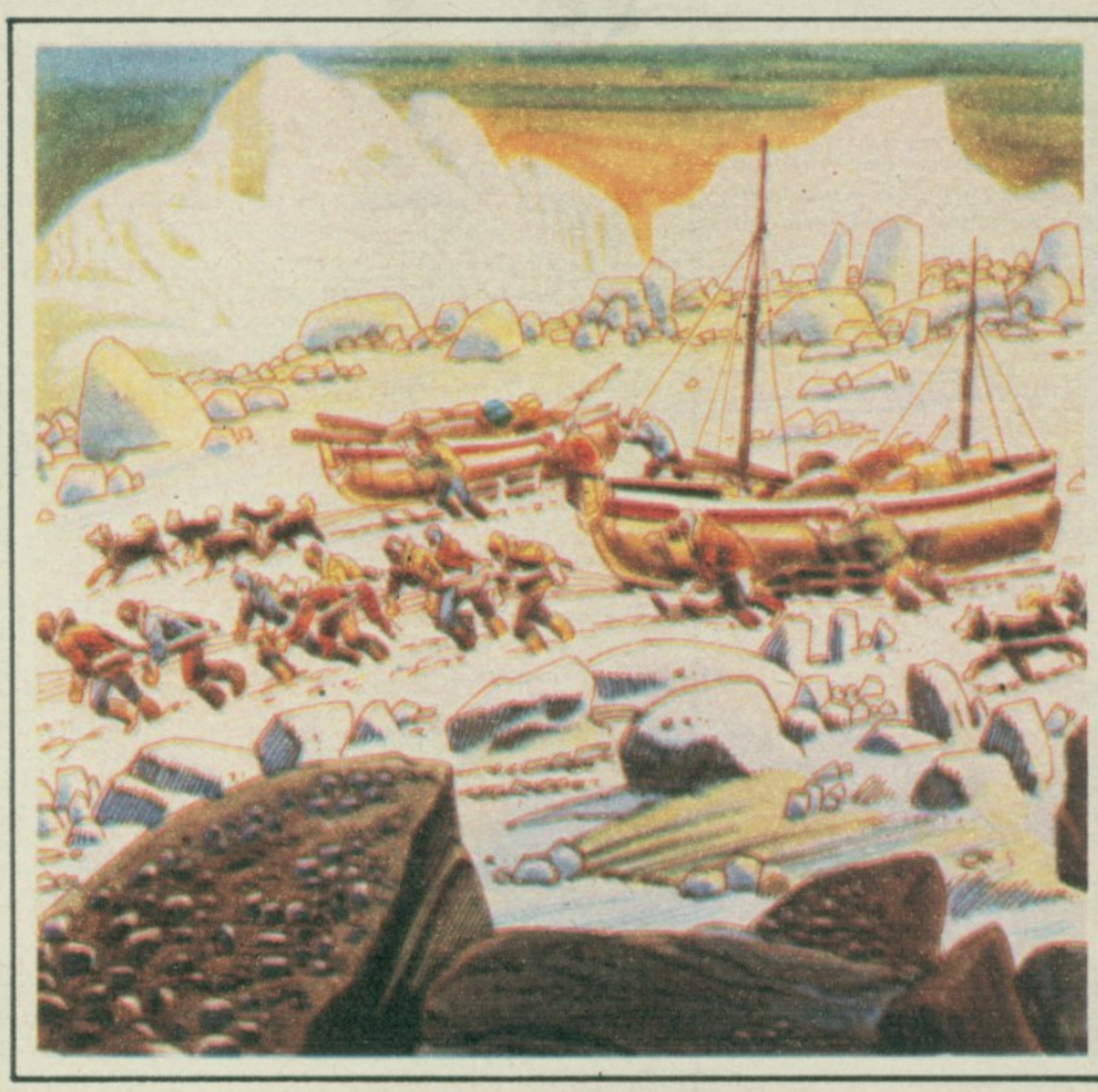

2 **ПРЕКО ЛЕДА** — Најближе познато копно било је ненастањено каменито острво названо Острво слонова. Шеклтон и остали чланови посаде успели су да спасу неколико мањих чамаца и извесну количину хране, па су преко леденог пространства кренули ка острву. Овај мукотрпан пут трајао је скоро три месеца. За све то време ови храбри морнари нису успели да нађу изворе свеже воде, већ су морали да се користе резервама које су носили са собом. На Острво слонова стигли су средином априла.

3 **ШЕСТОРИЦА ОДАБРАНИХ** — Шеклтон и његови људи спасли су се леда, али су се сада суочили са новом невољом — глађу. Најближе настањено место одакле су могли да очекују помоћ било је насеље китоловаца на острву Јужна Џорџија, удаљено преко 800 миља. Велики истраживач изабрао је петорицу најснажнијих момака и у највећем од три спасена чамца кренуо на неизвестан пут преко Јужног мора. Разапео је мала једра и упутио у пустоловину од које је зависио живот људи остављених на острву.

4 **ЧУВАТИ ВАТРУ** — Петочлана посада, мокра и промрзла, седела је у малом чамцу згрчена испод платна којим је био покривен отвор на палуби. Између њих горела је плинска лампа, једини извор топлоте. Чували су је од влаге коју су доносили високи таласи. Време је било мирно тако да првих недељу дана нису имали никаквих већих проблема и пловидба је текла несметано. Најгоре је, међутим, тек долазило...

СА ОСТРВА СЛОНОВА

5 **НИЈЕ ЗОРА** — Једне ноћи Шеклтон је провирио кроз отвор на палуби и погледао према хоризонту. На небу је угледао дебелу белу линију. У први мах учинило му се да свиће, а одмах затим утврдио је страшну истину: бела линија била је, у ствари, пена на врху огромног таласа какав Шеклтон није никада видео и који се ваљао према чамцу. Спустио се у потпалубље да упозори људе, али било је касно! Талас је одједном поклопио чамац, до пола га напунио водом и умало га није потопио.

6 **КАКВА ГРЕШКА!** — Исцрпљени и на ивици снаге храбри људи стигли су до острва Јужна Џорџија. А онда су схватили да су стигли на његову погрешну страну! На чамцу се сломио јарбол, тако да нису могли да оплове острво. Једино решење било је да пређу преко опасних планина и леденика на другу страну острва. То су могли само најодморнији па је Шеклтон са двојицом кренуо преко планине, која је, по опасностима које је крила у себи, могла да се упореди са ужасним путем до острва.

7 **У РЕКОРДНОМ ВРЕМЕНУ** — Храна коју су још имала сва три дела експедиције била је на измаку и овај подухват био је, у ствари, трка за животе многих људи. Јужна Џорџија је врло узано острво и тројица морнара кренули су преко најужег дела. С тешком муком дошли су до његовог врха а онда је требало да се спусте доле. Сели су на кожне торбе са храном и клизали се низ падину великом брзином. На тај начин за неколико минута прелазили су раздаљину од хиљаду метара.

8 **СВИ НА БРОЈУ!** — Шеклтону и друговима требало је укупно 36 часова да пређу преко острва. Ова брзина и данас многима изгледа невероватна. Сирена која ујутру позива раднике у насељу китоловаца на посао представљала је за уморну тројку најлепши звук. Помоћ је одмах послана и спасени су и људи са Острва слонова и тројица која су чекали на другој страни Јужне Џорџије. Шеклтонова експедиција није испунила планирани циљ, али су се њени чланови у пуном броју вратили у базу.

ПЕТ ЧАСОВА ДО ПОМОЋИ

СЛОМЉЕНОГ РАМЕНА И СА ДРУГИМ ТЕШКИМ ПОВРЕДАМА, СЕДМОГОДИШЊИ ДЕЧАК ЈЕ БАУЉАО ДРУМОМ ДОЗИВАЈУЋИ ПОМОЋ!

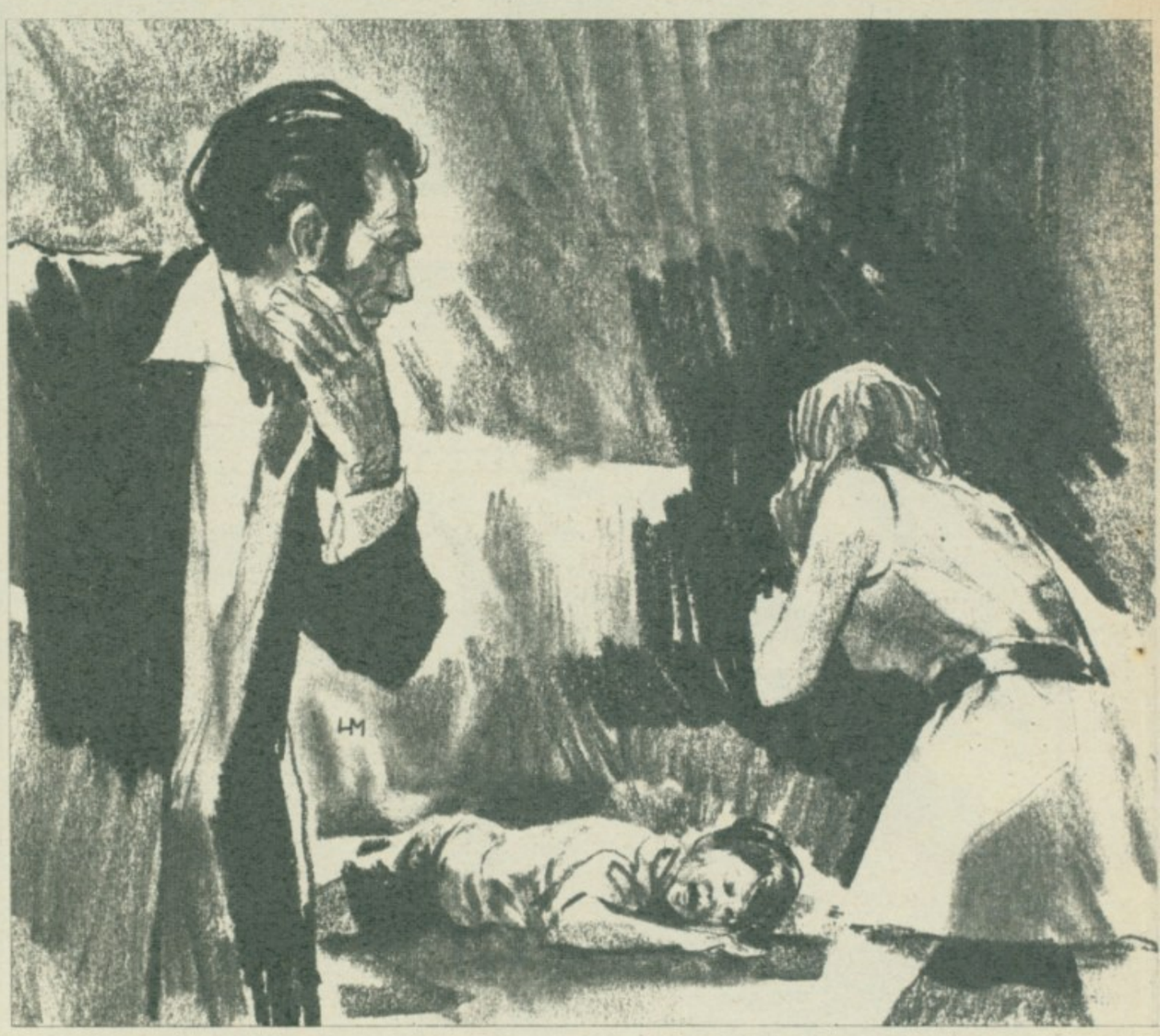

Велика лимузина грабила је кривинама ауто-пута према Фолбруку, у Калифорнији. За воланом је био четрдесет деветогодишњи Дејл Ешли Хоуп а на седишту поред њега био је његов седмогодишњи син Ленс.

Враћали су се из посете пријатељима. Увелико је прошла поноћ а они су се налазили на једној излазној кривини, око 10 километара од Ескондида.

Дејл Хоуп је изненада изгубио контролу над колима, пробио заштитну ограду на ивици друма и лимузина је почела да се, уз заглушујући лом метала и стакла, преврће низ стеновиту падину, дубоку преко 60 метара. Кола су се зауставила у подножју и окренула на кров. После силне ломљаве завладала је тишина. Чуло се само котрљање каменчића са узнемирене падине. Прашина се слегла и указао се ужасан призор.

ОВО НИЈЕ ФИЛМ

Возач је још био на свом седишту, нагнут мало напред, главе прикљештене између две половине искривљеног волана. Преплашени дечак гледао је оца не знајући шта прво да уради. Осећао је мирис просутог бензина и сетио се да би оца требао извући из кола пре него што се, можда, запале. Ленс је, као и сви дечаци, био љубитељ криминалних филмова и много пута је гледао своје омиљене јунаке како се повређени извлаче из слупаних кола. Отац му је често говорио: „Сине, све је то измишљотина, то је немогуће".

Панично је почео да вуче оца напоље кроз отвор на коме су до малопре била врата аутомобила и тек тада је постао свестан сопствених повреда. Сломио је кључну кост, а неколико великих и мноштво мањих комада стакла забило му се у леђа. Мајица му је била натопљена крвљу. Било је немогуће извући очеву главу из згужваног волана.

Помиловао је оца и једва чујним гласом рекао:

— Идем по помоћ. Ништа не брини, тата, пожурићу колико могу!

Покушавајући да не обраћа пажњу на ужасне болове у леђима, Ленс је започео успињање уз каменито брдо. Неколико пута се оклизнуо и откотрљао на почетак. Стакло му се све више забијало у леђа али није одустајао.

— Упомоћ! Има ли некога? — викао је, али сем одјека свог гласа другог одговора није било.

Можда се пењем у погрешном правцу — мислио је. Ништа се није чуло ни видело.

ЗАЈЕДНО У БОЛНИЦИ

А тада је угледао усправну сенку.

Повикао је, међутим, био је то само камен крајпуташ. Ипак је, значи, стигао! Наставио је да хода друмом, мада је то више било посртање и пузање. Никаква кола нису наилазила, а пут је бескрајно вијугао пред његовим очима. Неколико пута срушио се од изнемоглости, али помисао на повређеног оца гонила га је да крене даље, по помоћ.

— Дођавола... зар баш ниједна кола да прођу — мумлао је Ленс, коме се чинило да му се леђа распадају од болова. Плакао је од немоћи. Телевизијски јунаци које је сваке недеље гледао са ужи-вањем никада се нису нашли у овако тешкој ситуацији.

Наставио је даље...

Изненада је у даљини угледао осветљен прозор. Пожурио је бауљајући и јаучући од болова. Пас је залајао и врата куће су се отворила. Изашли су човек и жена.

— Тата је повређен... кола... одлетели смо низбрдо...

Ово је било све што су Ал Хикмен и његова жена Сју могли да разумеју. Дечак се после ових речи онесвестио. Када су видели његова леђа сва исечена стаклом, брзо су позвали хитну помоћ и већ за пола сата Ленс је био у колима хитне помоћи на путу за болницу Паламор у Ескондиду.

Полиција и лекари тражили су кола Дејла Хоупа. Пронашли су их тек око седам часова ујутро — пуким случајем нису се запалила. Он је остао жив и пренесен је у исту болницу где и његов син. Касније су инспектори установили да је Ленсу било потребно више од пет часова да пређе раздаљину од око четири километра да би нашао помоћ.

М. Ј.

НЕКА ПОПИЈУ САМЕ!

Године 329. пре наше ере у Риму су се изненада тешко разболели многи веома угледни грађани. Симптоми болести код свих су били исти а исти и трагичан крај.

Једног дана код високог чиновника Квинта Фабија Масима дошла је нека робиња. Била је спремна, како је рекла, да за извесну суму новца открије узрок болести која се брзо ширила и добијала размере праве епидемије.

Фабио је обавестио конзуле, ови су се обратили Сенату и сви су се сагласили да се ствар испита и жена награди ако се не на обавештења покажу као тачна.

Тада је, на запрепашћење и крајње чуђење свих присутних, робиња изјавила да грађани Рима не умиру од болести већ од отрова који им спремају веома угледне матроне, личности ван сваке сумње. Ако желе да их затекну на делу, додала је, нека пођу са њом.

Сви су пошли и не само да су затекли госпе спремне да приступе прављењу отрова, већ су нашли и готове отрове већ натопчене и затворене у бочице.

Госпође су се згрануле тврдећи да се уопште не ради о отрову већ о лековитим домаћим медицинама. Осим тога, показале су се крајње увређене што се поклања вера обичној бедној робињи која се усуђује да њих, достојне сваког поштовања, оптужује.

„Добро — рекла је ни најмање се не збуњујући робиња — да би доказала да лажем нека госпође саме испију медицине!"

Шта су могле друго угледне грађанке него да попију течност. И све су умрле!

Од тог дана Римом је престала да хара „епидемија".

Б. Д.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

© King Features Syndicate, Inc., 1976. World rights reserved.

ОРДЕН ЗА ИЗДАЈНИКА

»КАПЕТАН ТАНАМА УХВАЋЕН ЈЕ У ТРЕНУТКУ КАД ЈЕ НАМЕРАВАО ДА УКРАДЕ ТАЈНЕ ПЛАНОВЕ ИЗ МИНИСТАРСТВА РАТА. СТРЕЉАН ЈЕ ПО КРАТКОМ ПОСТУПКУ«, ЈАВЉАО ЈЕ РУСКИ ВОЈНИ АТАШЕ ИЗ ТОКИЈА. У ПЕТРОГРАДСКОЈ ТАЈНОЈ ПОЛИЦИЈИ НАСТАЛА ЈЕ ПРАВА УЗБУНА . . .

Седите, госпођице Ильинска. Дозволите да вам се представим: капетан Јаблонски, на дужности помоћника начелника војног обавештајног одељења.

— Онда, да не трошим речи и причам о себи. Ви, по дужности, већ све знате.

— Знамо само да се често виђате са господином Танамом и да у овом часу можете учинити нешто корисно за своју отаџбину.

Овај разговор водио се крајем лета 1902. године у једној од просторија петроградское Охране, тајне полиције царске Русије.

Ильинска је била осредња глумица лепушкастог изгледа, а Танама је био војни аташе јапанске амбасаде — у чину капетана. Имао је посебног дара за стицање пријатеља у свим друштвеним круговима и био је изузетно занимљив за жене.

Извештаји из Токија говорили су да у Петрограду ради способан обавештајац и Охрана је, по инерцији, закључила да то мора бити војни аташе при амбасади, који се и по природи свог посла најчешће бави обавештајним радом. Пратили су капетана Танаму, постављали му замке, али он је, са пословичним јапанским осмехом, све то спретно избегавао.

Кад већ нису могли да га „умешају", одлучили су да га натерају да сам оде.

Јаблонски је укратко информисао Ильинску о опасности коју Танама представља за царску Русију и дискретно јој наговестио како би могла да помогне тајној полицији.

Неочекивана вест

— Шта вас мучи, драга? — упитао је Танама те вечери Ильинску, док су пратили програм у једном ноћном локалу.

Није личио на Јапанца. Био је висок готово два метра, лица бронзане боје.

— Нисмо били опрезни, капетане мој. Кроз неколико месеци добићу бебу.

Као рођени дипломата, Танама је елегантно и тактично почео да разматра неочекивану вест. Глумица га је брзо прекинула:

— Кад мислите да закажете венчање?

Танама је одједном схватио сву озбиљност ситуације.

— Драга, па ја бих био тако срећан, али јапански официр, ако жели да се ожени странкињом, мора најпре да тражи одобрење од цара Микада лично, а затим мора да напусти војну службу.

— Напустите је. Има и других служби.

— Осим тога, драга, раније није било прилике да вам кажем: ја сам већ ожењен, жена и деца су ми у домовини.

— Институција развода, колико ми је познато, постоји и у Јапану . . . До сутра увече остављам вам рок да се одлучите — одговорила је. — **Ако ми тада кажете „не", очекујте скандал.**

И шта још?

Сутрадан предвече у канцеларији Јаблонског зазвонио је телефон. Капетан Танама је, на изврсном француском језику, молио свог колегу по чину да га посети у стану због „врло хитних послова".

Пред Јаблонским Танама није уопште околишио. Одмах је упитао:

— Да ли вам је познато какав скандал припрема Ильинска?

Иако је управо он био аранжер тог скандала, Јаблонски је недужно изјавио да нема појма.

— Захтева да се оженим њоме, а мени је то немогуће. Више није у питању моја каријера. Испао сам будала и то треба да платим. Не бежим ни од самоубиства, али ради се о мом оцу. Он је члан приватног савета императора, часна старина, који би се убио, и пре него ја, чим би чуо да сам окаљао углед старе лозе . . . Можете ли ми ви помоћи да стишам галаму која тек што се није створила? Платићу вам колико затражите.

Јаблонски, и да је хтео, није смео да прими новац, јер је захтев његових шефова био јасан: Танама мора из Русије.

— Добро, какви су онда ваши услови?

— Морате да напустите нашу земљу.

— Очигледно. И шта још?

— Доставићете мени лично планове јапанске мобилизације . . . за почетак . . . Ја ћу, са своје стране, натерати Ильинску да ћути колико је то потребно и могуће.

Танама је прихватио. Већ сутрадан је своју владу обавестио да му је у Петрограду онемогућен даљи рад и тражи да га повуку у земљу.

Танамин заменик, који је после десетак дана стигао у Русију, био је безбојна личност и Охрана је сматрала да је успешно завршила једну епизоду у свом динамичном обавештајном раду на очувању престола Романових.

Три пошиљке

Једног децембарског дана исте године на адресу капетана Јаблонског стигао је дипломатском поштом пакет из Токија. Били су то најпрецизнији планови операција које Јапанци намеравају да предузму у области Порт Артура.

— Ваш Танама очигледно потцењује нашу интелигенцију — рекао је Јаблонском његов претпостављени Обломов

— Мислите да су подаци лажни?

— Превише су детаљни да би били истинити.

После шест месеци, у лето 1903. године, из Токија је на исти начин стигао нови пакет. У њему је, поново са пуно систематичности, обрађен план јапанских војних снага за акцију против Манџурије са општим правцем дејства према Мугдену.

— Кад би ови планови били тачни — гласно је размишљао Обломов — ми бисмо морали да из корена мењамо наше контрапланове. Волео бих да видим ко може на то да натера наше генерале.

Тако је и овај извештај завршио у архиви.

У другој половини децембра исте године на адресу Јаблонског стигла је и трећа пошиљка. Сумње, наравно, није могло бити: пошиљалац је поново био капетан Танама. У пакету је била гарнитура планова о намераваним операцијама Јапаната дуж реке Јалу.

Два дана се у Охрани расправљало о могућности да су планови ипак истинити, а онда је једна вест из Токија створила праву узбуну.

Руски војни аташе јавио је:

„Капетан Танама ухваћен је у тренутку кад је намеравао да украде тајне планове из Министарства, рата. Стрељан је по кратком поступку".

Порази на свим фронтовима

Неколико дана касније сва светска штампа објавила је вест из Токија:

„Принц Танама, члан приватног царског савета јапанског Микада и отац недавно стрељаног капетана Танаме, извршио је харикири кад је чуо о нечасној смрти свога сина".

Три гарнитуре јапанских планова хитно су извучене из архиве и почело је грозничаво проучавање. Генералштаб је прихватио те извештаје као истините и стратези су дане и ноћи проводили мењајући своје планове за рат који су сви очскивали као неминовност.

Трагало се за контрастратегијом, предвиђали против удари. За планове се заинтересовао и цар Николај. Генералштаб је настојао да искористи преимућство које је стекао познавањем јапанских мобилизационих наређења. Три месеца доцније дошло је до велике битке на реци Јалу. Војска царске Русије претрпела је пораз.

Иако су Руси имали планове о јапанском распореду, поразе нису могли да избегну. Тамо где су они

Тако је и овај извештај завршио у архиви.

У другој половини децембра исте године на адресу Јаблонског стигла је и трећа пошиљка. Сумње, наравно, није могло бити: пошиљалац је поново био капетан Танама. У пакету је била гарнитура планова о намераваним операцијама Јапаната дуж реке Јалу.

Два дана се у Охрани расправљало о могућности да су планови ипак истинити, а онда је једна вест из Токија створила праву узбуну.

Руски војни аташе јавио је:

„Капетан Танама ухваћен је у тренутку кад је намеравао да украде тајне планове из Министарства, рата. Стрељан је по кратком поступку".

Порази на свим фронтовима

Неколико дана касније сва светска штампа објавила је вест из Токија:

„Принц Танама, члан приватног царског савета јапанског Микада и отац недавно стрељаног капетана Танаме, извршио је харикири кад је чуо о нечасној смрти свога сина".

Три гарнитуре јапанских планова хитно су извучене из архиве и почело је грозничаво проучавање. Генералштаб је прихватио те извештаје као истините и стратези су дане и ноћи проводили мењајући своје планове за рат који су сви очскивали као неминовност.

Трагало се за контрастратегијом, предвиђали против удари. За планове се заинтересовао и цар Николај. Генералштаб је настојао да искористи преимућство које је стекао познавањем јапанских мобилизационих наређења. Три месеца доцније дошло је до велике битке на реци Јалу. Војска царске Русије претрпела је пораз.

Иако су Руси имали планове о јапанском распореду, поразе нису могли да избегну. Тамо где су они

поставили један пук, Јапанци су имали два. Где је дејствовала једна руска батерија, уђуткивале су је две јапанске.

Порази су се низали и на другим фронтовима. Било је, наравно, и других фактора који су утицали на то — потребна појачања нису могла да стигну трансибирском железницом — али из гледа да је ипак одлучио недостатак времена да се мења руска тактика, заснована на обавештењима Танаме.

Велика част

Јаблонски, који је у међувремену стигао и до чина генерала, затекао се у децембру 1904. године на фронту као један од руководилаца контраобавештајаца. Једног дана су му привели заробљеног јапанског официра који је припадао обавештајној служби своје земље. После рутинског испитивања, Јаблонски му је поставио питање:

— Шта знате о случају капетана Танаме?

— Он је један од највећих националних хероја Јапана.

— Он је издајник Јапана.

— Он је херој. За заслуге које је учинио нашој земљи, Микадо га је одликовао орденом Јапанског излазећег сунца.

— Значи, није био стрељан?

— Јесте, стрељан је као шпијун и ражалован је. Али у томе и јесте његово херојство.

— Не разумем.

— Нисмо разумели ни ми до пре неколико месеци, када је објављена истинита верзија. Он је свесно, жртвујући чак и свој живот и част породице, спремно изабрао немилост и смрт да би вас могао што потпуније да обмане и омогући нашу победу у овом рату. Таква нечасна смрт претворила се потом у велику част.

— Да ли је вредело да због те игре жртвује и свога оца?

— Вредело је. Отац се убио зато што његовом сину није указана дужна почаст. По нашим схватањима и то самоубиство је било велика част.

★ ★ ★

Ова прича је заснована на казивањима руског царског генерала Јаблонског репортеру Виљему Вајту. Испричана је пре десетак година у Берлину где је Јаблонски животарио своје последње емигрантске дане.

Н. Митић

Презрено зрно

Аназарха, у Каликији, писац познатог списа „О лековитим стварима“, прописивао је пасуљ и боб — као афродизијаке. О овим својствима пасуља говорило се и много раније па су га вероватно због тога Херодот и Плутарх називали „нечистим“. Свештеницима је чак било забрањено да га једу!

Херодот и Плутарх називали су га нечистим, а свештеницима је чак забрањивано да га једу!

ФИЛОЗОФИ ПРОТИВ ПАСУЉА

Уздржавати се од пасуља — била је строга опомена старих грчких и римских филозофа. Питагора (5. век пре н. е.) и његови следбеници питагорејци забрањивали су својим ученицима да једу боб и пасуљ. Цицерон (106—43. године пре н.е.), велики римски филозоф, писац, политичар и говорник у једном од својих многобројних дела казује да је пасуљ у то време забрањена храна. Ову необичну забрану помиње и римски песник Хорације (65—8. год. пре н.е.) а забележено је како су питагорејци, који су прихватили учење о сеоби душа, сматрали да пасуљ омета „пут душе“. Осим тога, проповедали су да пасуљ треба избегавати јер слаби чула а појачава „ружне“ нагоне.

Разлоге ових необичних схватања и забрана треба, свакако, тражити у неким својствима пасуља, пре свега у томе што се тешко вари. Још су перипатетици, филозофи који су учење подучавали шетајући, приметили да се врло тешко крећу и размишљају после оброка пасуља па су га се клонили. Међутим, пасуљ и боб били су и врло цењени.

ИЗМЕЂУ ЈАСМИНА И НАРЦИСА

Роду пасуља припада око 150 врста које већином потичу из тропских крајева Новог света, мада су неке распрострањене и у јужној Азији. У привредне сврхе гаји се само двадесетак врста од којих је најпознатија phaseolus vulgaris, пореклом из тропске Америке, увезена у Европу у 16. веку. Назив phaseolus потиче од грчке речи phaselos којом су Грци називали махуне кинеског пасуља vigna sinensis.

Боб је, по многима, био познат још у праисторијској епохи у Европи, Египту и Арабији. Сматра се најстаријом културом међу легуминозама, махунаркама, а гајен је и у античкој Грчкој и у Риму.

Пасуљ је човек упознао нешто касније. И поред тога што је примећено да покаткад изазивају несаницу и ружне снове, у почетку ни боб ни пасуљ ни су били на тако рђавом гласу.

Лекар и ботаничар Дио скорид (1. век пре н.е.) из Аназарха, у Каликији, писац познатог списа „О лековитим стварима“, прописивао је пасуљ и боб — као афродизијаке. О овим својствима пасуља говорило се и много раније па су га вероватно због тога Херодот и Плутарх називали „нечистим“. Свештеницима је чак било забрањено да га једу!

Много касније, почетком 9. века, одушевљен, вероватно, и мирисом цвета пасуља који стоји у „отменом подручју мириса“, између јасмина и нарциса, Карло Велики (742—814) спомиње га у свом делу »Capitulare de villis« и наводи га као врсту поврћа у немачким селима.

Час хваљен час куђен, пасуљ, очигледно, има врло бурну историју. Нимало лепи изрази неке врсте презрења: „прост као пасуљ“, или „не вреди ни пушива беба“, стари су око двадесет векова.

САМО У САЗВЕЖЂУ ЛАВА

Најпре презиран и одбациван, пасуљ у средњем веку постаје веома тражен као лек. Употребљаваo се за разне облоге у виду каше, а мелем од пасуља са сирћетом омекшавао је тврде и болне чиреве. Његово брашно узимало се против кашља, бубрежних и полних болести. Вода из махуна користила се против мокраћног каменца али само онда, веровало се, „кад се Сунце налазило у сазвежђу Лава а Месец у Овну“. Пепео од пасуља био је признат лек а вода у којој се кувао или у њој стајао врло тражено средство за улепшавање.

Неколико векова касније пасуљ је опет у немилости. Оживеле су старе приче о његовом штетном дејству, а последњих деценија 18. века, тачније 1788. године, немачки лекар Холше пише да пасуљ чини човека врло тужним. Било је то довољно да почне преиспитивање ове намирнице која је век касније узнемирила и токсикологе, и то с правом. Наиме, симптоме фабизма, обољења од боба, открио је и описао лекар Монтоно тврдећи да боб може код неких људи да изазове жутицу, тешке депресије, крварења, па чак и смрт. Касније је утврђено да су у оваквим случајевима у питању бурне алергичне реакције на боб. Болест се највише јављала у приморским крајевима и на острвима где је боб, поред рибе, био најчешћа храна. После открића Америке, почеле су да га потискују нове културе.

Сумња, истовремено, па да и на пасуљ а неки од научника тврде да млади пасуљ никако не би смеле да једу мајке које доје децу јер може да нашкоди детету изазивајући јаке грчеве у стомаку. Разлог није тешко докучити јер поред шећера, скроба и сахарозе, пасуљ садржи масти и беланчевине, као и посебну врсту шећера — целулозу. Нарочито много целулозе има у младом пасуљу који надима јер у човечјем желуцу нема фермената који је вари.

Пажљивим лабораторијским истраживањима у пасуљу и бобу нађене су супстанце легумин, вицилин, вицин, конвицин и друге за које се сумња да су штетне. Могу ли оне заиста изазвати деловање од којих су се плашили стари народи још није утврђено. Досад је познато једино да различито дејлују на разне људе, а некад презрени пасуљ данас је многим народима омиљено јело.

В. Утвић

НИРНБЕРГ • ГРАД РИЗНИЦА

МОСТ ОБЕШЕНИХ — Овај необични мост некад је водио право на губилиште. Прелазећи преко његових камених лукова, сви они који су, праведно или грешком, осуђени на погубљење, опраштали су се од живота. У средњем веку, кад су погубљења била јавна и честа, на малом тргу крај овог моста окупљали су се племићи и грађани. До следећег смакнућа у граду се причало само о вештини џелата у руковању секиром или омчом.

У долини реке Пегниц, где се укрштају путеви између Дунава и Мајне, лежи стари трговачки и занатлијски град Нирнберг, основан 1050. године. Овај древни град познат је у свету као седиште произвођача и трговаца такозване „нирнбершке робе", ситних металних предмета, украса, играчака, пива и пецива, а у прошлости и часовника, чувених „нирнбершких јаја". Већ у 12. веку град је постао царска престоница.

Између Нирнберга и Фирта изграђена је 1835. године прва немачка пруга. Већ тада је Нирнберг, у чијој се близини налази и стари градић Ерланген са чувеним универзитетом, јак индустријски центар, са разноликом и моћном индустријом. Међутим, овај стари баварски град, који данас има око пола милиона становника, најзанимљивији је по томе што је права, раскошна ризница културних и историјских споменика из разних доба немачке прошлости.

По једном догађају из новије историје Нирнберг је такође познат широм света. То је нирнбершки процес. Наиме, после завршетка другог светског рата, од 20. новембра 1945. до 31. августа 1946. године у овом граду је Међународни војни суд расправљао о злочинима најозлоглашенијих нацистичких вођа. Најзад, 1. октобра 1946. донесена је пресуда којом се већина Хитлерових сарадника осуђује на смрт, а остали на дугогодишњи затвор.

ЈЕДАН ПРЕСТО ЗА ТРИ ВЛАДАРА — Добро утврђени царски двор, чија је градња почела 1138. године, не показује само снагу владара који су живели у њему, већ и њихово настојање да се чврстим зидинама обезбеде од напада и опасности. Иначе, бирање царева у Нирнбергу било је у средњевековно доба понекад веома необично. Тако су се кнезови овог града „нашалили", кад су половином 13. века истовремено за престо изабрали три цара и сва три без икакве власти. Али, и поред свега, Нирнберг је најчешће био права престоница, одакле су потицале моћне династије Хоенштауфен и касније Хабсбурговци, међу којима су и Хајнрих I Птичар, Фридрих Барбароса, Карло V и други.

ДОМ ВЕЛИКОГ ДИРЕРА — Већ 1363. године у Нирнбергу је било око 50 разних радионица у којима је радило око 1200 мајстора који су вешто правили пушке, штавили кожу, прерађивали метал, ковали накит. Године 1510. чувени мајстор Хенлајн направио је први часовник на опругу, што је изазвало праву револуцију у мерењу времена. Необичне металне фигуре које се крећу, ударају у градска звона или свирају, прославиле су Нирнберг надалеко. Међутим, широм Европе најпознатији су били његови уметници. У Нирнбергу су живели и стварали Волгемут, Штос, Вишар и човек без кога је тешко замислити историју уметности: Албрехт Дирер. Овај славни сликар, графичар и писац теоретских студија о уметности живео је у готској кући сграђеној испод зидина царског двора. Дирерова кућа, где се уметник настанио 1509. и где је живео до смрти 1528. године, добро је очувана и данас.

КАМЕНИ ФИЛИГРАНИ СТАРИХ НЕИМАРА

▲
ЧЕСМА ОД ПОНОСА — Године 1370. планирано је да се на главној пијаци подигне јавна чесма. Она је 26 година касније и сагрђена, али не као обична чесма, већ као врхунац неимарског умећа и вештине. Због тога је и добила име Лепи зденац. На осмоугаоној основе диже се раскошна, готска пирамида, уздигнута и танана као златни филигран.

▲
ДОБРА КУЋА ЗА ИЗНЕМОГЛЕ — Болница Св. духа припада раним грађевинама подигнутим у хуманитарне сврхе. Сагрђена је 1331. године од поклона патриција Конрада Гроса и служила као лазарет за лечење тешких болесника. Своју човечну намену ова зграда на води задржала је више од шест векова и сада се користи за смештај изнемоглих особа.

▲
ОД ЛЕПРЕ ДО ВИНА — Још једна зграда такође је сагрђена с добротворном наменом, касније позната као богат вински подрум. Међутим, када је 1446. године подигнута на периферији града, служила је за пружање уточишта и неге лепрозним болесницима, каквих је у средњем веку било широм Европе. Кад је средином 16. века лепра почела да јењава, ова зграда је променила своју намену и претворена у складиште вина. Данас у њој станују студенти Ерлангенског универзитета код Нирнберга.

Текст и снимци: М. Вујовић

Што је људи мање, изгледи да се преживи су већи — ту страшну логику успео је да наметне бродски лекар на француској фрегати »Медуза«, човек који је једини сачувао присебност.

ОДИСЕЈА ПИЈАНОГ СПЛАВА

КАТАСТРОФЕ НА МОРУ

Успели смо да сажвачемо понеки комад кожних опасача од сабљи или торбица. Други су јели крпе од одеће или кожу са рубова шешира на којој су успевали да нађу помало масноће, боље рећи прљавштине. Осећао сам неподношљиве болове у желуцу, колена су ми клецала, уз кичму ми се пењала чудна врста хладноће као да ми неко прислања сечиво ножа, а капци су ми падали, тешки као од олова".

Ово је делић потресног сведочанства о патњама неколицине преживелих после удеса француске фрегате „Медуза" на хридима дуж западне обале Африке, 2. јула 1816. године. Написао га је лекар са тог брода Жан-Батист Савињи када се вратио у Француску и објавио у „Монитору", великом париском дневнику.

Све новине у свету пренеле су та Савињијева сећања јер је катастрофа била стравичних размера: од 385 људи, колико се нашло на „Медузи", спасло се само десет, међу којима и Савињи.

ЏАК ДВОПЕКА ДО СЕНЕГАЛА

„Медуза" је пловила ка Дакару, у Сенегалу, који је уговором склопљеним баш 2. јула 1816. године, Велика Британија уступила Француској. Њени путници били су углавном колонизатори и војници. Неопрезношћу капетана брод се нашао укљештен између хриди и било га је немогуће извући.

Официри су тада донели одлуку да се направи сплав који би стајао укотвљен крај брода за сваки случај, а да одабрани људи крену са шест чамаца за спасавање и покушају да се дохвате Сенегала како би одатле добили помоћ.

Сплав је брзо изграђен, али тада је дошло до пометње. Неки су почели да убеђују официре како су сплав и чамци довољни да се сви одмах спасу, уместо да чекају помоћ јер би то дуго потрајало. То је у људе, ионако уплашене, унело панику па су и навалили на сплав. На броду је према неким сведочанствима, остало седамнаест, а према другим, поузданијим, само четири човека који нису хтели или нису успели да се укрцају.

Везан за чамце са једрима сплав је, претоварен људима који су лежали једни преко других и грчевито се држали где је ко стигао, кренуо према Сенегалу, удаљеном од места удеса око 80 морских миља.

Оно неизбежно догодило се већ 5. јула: сплав се откачио, чамци ношени ветром одједрили куд који, а море је одмах прогутало 158 несрећника. Они други, уплашени и жедни, на припеци усред мора где су могли да постану лак плен ајкулама имали су на располагању још само чак дво пека натопљеног сланом водом, шест буради вина и два буренцета воде.

Већ трећег дана те залихе су биле на измаку. Полулуди од сунца и жеђи људи су сабљама и ножевима почели да прете једни другима, па и да се разрачунавају, свако желећи да себи приграби што више...

ЗАШТО СУ ПИЛИ?

Чини се да је у таквој ситуацији само доктор Савињи сачувао присебност, али не на начин који би доликовао једном лекару и онако како је сам себе описао у сећањима на догађај!

Њему је одмах било јасно да ће се чекање на спас највероватније отегнути веома дуго, па ако постоје изгледи да се преживи, они су утолико већи уколико је људи — мање. Ову страшну логику вешто је објаснио официрима и на сплаву је почео покољ, уз „драгоцену" помоћ вина којег је, за ту сврху, било сасвим довољно.

„Људи су се давили јер их је жеђ терала да га пију у неразумним количинама" — написао је доктор. Али, према каснијем причању осталих очевидаца, истина је била сасвим друкчија: људи су пили јер им је он тако саветовао, јер су их на то терали официри! Пијане, није их било тешко гурнути у таласе океана и већ пете ноћи тог кобног путовања страдало је преко осамдесет морнара, а број преосталих на сплаву из дана у дан бивао је све мањи.

Када у врећи није више преостало ни мрвице двопека, хладнокрвни доктор Савињи опет је на време знао шта треба предузети: оне што су умирали од исцрпљености, опекотина и глади, њихови издржљивији другови нису више бацали у море. Као лекар, Савињи је добро знао како се комада људско тело...

Језиво путовање потрајало је укупно тринаест дана. Када су се 17. јула на видику указала једра бригантина „Аргус", послатог у сусрет сплаву са „Медузе", на њему је било укупно десет људи. Тако се завршила ова трагична одисеја.

Од четворице што су остали на „Медузи" страдао је само један, сопственом неопрезношћу. Остали су спасени, а тако би прошли сви да су само имали стрпљења да чекају...

НЕКАЖЊЕНИ ЗЛОЧИН

Чим се вратио у Француску, Жан-Батист Савињи објавио је своје утиске, а нешто касније и одбранио докторску дисертацију о — исцрпљености коју изазива глад! Притом је веома верно описао све симптоме и промене у људском организму, како само може очевидац. После се повукао у своје родно место Рошфор где је отворио ординацију и живео мирним и повученим животом.

Али, бродолом „Медузе" и улога њеног лекара нису тиме били завршени. Чудном игром судбине оставили су историјски траг у — уметности! Прво је, на основу Савињијевих сећања, велики сликар Жерико на платну овековечио „Сплав Медузе", а излагање те слике на париском салону означило је одлучујући продор романтичарских схватања у ликовној уметности.

Гистав Флобер искористио је нека сећања и Савињијеву дисертацију када је писао свој роман „Саламбо": у његовим описима страдања војника у Тунису има делова који се готово у реч подударају са Савињијевим! С једином разликом што се радња Флоберовог ремек-дела догађа у старом веку...

Тако је, кроз три сведочанства, сачувана страшна истина о страдању људи са „Медузе", а Савињи никада није одговарао за злочине на океану. Проживео је миран живот у својој провинцији.

М. Крстуловић

БАЗЕН ЗА ПИЈАНКУ

Едвард Кенел, командант енглеских оружаних снага, позвао је 1599. године 6000 људи из своје послуге, пратње и штаба на неку врсту коктела о ком се касније много причало.

У мермерни базен, који је красио Кенелов парк, изручено је 80 бачви ракије, 9 бачви воде, 80 литара сока од лимуна, вина од малаге, шећера, ликера... Људи задужени за послуживање пловили су у малим чамцима од ружиног дрвета и тако присутним приносили пиће. Њих су морали да смењују сваких петнаест минута јер их је испарење из несбичног базена опијало.

Пиће које је служено био је пунч. Овај назив долази од персијске речи „пањ" што значи „пет". Пунч се, у ствари прави од пет састојака: чаја, шећера, ракије, цимета и лимуна, и од свега се може направити много различитих пића.

ЗАНИМЉИВОСТИ СА ОЛИМПИЈАДА

57

ПРВИ пут у историји олимпијских игара 1972. године на Олимпијади у Минхену америчке атлетичарке нису освојиле ниједну златну медаљу.

58

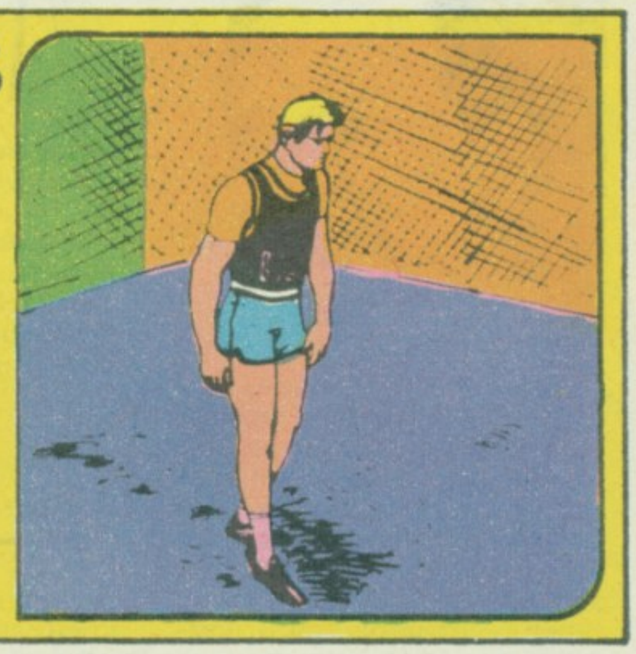

НА олимпијским играма Американци су увек побеђивали у бацању диска од 1952. године, у бацању кугле од 1948, а у скоку с мотком чак од 1896. године. Међутим, на Олимпијади у Минхену Американци ни у једној од ове три дисциплине нису освојили златну медаљу.

59

ПРВА атлетичарка у историји олимпијских игара која је освојила две златне медаље на једној олимпијади била је Американка Милдред „Бејби" Дидриксон. Било је то на Олимпијади у Лос Анђелесу 1932. године када је освојила златне медаље на 80 метара с препонама и у бацању копља. Дотле у овим дисциплинама Американке никад нису побеђивале.

60

НАЈНЕПРИЈАТНИЈИ догађај на олимпијским играма збио се 1956. године у Кортини д' Ампецо на Зимској олимпијади када се италијански репрезентативац у брзом клизању Гвидо Кароли, носећи бакњу саплео о кабл и простро колико је дуг пред запрепашћеним посетиоцима и тадашњим председником Италијанске Републике Гронкијем.

Слобода се брани и оружјем... 43

Пламенобацач је оружје за блиску борбу које, под притиском компримираног гаса, избацује запаљиву материју пламеним млазом. Намењен је за уништавање живе силе и за паљење борбених средстава и других објеката. Први пламенобацач израдио је 1906. године Немац Фидлер, а 1908. његов прототип је развијен у два облика. Први пут је масовно употребљен код Вердена, 1915. године против Британаца.

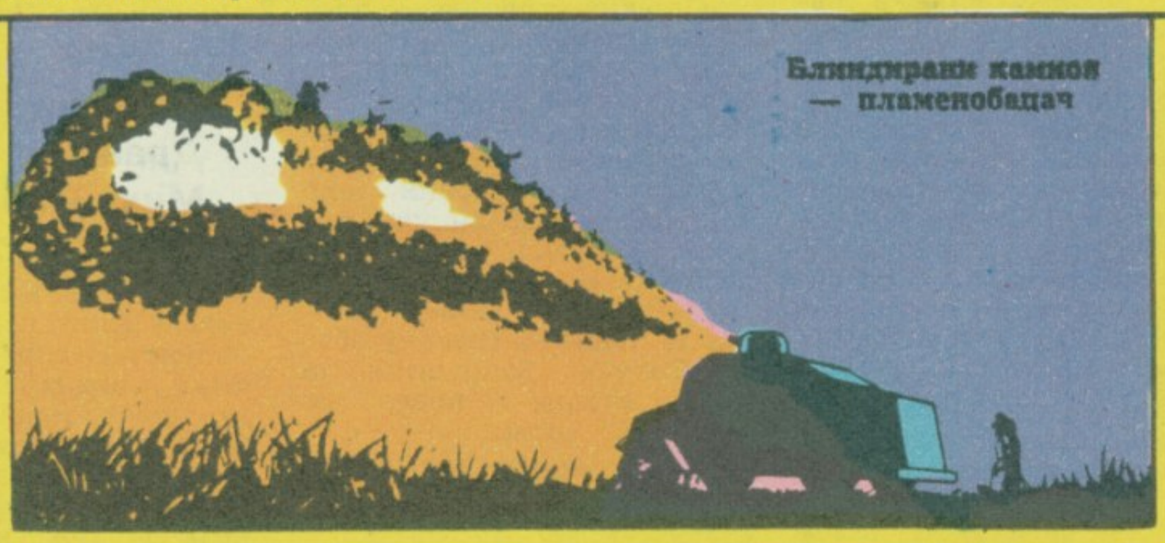

Блиндиран камион — пламенобацач

Немачки тешки пламенобацач

Машта проналазача била је заиста неисцрпна. На цртежу доле видите „топ који баца светлост" замишљен тако да заслепи непријатељске пилоте. На осталим цртежима видите металне мреже које су требале да ометају лет авиона, затим „рампе" са ваздушним минама, балоне-носаче бомби који су, на жалост својих твораца, правили више штете падајући натраг на земљу него што су штетили непријатељским авионима итд.

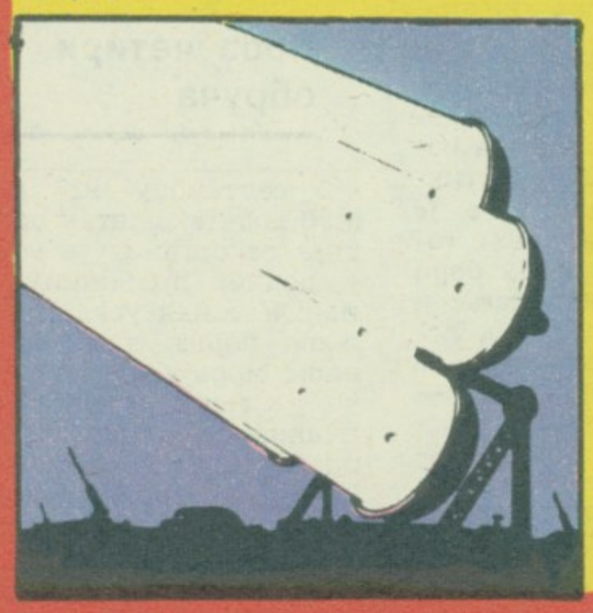

МАРШ ДУГ ГОДИНУ ДАНА

ПОБЕДИТИ ТАТУ-ХО

ДОК СУ ВИСИЛИ ИЗНАД БРЗЕ, МУТНЕ И ПЕНУШАВЕ РЕКЕ, ВОЈНИЦИ КИНЕСКЕ ЦРВЕНЕ АРМИЈЕ ЛИЧИЛИ СУ НА НЕОБИЧНЕ ГРОЗДОВЕ ОД ЉУДСКИХ ТЕЛА КОЈА СУ СЕ САБЛАСНО ЊИХАЛА.

У мају 1935. године кинеска Црвена армија стигла је до градића Ан Јен Чанг, на јужној обали брзе реке Тату-хо коју је морала да пређе како би преко провинције Сечуан наставила марш према северу. Једна од три огромне скеле, срећом, налазила се још ту. На њу се укрцало шеснаест добровољаца и кренуло према северној обали. Њихов задатак је био да испред утврђених непријатељских заклона Чанг Кај Шекових војника, одвежу и довуку друге две скеле.

Чим су стигли на супротну обалу, штићени митраљеском ватром „црвених", кишом олова и ручних граната засули су непријатељска утврђења. Изненађени и преплашени „бели", како су називани Чанг Кај Шекови војници, морали су да предају пристаниште.

Наредна три дана, на те три скеле, преко Тату-хо пребачена је једна цела дивизија Црвене армије. Али, због обилне кише река је почела да надолази: сада је било потребно готово четири часа да се на другу обалу скелама превезу три групе војника.

— Ни за два месеца не бисмо успели да пребацимо све борце, рањене и исцрпљене људе ... — закључено је у команди Црвене армије. — За то време непријатељ ће нас опколити! Зато ће се остатак армије пребацити на другу обалу, горе, узводно, преко висећег моста Лију.

Тај мост налазио се око 100 километара западно од града, тамо где су се литице кањона Тату-хо високо уздизале, а река постајала уска дубока и брза.

— Чанг Кај Шекови војници вероватно не претпостављају да ћемо покушати туда да пређемо — објашњавали су војницима команданти Армије Мао Це Тунг, Чу Де и Чу Ен Лај. — Треба да пожуримо док не прозру наше намере.

На рукама преко моста

Главне снаге „црвених" кренуле су јужном страном реке према западу. Истовремено, другом обалом ишла је дивизија која је успела да се пребаци преко Тату-хо.

Узаном, кривудавом стазом која се час спуштала до саме реке, час водила високо изнад ње, дуж стрмих влажних литица чије се камење непрестано одронњавало, два дана и две ноћи кинеска Црвена армија се трчећим кораком кретала према мосту. Војници су у ходу јели и спавали, а одмарали се најдуже десет минута.

Најзад, трећег дана у зору, они који су ишли јужном страном Тату-хо угледали су мост. Преко реке чије су се обале готово суда рале у висини протезало се шеснаест зарђалих гвоздених ланаца, на избочинама литица учвршћених великим гомилама цементираног камења. Али, даске на мосту биле су уклоњене: на северној страни, тамо где се већ утврдила група Чанг Кај Шекових војника, налазило се само неколико прагова.

Кратко је трајао договор ослободилаца. Из групе од неколико десетина хиљада људи издвоји се тридесет мушкараца. Сваки на леђа причврсти неколико бомби и пушку, а затим, окачивши се рукама о ланце, стадоше да се пребацују на другу обалу.

Пуцњи с друге стране наруше тишину: први борац смртно погођен пао је у реку, затим други, па трећи ... пети је вриснувши не стао у таласима. Један млад војник успео је да стигне до дела моста на којем су се налазиле даске. Вешто се успузао на њих, усправио се, а затим мирно одшрафио бомбу, ударио једним њеним крајем о ланац и бацио је према непријатељском митраљеском гнезду.

Одјекну страшна експлозија. Преживели Чанг Кај Шекови војници истрчаше из заклона и појурише према шуми да би заузели нове положаје. Али, било је касно. Иза њихових леђа зачуше се победнички повици: долазила је дивизија кинеске Црвене армије која је три дана раније успела да пређе на северну обалу Тату-хо. Запраштало је с обе стране и повела се огорчена битка.

За то време двадесетак „црвених" већ је пузало преко ланаца и на мост постављало нове даске. Висећи мост Лију био је освојен, кинеска Црвена армија могла је да пређе у провинцију Сечуан.

Прелаз преко Тату-хо био је само једна од акција које је за време легендарног Дугог марша извела кинеска Црвена армија, предвођена Комунистичком партијом и Мао Це Тунгом.

Кинески Дражa Михаиловић

Крајем 19. и почетком 20. века у Кини избијају честе побуне обесправљених сељака и радника који осећају тежак терет угњетавања великопоседника и капиталиста из других земаља. Око 600 милиона Кинеза све теже живи, остаје без земље јер је дају у замену за огромне порезе које не могу да плате, задужују се и непрекидно раде чак и по 18 часова дневно...

Увиђајући да живот широких народних маса постаје веома тежак, државни дугови се гомилају а извоз смањује, Комунистичка партија Кине, која је основна у Шангају 1921. године, одлучује да се бори против постојећег стања и феудалног угњетавања. Ускоро, она се удружује са политичким покретом — Куоминтангом, чији је оснивач Сун Јат Сен, и заједно доносе програм борбе против империјалиста и повлашћених класа.

И Мао Це Тунг прилази овом покрету, али 1927. године из њега иступа увиђајући да Куоминтанг постаје буржоаски кинески покрет и не бори се за циљеве које је прокламовао: за права сељака, спровођење аграрне реформе, смањење радног времена, мање порезе. Јер, после изненадне смрти Сун Јат Сена, на чело Куоминтанга дошао је Чанг Кај Шек који са огромном војском, помаган капиталом страних империјалиста, креће у такозвани „Северни поход" да би, наводно, ујединио побуњене провинције. Изневеривши првобитне циљеве Партије и Куоминтанга, он жели сву власт за себе, па обезглављује револуционарни покрет сељака и радника наредивши страшан покољ комуниста у Шангају, Нанкингу и другим местима.

— Чанг Кај Шек је био кинески Дражa Михаиловић — рекао је једном приликом Мао Це Тунг говорећи о тешким данима кинеске Партије и револуције коју је дигла.

Кроз четири обруча

У септембру 1927. године Мао добија задатак од Партије да организује устанак у родној провинцији Хунан. Устанак ускоро доживљава пораз, а револуционари морају да се повлаче у тешко приступачне планинске крајеве. Ипак, у провинцијама Хунан и Кајнгси створена је револуционарна база и војска названа — Црвена армија. У те бунтовне крајеве убрзо приспевају избеглице из

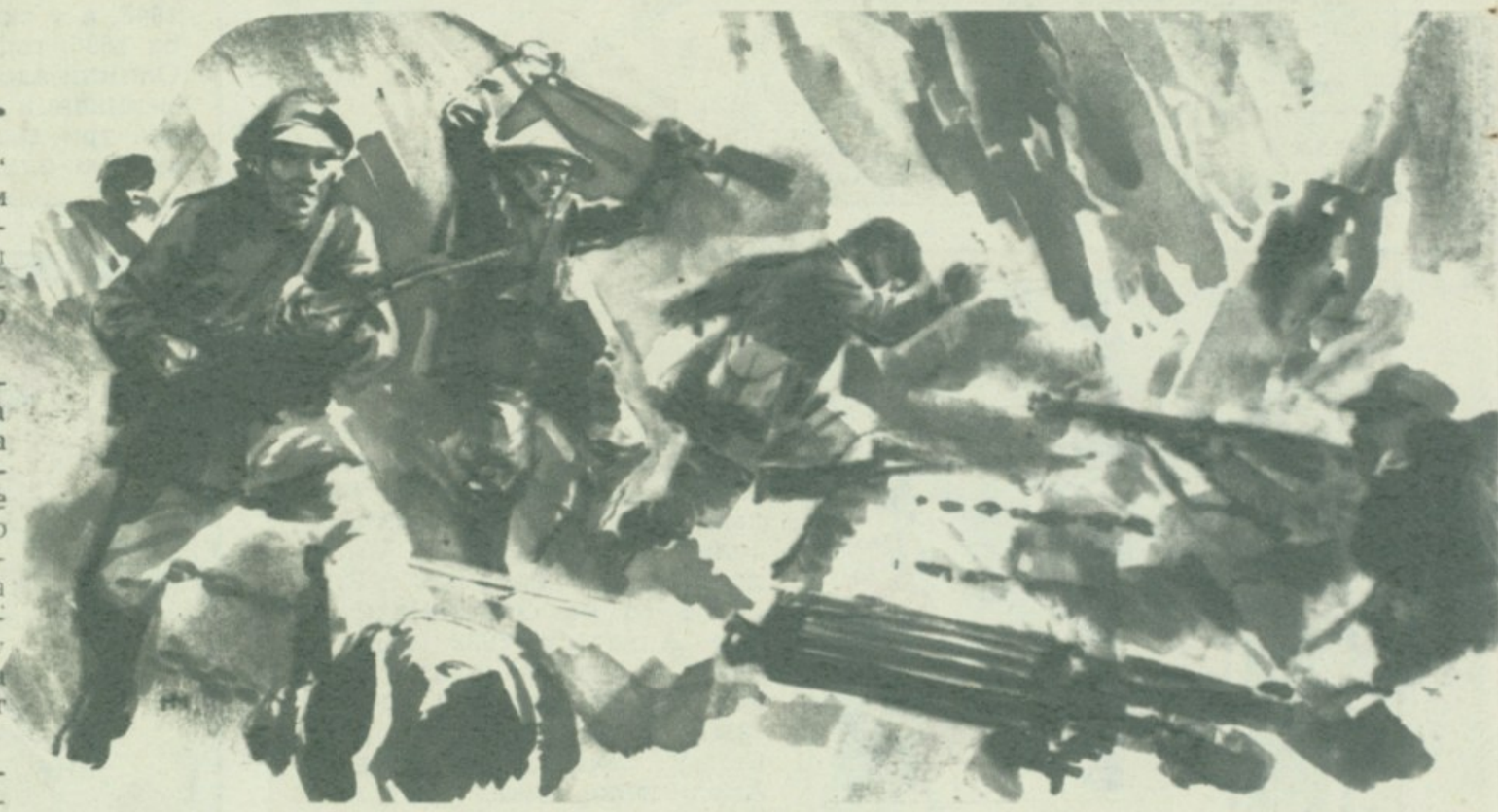

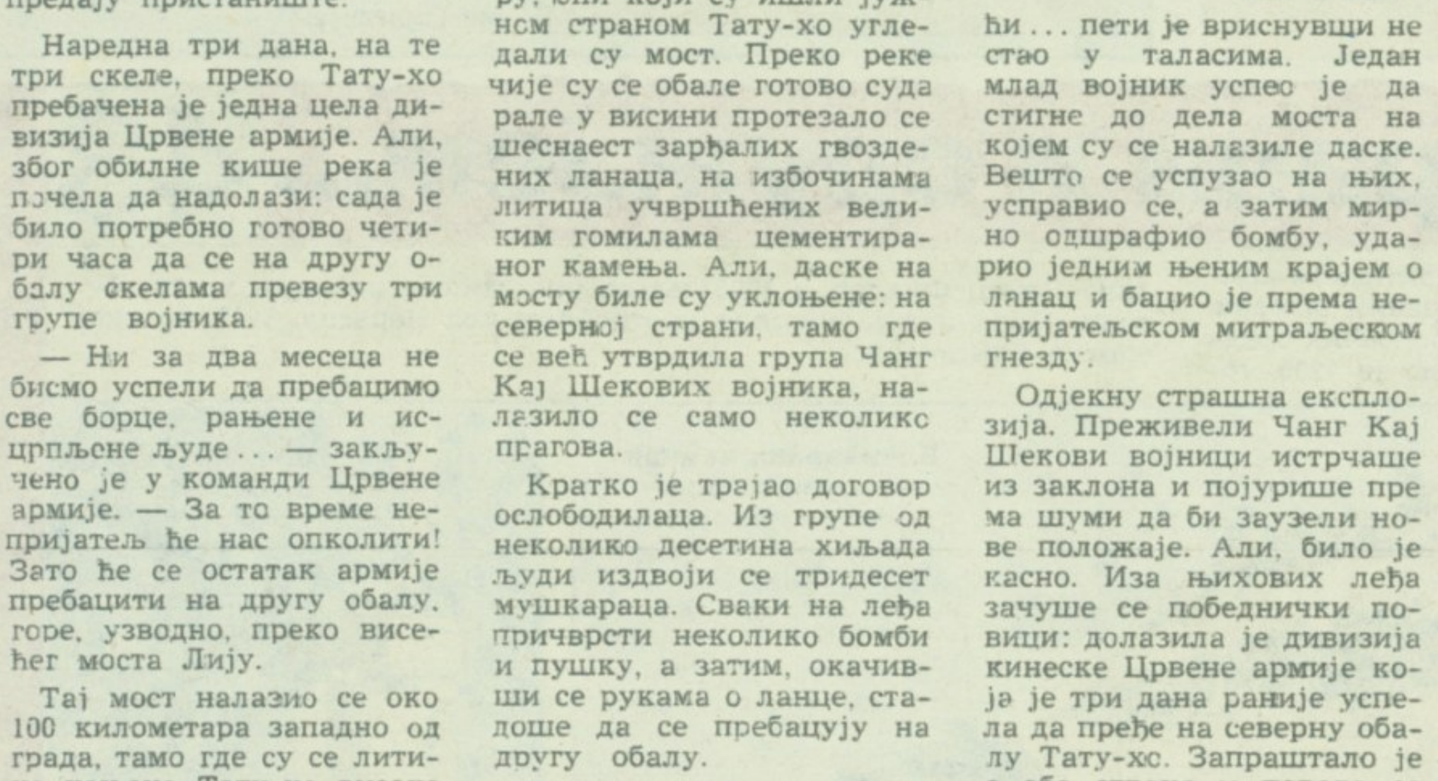

многих градова, као и неки припадници Чанг Кај Шекове војске који су се определили за револуцију.

Новембра 1931. године у том делу Кине основана је кинеска Совјетска Република а за председника је изабран Мао Це Тунг. Револуционари траже да се збаци империјалистичка владавина Куоминтанга, оснује совјетска репбулика у читавој Кини, успостави власт радника и сељака, истерају страни капиталисти, прогласи једнакост свих људи без обзира на пол, религију и националност...

У то време Јапанци нападају Кину, па револуционарне снаге, под вођством Партије, нуде Чанг Кај Шеку да се заједнички боре против агресора. Уместо измирења, 1933. године Чанг Кај Шек започиње офанзиву против главне базе кинеске Црвене армије у провинцији Кјангси. Са око 700.000 куоминтангових војника напада револуционаре и руши власт кинеске Совјетске Републике, а затим их опкољава са четири обруча. Решени да истрају, војници Црвене армије пробијају блокаду и у ноћи између 23. и 24. октобра крећу према северу и западу Кине, у ослободилачки поход.

Оружје под земљом

Тако је започео легендарни Дуги марш кинеских партизана који ће потрајати читаву годину, све до 24. октобра 1935. године. Осим главних снага Црвене армије, на пут је кренуло хиљаде „црвених" сељака, старих и младих, мушкараца, жена и деце, комуниста и некомуниста... Сви понесени једном идејом: срушити власт феудалаца и основати Републику. Сандуци са муницијом, као и читаве демонтиране радионице за израду оружја натоварене су на мазге, све што се могло носити или је имало неку вредност на том походу, понето је. Али, како се марш кроз беспуће све више отезао, одбациване је доста терета, па су хиљаде пушака, бомби, митраљеза и муниције закопавани. „Једног дана све то поново ћемо пронаћи!" — говорили су „црвени" убеђени да ће се вратити.

За време Дугог марша партизани су прешли 24 велике реке, међу којима и Тату-хо, пењали се беспутним планинама, прелазили висоравни и огранке Хималаја... Готово сваког дана водили су окршаје, пробијали се кроз десетине обруча и заседа Чанг Кај Шекових снага, без артиљерије, моторизације и превозних средстава.

На марш је кренуло око 200.000 бораца који су прошли кроз 12 провинција на сељених са око 200 милиона становника, ослободили 54 града, одржали на хиљаде митинга, наоружавали сиромашне и подизали њихову револуционарну свест. За то време кинеска Црвена армија превалила је око 13.400 километара (дневно се просечно прелазило 36 километара), а на крајњи циљ стигло је само 20—30 хиљада бораца. Многи од њих су изгинули или поумирали исцрпљени напорним маршем, болестима и глађу, а поједине групе остале су на терену и послужиле као језгро нових партизанских одреда.

Био је то марш вере, пожртвовања и револуционарног оптимизма.

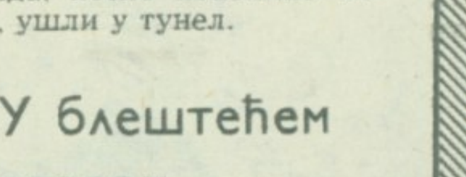

Тек четрнаест година касније, 1949. Мао Це Тунг је са Црвеном армијом стигао у Пекинг и приморао Чанг Кај Шекове трупе да се повуку према југу, а касније на острво Тајван. Првог септембра исте године прогласио је Народну Републику Кину и постао први председник централне владе. Замислио је и водио једну револуцију која је после скоро три деценије трећини човечанства вратила људско достојанство и угледно место у свету.

Б. Јеремић

ВЕЛИКИ СТРАХ

ТРКА КРОЗ ТУНЕЛ

Већ када сам помислио да ћу најзад назрети светлост, изненада зачух застрашујући звук иза себе. Знао сам да то воз наилази.

Пре него што смо на малој дресини, отвореним колицима на четири точка која радницима обично служе да се на њима пребаце од једног до другог места на прузи, ушли у тунел, који је кривудао кроз брдо недалеко од Сарајева, изненада ме спопаде страх. А шта ако сада наиђе воз? Смрскаће нас у ледене влажне зидове, а машиновођа неће чак ни знати у шта је ударио.

— Онај брзи воз треба да наиђе кроз један сат — утеши ме Геза, друг који је седео иза мене. — Ако пожуримо, стићи ћемо до нашег логора за петнаестак минута.

Запињући свом снагом наставио сам да повлачим ручицу дресине горе-доле.

Када смо ушли у тунел, запахнуо нас је ваздух који је мирисао на гар, и тама, не прозирна, лелујава — претила је. Сада је клопарање точкова сабласно одјекивало, згуснути звук нарастао је око нас, одбијао се о сводове тунела и појачавао до хуке. Изненада зачух застрашујући звук иза себе.

Ево га! Знао сам да то наилази воз. Окренуо сам се и у даљини, на почетку тунела, угледао бокор варница које су куљале из локомотиве. Брекће, стење, хукће грдосија, све нам је ближе. Спаса нема!

Изгубљено време

Као омладинац, у зиму 1950. године, дошао сам на радну акцију у бригадирски логор јер је требало да се дуж већ завршене пруге Шамац—Сарајево поставе неопходни сигнални уређаји. Те године била је страшна зима, па се често дешавало да воз, у којем су нашој бригади слали храну из Сарајева, касни или се заглави у снежним наносима.

— Неко мора да оде до суседног села по храну — рекао је командир бригаде. — Али, тешко је пробити се кроз снег.

Тад ми је синула идеја.

— Узећу дресину и поставити је на пругу — рекао сам одлучно. — Са мном ће поћи и Геза.

После краћег договарања другови су нам дозволили да пођемо према селу.

— И пожурите! — довикивали су за нама. — Брзи воз овуда треба да прође кроз два и по сата.

У себи сам рачунао: ако све буде у реду, до села нам треба тридесетак минута, један сат ћемо провести у куповини, а за тридесетак минута ћемо се вратити... Опа сности нема.

Али, преварио сам се. До села, због клизавих шина на којима се нахватао лед и снег, лака мала дресина неколико пута је искакала са пруге. Једва смо успевали да је поново вратимо на шине и тако губили драгоцено време. И у селу смо се доста задржали, а када смо кренули натраг, схватили смо колико ћемо се тек намучити. Пруга је сада кривудала узбрдо, па је било веома напорно возити. Нас двојица на смену смо седали за управљач.

— Још мало — говорио сам задиханом Гези. — Ускоро ћемо стићи. Дај сада мени да управљам кроз тунел.

Зауставили смо возило на узбрдици и заменили места. А онда, после неколико метара, ушли у тунел.

У блештећем отвору

Нисмо смели да искочимо са дресине, јер је тунел био веома узан. Да вичемо и упозоримо машиновођу, није вредело — цео тунел већ је јечао, пиштао и клопарао.

Једино што нам је преостало било је да будемо бржи од воза. Али, како?

Као помахнитао почео сам да цимам ручицу дресине. И Геза је схватио шта хоћу. Одједном, нас двојица постали смо један мозак и једна снага: наше руке — полуге, тела — врео котао и пара, кроз уста искривљена од страха куљао је врисак очајања. Морамо да будемо бржи од тог чудовишта иза нас.

Локомотива је успорила. Ваљда због успона, машиновођа је смањио притисак паре у котлу, али и поред тога воз нам се претећи приближавао.

Само да сада дресина не исклизне са трачница! Руке су ми дрхтале, цело тело тресло се од напора, а све се у мени узбуркало — нисам желео тако глупо да погинем.

Најзад сам угледао светлост испред нас. Спас! Јер, машиновођа ће нас приметити у том блештећем отвору. Тако је и било! Секунд касније кроз тунел се заори шкрипа блокираних точкова...

Чим смо излетели из тунела, нас двојица ухватисмо ивице дресине и преврнусмо је у снег. Тренутак касније локомотива, а затим и десетак вагона, пролетеше преко наших згрчених сенки које је на шинама правило „зубато" сунце.

Ђура Францишковић,
инжењер, Марије Бурсаћ 48, Суботица

(Хонорар: 250 динара)

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ОПЕТ ТРАЋИТЕ ВРЕМЕ НА КЛИКЕРЕ!

МАНИ НАС СЕ!

АХА!

ТУПАВЦИ! ТРЕБАЛО БИ ДА СЕ ВЕЋ ПРИПРЕМАТЕ ЗА ЖИВОТ! НЕЋЕТЕ ЗАУВЕК ОСТАТИ **МЛАДИ!**

А?

ВРЕМЕ ЈЕ ВЕЋ ДА ИЗАБЕРЕТЕ СЕБИ ПОЗИВ!

ЗАР?

А ТО ЈЕ ВАЖНА ОДЛУКА! КАД ЈЕДНОМ ДОНЕСЕТЕ, МОРАТЕ УЛОЖИТИ СВЕ СНАГЕ ДА У ТОМ ПОЗИВУ И УСПЕТЕ!

МЕНИ ТО МИРИШЕ НА **РАД!**

ЈАСНО! СВАКИ СЕ УСПЕХ МОРА ЗАСЛУЖИТИ!

?

?

НЕ ТРЕБА ДА СЕ УГЛЕДАТЕ НА КАПЕТАНА! ТО БРДО ОД МЕСА И САЛА НИКАД НИЈЕ НИ ПРСТОМ МРДНУО **ДА СТЕКНЕ НЕКАКВО ИМЕ!**

!

ХА! ТАЈ УГОЈЕНИ ПАРАЗИТ НИКАД НИЈЕ ИМАО **ВОЉЕ** ДА НЕШТО ПОСТИГНЕ... К'О ДА ЈЕ ОДАВНО УМРО! ХА!ХА!ХА!

ТАКО!

ПЉАС

ВОЉА МИ ЈЕ МОЖДА СЛАБА... АЛ' **ДЛАНОВИ НИСУ!**

ОДЛУЧИЛИ СМО ДА **ОСТАНЕМО** МЛАДИ!

© King Features Syndicate, Inc., 1976. World rights reserved

18

MUSIAL

БОБАН

ТУ-ТУУУ-ТУ! ЧУВАЈ!

УХ!

ОПАСАН ЗАДАТАК

Било је то крајем 1944. године. Са острва Вис узлетео је један авион с партизанским ознакама...

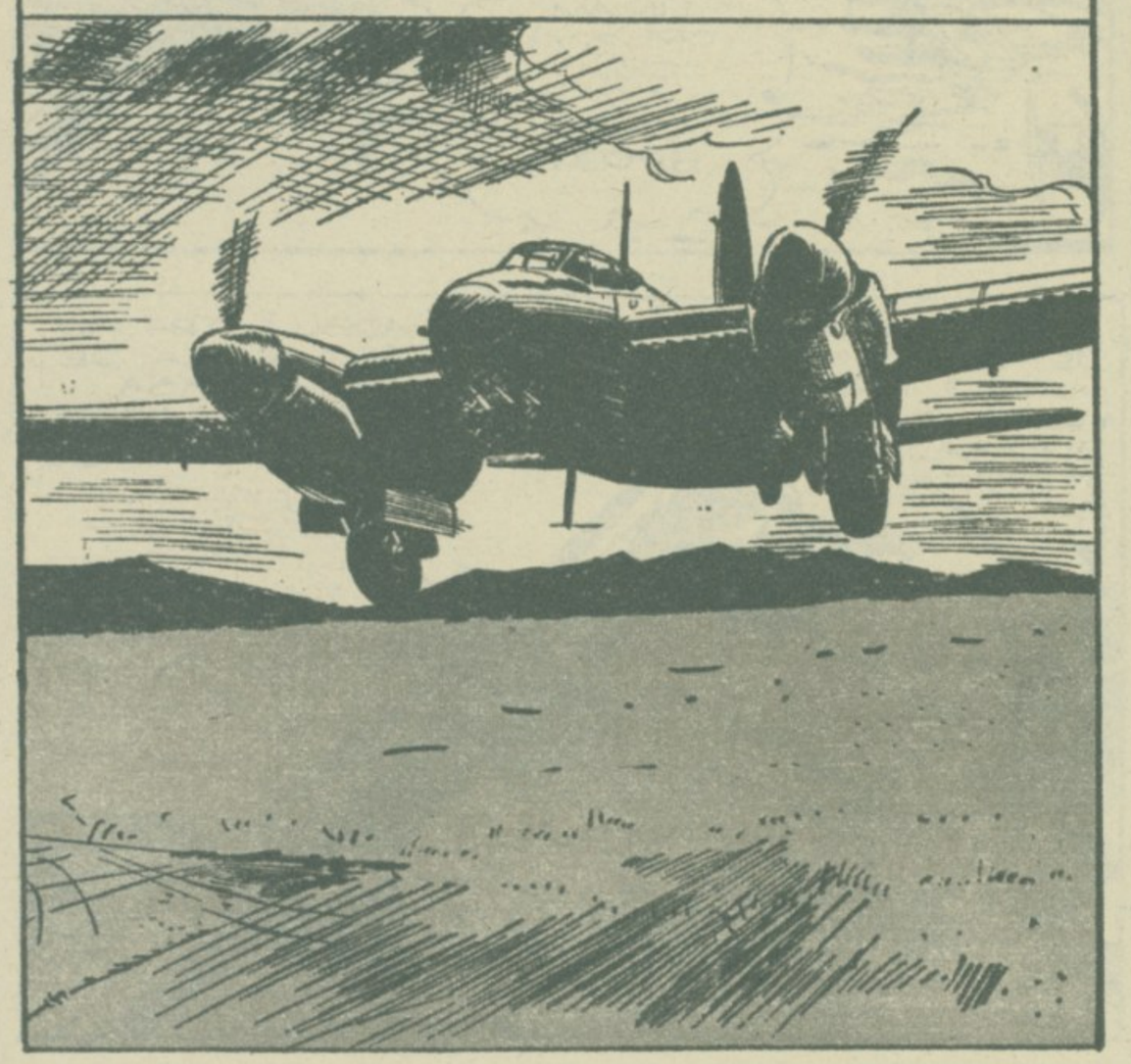

Пилот Мирко Мандић требало је да нападне базу у близини Сплита у којој су били склоњени немачки хидроавиони.

Мирко је све наде полагао у облаке који су се ниско вукли над морем.

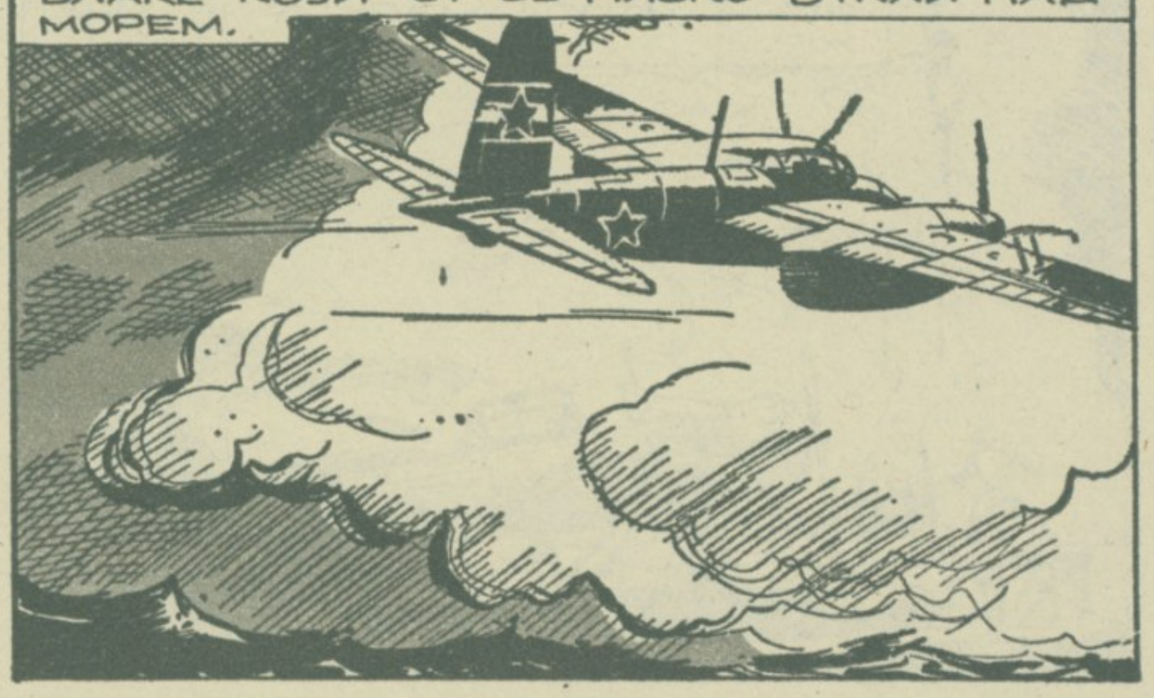

Али, у близини обале нестало је облака и партизански авион се нашао на домаку немачких „флакова".

У немачкој бази дат је знак за узбуну...

Један немачки авион, који је патролирао обалом, био је позван у помоћ. Али, Мирко му се убрзо нашао „у репу".

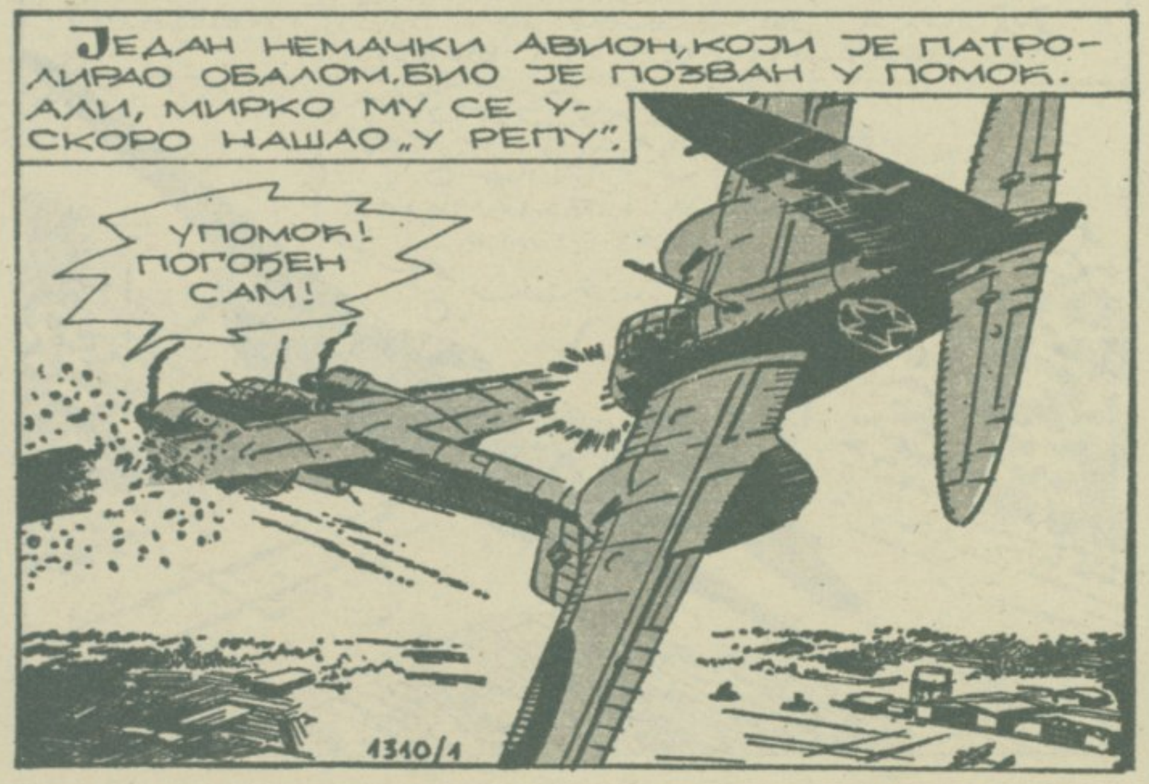

Одсеченог крила, немачки авион се сурвао на земљу одакле су „флакови" отворили ватру на Мирка.

Летећи изнад земље, Мирко је направио круг...

А сад, напред на базу!

Партизански авион пришао је хидроавионима с мора...

Имам срећу! Сви су на броју!

Немачки извиђачки авиони били су брижљиво скривени испод маскирне мреже...

Као на стрелишту...

Напад партизанског ловца трајао је само неколико минута, а када је Мирко најзад ухватио висину, иза њега су пливали остаци немачких авиона...

Досад је сигурно цела обала обавештена о нападу!

Плашећи се да му непријатељ не пресече повратак, Мирко се упутио дубље на копно. Најзад се нашао на сарајевском аеродрому.

Уф! Какав врућ дочек!

Немачка противавионска одбрана била је сувише јака, али Мирко опази један авион на писти.

„Хајнкел"! Вреди ризиковати!

„Хајнкел 111" је баш хтео да узлети...

До ђавола! Погођени смо! Сви на поље!

Партизански авион се удаљавао од аеродрома док је „Хајнкел" горео на писти.

А сад куки!

Мирка је чекао дуг лет. Требало је вратити се на вис...

Узећу југозападни курс. Ту обично нема немачких патрола...

Мирко је летео изнад ненасељене и шумовите планинске области.

Шта је ово?

Нешто је светлуцало у густој шуми и привукло Миркову пажњу.

Омет Флакови! Шта ли се ту крије?

Партизански авион се пробијао кроз густу баражну ватру.

Сигурно је нека тајна база!

Док је надлетао сумњиво место, Мирко није приметио један „Јункерс 88" који се стуштио на њега из облака.

Ух! Ухватио ме је на спавању!

Мирко је покушао да побегне са изрешетаним авионом.

Овај ће ме докрајчити!

Мирко је свом снагом вукао палице...

Погођени смо!

Изненадним маневром, Мирко се нашао изнад „Јункерса" и отворио ватру...

Два авиона су пролетала један крај другог и немачки митраљезац је искористио тај тренутак.

Оштетио ми је мотор!

Више није било наде да се врати на вис...

Губим уље и гориво, време је да искочим!

Улетевши у облак, Мирко је искористио прилику да непримећен искочи.

Добро је! Изгубили су ме из вида!

Мирко је падао као камен да би у последњем тренутку отворио падобран...

Оборите га!

Мирко је непримећен пао у густу шуму.

УХ!

Брзо се ослободио падобрана и летачког одела.

ПУЦАЈУ! МИСЛЕ ДА САМ У АВИОНУ!

Пробијајући се кроз шуму, Мирко је наишао на жичану ограду...

ОВО ЈЕ СИГУРНО БАЗА...

Док се Мирко приближавао огради, један зец је покушао да се провуче кроз жицу и пао ударен струјом...

ШТА! ОГРАДА ЈЕ ПОД НАПОНОМ!

Мирко се нагнуо изнад мртвог зеца...

СПАСАО МИ ЈЕ ЖИВОТ!

Ходајући дуж ограде, Мирко је наишао на стражарску кулу...

ЗНАЧИ, ПАО САМ УСРЕД БАЗЕ!

Схватио је да не може напоље кроз наелектрисану жицу...

ПОГЛЕДАЋУ ШТА ТО ШВАБЕ СКРИВАЈУ У ПЛАНИНИ!

Ускоро се нашао пред фабричким зградама.

ЧИНИ МИ СЕ ДА ЧУЈЕМ НЕКЕ МАШИНЕ!

Али, Мирко није имао времена да осматра...

ВУЧЈАЦИ! НАМИРИСАЋЕ МЕ!

Мирко се повукао дубље у грмље да избегне патролу...

САМО ДА МЕ ПСИ НЕ ОСЕТЕ!

Када је патрола замакла за угао Мирко је појурио према згради...

Само да ме не опазе!

Као мачка се попео гвозденим степеницама и прилегао на раван кров...

Уф! Био је последњи тренутак!

Док је патрола пролазила,пси су се узнемирено трзали на поводцу...

Изгледа да су ме нањушили!

Пси су почели узбуђено да лају...

Мир! Зар не видиш да ту никога нема?

Патрола је одвукла псе који су се опирали...

Морам брзо да се склоним одавде!

Кроз отвор за вентилацију на крову Мирко је запазио необичне уређаје у унутрашњости зграде...

Дошло је време, професоре, да ми покажете ваш изум!

Све сам припремио за експеримент!

Човек у белом мантилу је покренуо полугу необичног уређаја. Из апарата је покуљао неки гас у густом млазу...

Гледајте пажљиво, генерале!

На крову, Мирко је нетремице пратио шта се догађа под њим...

Управио је млаз на бацач! Шта то значи?

У том тренутку почело је да се дешава нешто необично...

Сада, генерале!

Под дејством непознатог гаса, метал је почео да се топи...

Неколико тренутака касније од бацача није остало ништа.

Дођавола! Бацач се претворио у пепео!

Професор је тријумфовао...

Па, генерале, шта мислите?

Одлично! Може ли ваш апарат да дејствује на већој даљини?

Мирку је било јасно да Немци имају страшно оружје у рукама...

Наравно, генерале! Ако се пусти из авиона, мој гас може за неколико минута и тенк да претвори у пепео!

То сам хтео да чујем!

Генерал је био задовољан.

Са овим гасом немачка ће постати господар света!

Мирко је напрегнуто размишљао...

Морам што пре да се вратим на вис!

Уграбивши прилику кад патрола није била у близини, Мирко је скочио с крова...

А сад што пре наполе!

Са великим напором успео је да ишчупа младо стабло из земље...

Пси! Патрола је у близини!

Из даљине се чуо лавеж паса...

Пси су се узнемирили, Ханс! Да их пустимо?

Мирко је узео залет...

Морам да их претекнем!

ЛАВЕЖ ПАСА ЧУО СЕ ВЕК ИЗ НЕПОСРЕДНЕ БЛИЗИНЕ.

САД ИЛИ НИКАД !

МИРКО ЈЕ ПОЛЕТЕО КРОЗ ВАЗДУХ...

УХ!

У СЛЕДЕЋЕМ ТРЕНУТКУ МИРКО СЕ ИЗГУБИО У ГУСТОЈ ШУМИ.

НЕМА НИКОГА! ТИ ПСИ СУ ЛУДИ!

СА СТРАЖАРСКЕ КУЛЕ ЗАСВЕТЛЕО ЈЕ РЕФЛЕКТОР..

НИСУ МЕ ОПАЗИ-ЛИ!

КАДА ЈЕ ПАТРОЛА ОТИШЛА, МИРКО ЈЕ КРЕНУО КРОЗ ШУМУ...

А САД, ПУТ ПОД НОГЕ !

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ЧАСОВА ХОДА, МИРКО ЈЕ УГЛЕДАО ДВЕ ЉУДСКЕ ПРИЛИКЕ...

МОЖДА ЈЕ ТО ГЕСТАПОВСКА ЗАСЕДА ?

МИРКО НИЈЕ ПРИМЕТИО ПРИЛИКУ КОЈА МУ СЕ ПРИКРАДАЛА...

УХ!

ОНЕСВЕШЋЕН СНАЖНИМ УДАРЦЕМ, НИЈЕ ЗНАО ШТА СЕ ДЕШАВА ОКО ЊЕГА...

... СВЕ ДОК ГА НИЈЕ ПРОБУДИЛА-КОФА ХЛАДНЕ ВОДЕ...

ЈОШ ЈЕДНУ КОФУ !

ДО-СТА !

Мирко се ускоро уверио да је доспео у руке партизана...

Ја сам партизански пилот!

То свако може да каже!

Мирко им је испричао шта је видео у немачкој бази...

Тајно оружје! Сада ти верујем!

Партизани из околних села поверовали су у Миркову причу.

Потребно је што пре да јавимо врховном штабу за немачко тајно оружје!

Партизани су се замислили...

Изгубили смо везу са одредом!

Немци су ухватили два наша курира!

У том тренутку један младић се појавио на вратима...

Наравно кад сам их ја обавестио!

Али ти си наш!

Младић се шкрто насмејао...

Ти... ти си издајица!

Будале! Зар сте мислили немце да надмудрите?

Мирко је улучио прилику управо у тренутку кад се издајник спремао да пуца...

А ми смо ти веровали!

Овај пилот ми је покварио све планове!

И сада ће!

Издајниче!

Неколико тренутака касније све је било готово...

Бежимо одавде!

Хтео је да похвата целу групу!

Мало касније...

Халт!

У заклон!

Партизани су се склонили у усамље-ну радионицу...

НА ТАВАН!

УХ!

Тражећи их, немци су замакли у об-лижњу шуму...

ОТИШЛИ СУ! БРЗО НАПОЉЕ!

Неколико часова касније, у суседном селу...

САДА СМО НА СИГУРНОМ. ОВДЕ ЋЕМО СЕ РАЗДВОЈИТИ.

Договор је гласио да Мирко у прат-њи Дамјана крене према обали мо-ра...

ЗДРАВО! ЧЕКА НАС ДУГ ПУТ!

НЕ ГУБИМО ВРЕМЕ!

Неколико дана касни-је, у близини Меткови-ћа...

НЕ БРИНИ! РИБАРИ СУ МОЈИ ПРИЈАТЕЉИ!

На обали реке потра-жили су старог Барбу.

ШТА САД?

ЧЕКА-ЋЕШ МЕ ОВДЕ!

После пола ча-са Мирко се укр-цао на барку и сакрио испод це-раде.

РЕКА ЈЕ ПУНА НЕМАЧКИХ ПАТРОЛА.

НАДАМ СЕ ДА НАС НЕКЕ ЗАУСТАВИТИ!

Барба и његов помоћник запло-вили су према мору...

Скривени ис-под цераде Ми-рко и Дамјан су чекали да падне ноћ.

НАДАМ СЕ ДА САМО ПРОФЕСОР ЗНА ФОРМУЛУ ГАСА.

МОРАМО ДЕЈСТВОВАТИ БРЗО!

Тешко натоварене барке споро су се кретале...

ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ ЈЕ ДА БОМБАРДУ-ЈЕМО БАЗУ...

... ПРЕ НЕГО ШТО ПРОФЕСОР ПОШАЉЕ СВОЈУ ФОРМУЛУ У НЕМАЧКУ.

9

Скривени међу повраћем Мирко и Дамјан су наставили да кују план...

Док је барка пристајала уз обалу, Мирко је грозничаво размишљао шта да учини...

Заплетен у конопе, барбин помоћник се изненада сручио у таласе...

С друге стране бараке Мирко и Дамјан су се неприметно спустили у воду.

Немци су пажљиво претражили барку...

Барка је отпловила без Мирка и Дамјана...

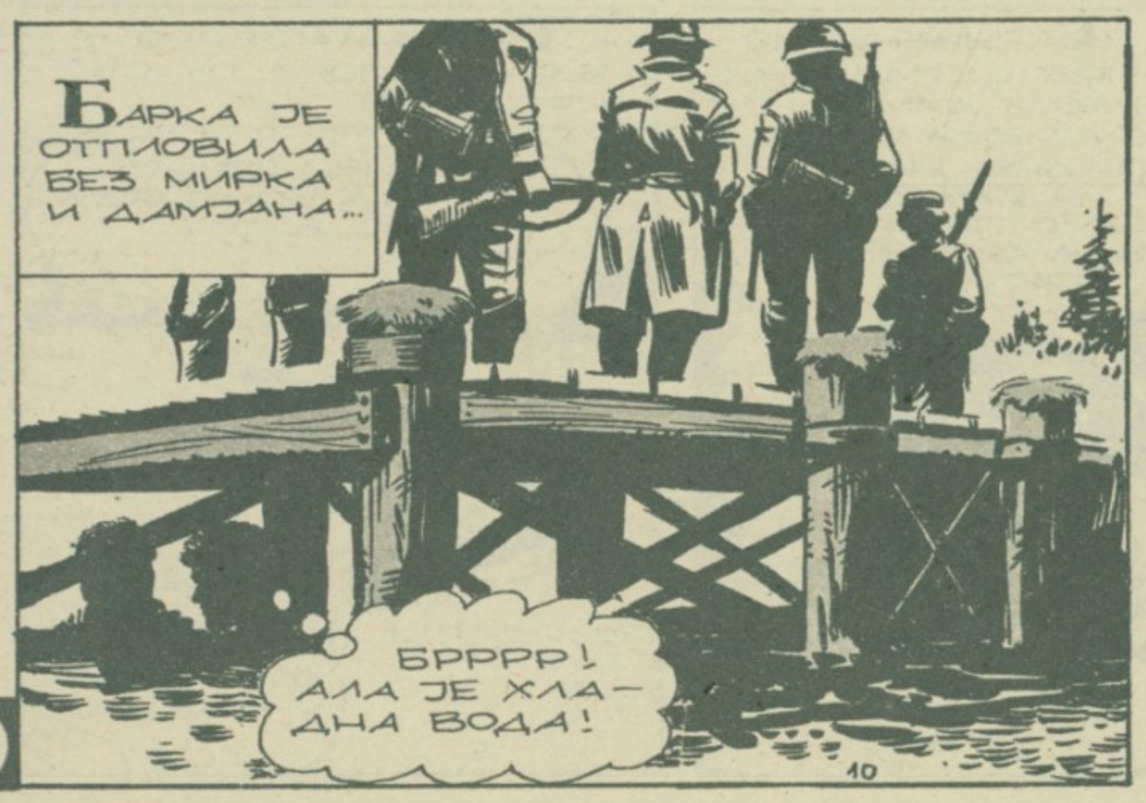

Тек кад је пала ноћ изашли су на обалу...

Најзад су нашли напуштену колибу...

Мирков план је био прост али опасан: да украде авион са помоћног аеродрома у близини...

Надам се да ћемо наћи неки авион на оправци!

И то оправљен!

Провукавши се испод жице која је окружавала немачки аеродром...

Хоћеш ли и ти са мном, Дамјане?

Не! Враћам се назад! Моје место је у одреду!

Руковали су се...

Ако ти не успеш, покушаћемо да отмемо професора!

Уздам се у срећу.

Док је Дамјан чувао стражу...

„Јункерс 88"! Али тешко оштећен! Баш немам среће!

Али, на крају стазе, Мирко је нашао шта је тражио...

Све је мирно, Гинтер!

У ханґару је транспортни авион! И нико га не чува!

Док су стражари каскали напољу, Мирко се увукао у ханґар...

Досад је све у реду!

У том тренутку зачуо је гласове...

Треба брзо да га натоваримо!

27

Немци су почели да пуне утробу авиона сандуцима.

Пожури! Долазе пилоти!

Ужурбани немци нису приметили да се Мирко крије у репу авиона.

Брзо, брзо! Авион полеће за неколико минута.

Пре него што је могао да се извуче из свог скровишта...

До ђавола! Ево пилота!

Мирко се повукао дубље у мрак.

Само их је двојица!

Док је велики транспортни авион рулао пистом...

Неке ме чути од буке мотора!

Мирко је са зида скинуо ватрогасну секиру...

Ово оружје не прави буку!

За то време у кабини...

Узлетели смо! Сад погледај да ли је товар добро причвршћен!

Ра-зу-мем!

Из мрака је севнула ушица секире...

Ух!

Пилот је био изненађен појавом непознатог човека у кабини...

Буди разуман и укључи аутоматског пилота, иначе...

Затим је Мирко свезао немачког пилота...

А сад, правац Вис!

Везани пилоти су били немокни.

А сад се моли богу, швабо, да ме наши не оборе!

После кратког лета, на домаку острва Вис...

Немачки авион на видику! Брза паљба!

Тресући се од погодака партизанске артиљерије, тешки транспортни авион се упорно приближавао писти...

Ух! Сувише тачно гађају!

Ускоро је „Јункерс 52" додирнуо тле...

Шта ово значи?

Врата авиона отворила су се пред изненађеним партизанима...

Немам времена за објашњење! Водите ме право у штаб!

Пази, није Шваба!

Не знам координате немачке базе. Зато ћу морати лично да је потражим. Предлажем да пошаљемо само један бомбардер на коме ћу бити и ја.

Неколико дана касније, Мирко је кренуо на задатак.

Овог пута ја водим игру!

Мирков навигатор је пажљиво пратио његова упутства...

Јесмо ли близу?

Сазнаћемо ускоро... Кад нас обасипу ватром.

Над немачком базом бомбардер је кренуо у пониранје.

Ево је!

Биће добро ако извучемо живу главу!

Бацивши бомбе, партизански авион је направио круг...

Пун погодак!

Још једном ћемо! Да буде сигурно!

БАЗА ЈЕ У ПЛАМЕНУ! А САД, НАЗАД КУЋИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ, НА ЗЕМЉИ, ПАРТИЗАНИ СУ ЈУРНУЛИ У РАЗРУШЕНУ БАЗУ...

ЕВО ПРОФЕСОРА! МРТАВ ЈЕ!

НАЈЗАД МОЖЕМО БИТИ МИРНИ! ТАЈНА ОПАСНОГ ГАСА ОТИЋИ ЋЕ С ЊИМ У ГРОБ!

А ВИСОКО НА НЕБУ, У ПАРТИЗАНСКОМ АВИОНУ...

ДОБРО СИ ОБАВИО ПОСАО: СВА ПОСТРОЈЕЊА СУ УНИШТЕНА!

НАЈЗАД КУ МОКИ МИРНО ДА СПАВАМ!

КРАЈ

КАУБОЈ ДЕТЕКТИВ

ЕЈ, ЦИМЕ, МОЖЕШ ДА ПРЕСТАНЕШ! ХВАЛА ТИ МНОГО! ЗАДУЖИО СИ МЕ!

АЈДЕ, ГОС'Н МАРМОТ! ПАРЕ ОВДАМО!

ОБЕЋАЛИ СТЕ ПАРЕ СВАКОМ ОД НАС ДА ВИЧЕМО ПОД ПРОЗОРОМ...

МЕНИ ДУГУЈЕТЕ ДОЛАР!

СМИРИТЕ СЕ, ДРАГИ ПРИЈАТЕЉИ...

ЧЕК' МАЛО... АХА, ЕВО ГА! ОВАЈ... ИМА ЛИ НЕКО ДА МИ РАЗМЕНИ СТО ДОЛАРА?

СВЕЈЕДНО! ИСПЛАТИКУ ВАС КАСНИЈЕ... СА КАМАТОМ, НАРАВНО. ХЕ, ХЕ, ХЕ!

УВЕК ИСТИ!

ПРЕВАРАНТ!

ПОДЛАЦ!

ЛОПУЖА!

ДОБРО, ЗАШТО НАС ОВАЈ АУТО СТАЛНО МУЧИ?

ПРВО ОКРЕНИ КУРБЛУ, МОМЧЕ...

ТИТАНИК

ПА, ДАРИ, КУДА ЋЕМО?

ПИИФ!

ПЛУУФ!

ПЛУФ!

ПУКОВНИК СЕ НАДА ВЕЛИКИМ ПАРАМА! МАГНУС БОМБЕР ЛИЧНО ЈЕ ДОШАО У АГЕНЦИЈУ ДА ТРАЖИ НАШЕ УСЛУГЕ!

МАГНУС БОМБЕР, МИЛИЈАРДЕР?

АХА! ОБОГАТИО СЕ ПРОДАЈУЋИ ГРАЂЕВИНСКИ МАТЕРИЈАЛ ПОСТРАДАЛИМ У ВЕЛИКОМ ЗЕМЉОТРЕСУ 1900... КАЖУ ДА ЈЕ ТУ ЗАРАДИО СТО МИЛИОНА ДОЛАРА!

СТО МИЛИОНА! ТИМ ПАРАМА БИХ МОГАО ДА ИСПЛАТИМ СВЕ СВОЈЕ ДУГОВЕ!

ВИДЕЋЕШ, УОСТАЛОМ, ЊЕГОВО БОГАТСТВО ИДЕМО КОД ЊЕГА!

БУМ!

Касније

ЈЕ ЛИ ТАЧНО ДА ЈЕ ОВУ ПАЛАТУ ПРЕНЕО ИЗ ЕВРОПЕ КАМЕН ПО КАМЕН!

ВИШЕ НЕГО ТАЧНО! АЛИ ТАКАВ ТРОШАК ЗА ЊЕГА НИЈЕ НИШТА! КО ЗНА КОЛИКО ЈОШ ТАКВИХ ПАЛАТА ИМА!

ПИФ!

ПУФ!

16

ГОСПОДИН БОМБЕР ВАС ОЧЕКУЈЕ, ГОСПОДО. ТРЕНУТНО СЕ НАЛАЗИ У ПРИВАТНОМ ПОЗОРИШТУ ОВЕ КУЋЕ.

ИЗВОЛ'ТЕ, МОМЦИ! КАКО ЈЕ ПУКОВНИК?

ВЕЛИКОДУШАН И ПУН РАЗУМЕВАЊА, КАО И ОБИЧНО!

МАРМОТ И ДАРИ СТОЈЕ ВАМ НА РАСПОЛАГАЊУ. О ЧЕМУ СЕ РАДИ?

ПРЕ НЕГО ШТО ПРЕЂЕМО НА ПОСАО, ДА ВАМ НЕШТО ПОКАЖЕМ...

КЛАП! КЛАП! КЛАП!

!

?

ФЛУП

МОМЦИ... СИН-СОН-ТАНГ, КРАЉ МАГИЈЕ ИЗ ТАЈАНСТВЕНОГ ТИБЕТА!

СИН-СОН-ТАНГ ЈЕ ДОШАО У ПОСЕТУ НАШЕМ ГРАДУ! ТО ЋЕ БИТИ ВЕЛИКА АТРАКЦИЈА! НЕШТО НЕВИЂЕНО! МОЖЕТЕ ЛИ ДА НАМ НЕШТО ПРИКАЖЕТЕ?

ОДМАХ ЋУ ВАС ЗАДОВОЉИТИ. ВИ ЗНАТЕ ДА САМ ВАМ УВЕК НА УСЛУЗИ, ГОСПОДИНЕ!

БОЛУБАР-ДАМАКРИС-ТАБАРИН! СОРНЕТАСАПЕРЛИПОПЕТАМАНДАРИН!

АУУУ! КАКВА ЕКСПЛОЗИЈА!

ПИИФ

ООХ!

ХЕ, ХЕ! ОВАКО НЕШТО ЈОШ НИСТЕ ВИДЕЛИ, ЗАР НЕ?

ОХ, ПА ОВО ЈЕ ВЕЛИЧАНСТВЕНО!

Блага кинеска музика испунила је позориште и девојчин глас подсећао је на славуја...

У ПАРОВИМА СУ ДОШЛЕ ЛАСТЕ У ЈЕСЕН... У ПАРОВИМА ЋЕ ОДЛЕТЕТИ НА ПРОЛЕЋЕ... У ПАРОВИМА ЋЕ ПРЕЛЕТЕТИ ПЛАВО МОРЕ... У ПАРОВИМА ЋЕ СЕ ВРАТИТИ СЛЕДЕЋЕ ЈЕСЕНИ...

КАКО ЈЕ ЛЕПА! ОНА ЈЕ..

НАДАМ СЕ ДА ВАМ СЕ ДОПАЛА БАЛАДА КОЈУ ЈЕ ПЕВАЛА ХОАНГ-ФУ-КУЕ...

Син-сон-танг је подигао руку и чудесни кавез је нестао...

КАД БИХ ЈА ТАКО МОГАО ДА УМАКНЕМ СВОЈИМ ПОВЕРИОЦИМА!

ВЕЛИЧАНСТВЕНО! НЕ СХВАТАМ КАКО ТО УСПЕВА!

Када се дари окренуо, спазио је чудну сенку...

ПАЗИТЕ, СИН-СОН-ТАНГ! ЛЕЗИТЕ!

ФИЏУУУ!

АЛИ... ШТА...?

БРЗО, МАРМОТЕ! МОРАМО ГА УХВАТИТИ!

ДАРИ, ПОГЛЕДАЈ, ОНЕСВЕСТИЛИ СУ ЧУВАРА!

ЕНО ГА! ПОЖУРИ!

ЗА МНОМ, МАРМ... ЈАО!

УМ-РЕ-КЕШ!

ОВАМО, МАРМОТЕ! УПОМОК!

КРАК!

УФ!

АЛИ... КОГ ВРАГА...?

А, СРЕДИЋУ ТЕ ЈА! НАВИКАО САМ НА СВОЈЕ ПОВЕРИОЦЕ...

АХА! А ШТА ЋЕШ САД, МОМЧЕ?

КОЛИКО ТИ ТО ВРЕМЕНА ТРЕБА ДА СРЕДИШ ОВУ ДВОЈИЦУ...?

ВИДИШ ЛИ КАКО ЈА ТО РАДИМ?

ООХ!

И КИНЕЗИ СУ СЕ НА БРЗИНУ ПОВУКЛИ...

ХАЈДЕ, ВУДАЛЕ! БЕЖИМО ОДАВДЕ! „ЦРНИ ЛОТОС" ЋЕ БИТИ БЕСАН!

МАРМОТЕ, ПРОКЛЕТ БИО, ГДЕ СИ? ПОБЕГОШЕ НАМ... ШТО СЕ НЕ ПОЈАВЉУЈЕШ, КУКАВИЦЕ?

НЕ МОГУ, ДАРИ... ПУКОВНИК МЕ ЈЕ НАМЕРНО ПОСЛАО ОВАМО ДА МЕ СЕ РЕШИ ЈЕДНОМ ЗАУВЕК!

НЕШТО КАСНИЈЕ

САД ЗНАТЕ У ЧЕМУ ЈЕ СТВАР, ГОСПОДО...

СИГУРНИ СТЕ ДА НЕЋЕТЕ ФАЗАНА У СОСУ ОД ПОМОРАНЏЕ?

РЕКАО САМ ДА ХОЋУ БИФТЕК И ОСТАЈЕМ ПРИ ТОМЕ.

СУТРА ОВДЕ ИМАМО ЈЕДНУ ПРОСЛАВУ... МОЈИ ПОСЛОВНИ ПРИЈАТЕЉИ ДОЋИ ЋЕ ДА СЕ ДИВЕ СИН-СОН-ТАНГУ. АЛИ ЊЕГА ПРОГАЊА „ЦРНИ ЛОТОС", ШЕФ ТИБЕТАНСКОГ „ТОНГА"* И ХОЋЕ ДА ГА ЛИКВИДИРА...

*ТАЈНА ОРГАНИЗАЦИЈА

„ЦРНИ ЛОТОС" ДОВЕО ЈЕ ОВАМО МНОГО СВОЈИХ ЉУДИ, ЈА САМ УДВОСТРУЧИО СТРАЖУ, АЛИ КАО ШТО СТЕ ВИДЕЛИ НИЈЕ ВРЕДЕЛО...

ЗАШТО СЕ НИСТЕ ОБРАТИЛИ ПОЛИЦИЈИ?

НЕМОГУЋЕ! МОЈИ ПОСЛОВНИ ПРИЈАТЕЉИ БИ СЕ ОСЕКАЛИ НЕЛАГОДНО... А ТО МИ МОЖЕ ПОКВАРИТИ ПОСЛОВЕ, ШТА КАЖЕТЕ ?

ПИТАМ КОЈЕ ПИЋЕ ТРЕБА ДА ДОНЕСЕМ, ГОСПОДИНЕ!

ЧУДНЕ ЉУДЕ ПРИМА НАШ ГОСПОДАР! ОДБИЛИ СУ ШАМПАЊАЦ; ЈЕДАН ХОЋЕ ВИСКИ, ДРУГИ РАКИЈУ! ДЕТЕКТИВИ! ФУЈ!

О, ЛА, ЛА!

ИМА СУВИШЕ ИНДИЈСКОГ БИБЕРА... А НЕМА ДОВОЉНО ЦЕЛЕРА И МАЈОРАНА!

Е, САД СИ МАЛО ПРЕТЕРАО СА СВОЈОМ ОТМЕНОШКУ!

ОДЛИЧАН ВИСКИ...

И ИЗВРСНА РАКИЈА...

ШТА ЛИ ЈЕ ТО НЕКАКА СИН-СОН-ТАНГА СИПАЛА У ЧАШЕ? НЕ СУМЊАЈУЋИ НИШТА, МАРМОТ И ДАРИ СЕ СПРЕМАЈУ ДА МИРНО ПРОВЕДУ ДАН...

'АЈДЕ, ДАРИ! ШТА СИ СЕ ЗАГЛЕДАО? ГЛАНЦАЈ КОЛА, МОМЧЕ!

КАСНИЈЕ, ТЕ НОЋИ...

ПСТ! ЕЈ, ОВАМО, БРЗО!

...ЉУДИ „ЦРНОГ ЛОТОСА" ПОНОВО СУ ДОШЛИ...

СЛАДА БЕЖЕ! БОЈЕ СЕ МЕТАКА!

ЈЕДВА САМ СТИГАО ДА НАПУНИМ ПУШКУ!

И ДОШАО ЈЕ ДАН ПРИЈЕМА...

ЈЕСИ ЛИ ВИДЕО? ИМАЛИ СУ ОВА КОЛА И ПРОШЛЕ ГОДИНЕ!

ДРЖ' ТЕ СЕ РЕДА!

МИСЛИ ДА МУ ЈЕ СВЕ ДОЗВОЉЕНО ЗАТО ШТО ЈЕ КРАЉ ЧЕЛИКА...!

ШОФЕРУ, БРЖЕ!

ДОБИКЕ ОН СВОЈЕ! РАСКИНУКУ УГОВОР!

КАКВО ДРУШТВО!

ОВАКО НЕШТО НИСИ ВИДЕО У РОДНОЈ АРИЗОНИ, ЗАР НЕ, ДАРИ? МУКА ДА ТЕ УХВАТИ!

АХ, КАКВО ДИВНО ПОЗОРИШТЕ!

МАГНУС НАС УВЕК ИЗНЕНАЂУЈЕ!

ГДЕ ЈЕ ШАМПАЊАЦ?

ЕЈ, СТАРИ ДРУЖЕ! НИСАМ ТЕ ВИДЕО СТО ГОДИНА!

ЧИНИ МИ СЕ ДА СЕ ДИЖЕ ЗАВЕСА!

ГДЕ ЈЕ КЛОПА?

МАГНУСЕ, НЕ ПРАВИ СЕ ТАЈАНСТВЕН! ШТА СИ НАМ ПРИРЕДИО?

ПРАВИ ШОУ!

ДАМЕ И ГОСПОДО! СИН-СОН-ТАНГ!

„ЦРНИ ЛОТОС" ВЕРОВАТНО САД НЕКЕ НИШТА ПОКУШАТИ...

СВЕ ЈЕ ДОБРО ЧУВАНО, МАРМОТЕ...

ОХ! ГЛЕДАЈ! ТО ЈЕ ОНА!

КО?

СА ДОЗВОЛОМ ЦЕЊЕНЕ ПУБЛИКЕ И УВАЖЕНОГ ГОСПОДИНА, ЗАПАЛИЋЕМО КОМАДЕ САНДАЛОВОГ ДРВЕТА ДА ОСЕТИТЕ МИРИС ДАЛЕКОГ ИСТОКА!

БРАВО!

ОДЛИЧНО!

ИЗВРСНО!

ГДЕ ЈЕ КЛОПА?

АЛИ, ДИМ ЈЕ ПОЛАКО ПОЧЕО ДА СЕ ШИРИ САЛОМ, А ЊЕГОВ МИРИС ЈЕ ИМАО ИЗНЕНАЂУЈУЋЕ ДЕЈСТВО...

АААХ!

НЕ МОГУ ДА ДИШЕМ!

ВРТИ МИ СЕ У ГЛАВИ!

ПАДАМ У НЕСВЕСТ!

МАРМОТЕ, ШТА ИМ ЈЕ?

НЕ ЗНАМ! КИЛАВЦИ! ЈА СЕ ДИВНО ОСЕЋАМ И ДИШЕМ ПУНИМ ПЛУЋИМА!

САКРИЈМО СЕ ИЗА СТОЛИЦА, ВИДЕЋЕМО ВЕЋ О ЧЕМУ СЕ РАДИ!

ОДЛИЧНО! СВИ СПАВАЈУ!

ПЉЕС ПЉЕС ПЉЕС

ИДИ ДА ПОМОГНЕШ МОМЦИМА, „СНЕЖНИ ЦВЕТЕ"!

ОДМАХ ЋУ ТЕ ПОСЛУШАТИ, УЈАЧЕ!

ПРВОКЛАСНА РОБА, „ЦРНИ ЛОТОСЕ"! НАПРАВИЛИ СМО ДОБАР ПОСАО!

ПОЖУРИТЕ, ПОЖУРИТЕ! НЕМАМО ВРЕМЕНА! ОНИ ЋЕ СЕ ПРОБУДИТИ КРОЗ ДЕСЕТАК МИНУТА...

АЛИ... СЛУШАЈ... „ЦРНИ ЛОТОС" И СИН-СОН-ТАНГ...

...СУ ЈЕДНА ТЕ ИСТА ОСОБА! ЗА МНОМ!

ПРЕДАЈТЕ СЕ, БАНДИТИ!

БАНГ БАНГ БАНГ БАНГ

БАЦИТЕ ТЕ ТОРБЕ!

ОТКРИЛИ СУ НАС! ШТА САД, „ЦРНИ ЛОТОСЕ"?

¡!

БЕЖИТЕ! НЕКО НАС ЈЕ ИЗДАО! ЈАДЕ, „СНЕЖНИ ЦВЕТЕ"!

НЕ, ЈА ОСТАЈЕМ!

ВИШЕ НЕ ИДЕМ СА ВАМА, УЗАЧЕ! СМУЧИО МИ СЕ ОВАЈ ПРЉАВИ ЖИВОТ! ЈА САМ ДАЛМАТИНАЦ ПРОТИВ УСПАВЉУЈУЋЕГ ДИМА ОНИМ ДЕТЕКТИВИМА!

ИЗДАЈИЦЕ! ТИ СИ КАО ЗМИЈА КОЈА УЈЕДА РУКУ ШТО ЈЕ ХРАНИ! УБИЋУ ТЕ!

ААААХ!

БЕНГ!

НЕ-ЋЕШ ДОК САМ ЈА ТУ!

„Црни лотос" и његови бандити су успели да побегну, али, правда ће их ипак једног дана стићи.

УФ! САМО ЈЕДНУ СТВАР НЕ РАЗУМЕМ „ЦРНИ ЛОТОСЕ"...

НИЈЕ ВРЕМЕ ЗА РАЗМИШЉАЊЕ! ШТА ТИ ТО НИЈЕ ЈАСНО? ЂЕФ! УФ!

ЗАШТО СМО СЕ ПЕНТРАЛИ ПРЕКО ОГРАДЕ, КАД ЈЕ КАПИЈА ШИРОМ ОТВОРЕНА?

ЈЕ?!

...ЛАКО СМО УВЕРИЛИ ГОСПОДИНА БОМБЕРА ДА ДОЛАЗИМО ИЗ ТИБЕТА, А ОНЕ НАПАДЕ ВРШИЛИ СУ НАШИ ЉУДИ, ДА БИ СЕ СВАКА СУМЊА ОТКЛОНИЛА... ТО ЈЕ СВЕ!

КАКАВ ГЛАС! ВОЛИМ ДА ТЕ СЛУШАМ КАД ПРИЧАШ „СНЕЖНИ ЦВЕТЕ"!

АЛИ... ШТА СЕ ДОГАЂА?

ТРЕБАЛО БИ ЗАБРАНИТИ ПУШЕЊЕ У САЛИ.

ПА ГДЕ ЈЕ ТА КЛОПА?

КАСНИЈЕ...

ЛЕПО ОД ТЕБЕ ШТО СИ ОДБИО НАГРАДУ КОЈУ НАМ ЈЕ ПОНУДИО ГОСПОДИН БОМБЕР, МАРМОТЕ...

КХХХ

КХХХ

ПИФ!

ЈЕСТЕ... САМО МИ ЈЕ ЖАО ШТО САМ ОДБИО ОНАКАВ ДИВАН РУЧАК!

ЕЈ, МИСЛИШ ЛИ ДА ЋЕ ПУКОВНИК ХТЕТИ ДА ЗАПОСЛИ „СНЕЖНИ ЦВЕТ" КАО СЕКРЕТАРИЦУ?

НАРАВНО! ЈА ЋУ МУ ТО ПРЕДЛОЖИТИ; ТИ ЗНАШ ДА ОН МЕНИ НИШТА НЕ МОЖЕ ДА ОДБИЈЕ!

КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ГОРАН УКУС**

ГОГАЈ

By Bud Sagendorf

ПОНЕКАД ОСЕЋАМ КАО ДА ТЕ УОПШТЕ НЕ ПОЗНАЈЕМ!

СВАШТА! ПА ПОЗНАЈЕШ МЕ ДУЖЕ НЕГО БАЦУ!

КАД ГА ВЕЋ ПОМЕНУ... НЕ БИ СМЕО ДА БУДЕШ ГРУБ ПРЕМА ЊЕМУ!

ПА ОН УВЕК ПРВИ ЗАМАХНЕ ПЕСНИЦОМ!

ДА СИ ТИ ЉУБАЗАН ПРЕМА ЊЕМУ... И ОН БИ БИО ДРУГАЧИЈИ!

'АЈДЕ ДА ПРОБАМ ДА БУДЕМ ЉУБАЗАН!

ЕВО ГА, ИДЕ! ДОЧЕКАЈ ГА К'О ПРИЈАТЕЉА!

КАД ТИ ТАКО КАЖЕШ... ВАЛА И 'ОКУ!

?

?

ЗДРАВО, БАЦО... СТАРИ, ДРАГИ ПРИЈАТЕЉУ!

БАШ ЛЕПО!

ТРАЦ

ЈЕСИ Л' САД ЗАДОВОЉНА? ЧАК САМ ГА СРДАЧНО И ДРУГАРСКИ ПЉЕСНУО ПО РАМЕНУ!

?

BUD SAGENDORF 10-10

© King Features Syndicate, Inc., 1976. World rights reserved.

ТРИ ПУТА ОБЕШЕН

Саслушавши смртну пресуду, Дивљи Бил Лонгли окренуо се према публици и мирно рекао: — Почео сам непослушношћу према оцу, затим сам почео да пијем виски, а онда сам убио. Заслужио сам да умрем на бешалима!

Кад се завршио грађански рат између Севера и Југа, петнаестогодишњег Вилијема Лонглија из Остина, у Тексасу, неодољиво су привлачила непрегледна пространства Америке и легенде с њиховим јунацима. Украо је револвер и коња и побегао у прерију. Две године је лутао Западом радећи с времена на време као каубој на фармама.

У седамнаестој години је постао убица. Неки над мени Јенки је у једном салуну вређао Јужњаке, говорећи да су међу њима најгори Тексашани. Лонгли је на то извукао „колт" и Јенкија напунио оловом.

Успео је да измакне потери али је два месеца касније налетео на одред војника. Војници нису имали појма ко је Лонгли, нису уопште имали намеру да га зауставе. Међутим, он је у паници потегао оружје, устрелио једног од њих и изгубио се према југу.

Од тога тренутка Вилијем Лонгли био је осуђен да до краја живота буде „човек ван закона". Тако је почела каријера првог славног револвераша у историји Дивљег запада.

ВИСОКА ШКОЛА ЗА РЕВОЛВЕРАШЕ

Дуго је лутао источним Тексасом тражећи јунака свог детињства, јужњачког официра Калена Бејкера који није хтео да призна капитулацију, него је и после рата на челу велике банде наставио приватни рат против САД. У том трагању срео је неког десперадоса који је такође бежао од закона. Од њега је сазнао да Бејкер са својом дружином пали и пљачка фарме досељеника са омрзнутог Севера по Арканзасу, али да ће се ускоро вратити.

Лонгли и тај момак који је у хроници Дивљег запада забележен једино под надимком Кид, одлучили су да заједно дочекају Бејкера. Нису имали среће. Док су спавали у шумарку поред једног потока опколила их је чета Вицилаита која је гонила коњокрадице.

„Пре него што су могли да кажу „уф' Вициланти су обојицу обесили о једну грану", записао је Лонглијев биограф Ед Бартоломју. „Док су одлазили, један из њихове дружине је са извесне даљине на обешене испразнио шаржер своје пушке. Једно зрно је окрзнуло уже и осамдесет пет килограма тешко Билово тело па је прекинуло. Кад је одвезао конопац Бил је скинуо са дрвета Кида, али је он већ био мртав".

После извесног времена Лонгли се докопао базе Бејкерове банде у каменьару надомак пустиње Љано Естакадо.

Кален Бејкер је војнички школовао чланове своје дружине. И млади Лонгли је морао да прође кроз „високу школу гађања из „колта" од шест метака", како је јужњачки геријеро звучно назвао крус за нове припаднике банде.

Бил Лонгли је био одличан ученик. Убрзо је постао најбољи стрелац у Бејкеровој дружини.

Почетком 1896. Бејкерова дружина је у Алваради упала у заседу „плавих блуза" и до ногу погучена. Неколико преживелих чланова банде, међу њима и Бил Лонгли, разбежало се на све стране.

ПОЗНАНСТВО СА ЛУВЕНИЈОМ

После распада Бејкерове банде Лонгли се неко време сакривао на једној усамљеној фарми у југоисточном Тексасу где је радио као каубој. И фармеру и његовим момцима се допао метар и деведесет високи витки младић црне шиљате брадице и плавих очију који је, истина, био сувише ћутљив за Тексашанина, али одличан јахач, вешт у баратању револверима и неустрашив у борби против мексичких крадљиваца стоке. Можда би Лонгли заувек остао обичан каубој да није у Ебилејну срео једног од Вициланта који су га обесили на обали потока јужно од Рио Бразоса.

Као звер бацио се на њега, оборио га ударцима песница, полуонесвешћеног га изнео из салуна, натоварио на седло и одјахао из града.

„Одвео га је до стабла под којим је и сам осетио како га дави конопац, обесио га на исту грану, а затим је у његово тело испразнио своја два револвера!", пише Ед Бартоломју.

Кад су каубоји сазнали шта је Лонгли учинио прогнали су га из своје средине.

Отада је Лонгли до краја живота остао усамљени јахач — револвераш за кога је важило само једно правило: „Убиј, или буди убијен."

После читавог низа двобоја у којима је „у самоодбрани" убио неколико људи, прочуо се као невероватно брз и непогрешив стрелац под именом „Дивљи Бил" Лонгли. Гонили су га војници, шерифи, тексашки ренџери, професионални ловци на уцене...

„Дивљи Бил" Лонгли је још свега једном покушао да промени начин живота. Док се под лажним именом скривао у Вајомингу, упознао је девојку по имену Лувенија, кћерку једног малог фармера, и заљубио се у њу. Запослио се као радник на имању њеног оца.

„Никада нисам знао за осећања каква су ме тада обузела!", написао је две године касније у затворској ћелији очекујући вешала. **У мислима ми се враћала читава моја прошлост и први пут сам постао свестан свог правог положаја. Одједном је нестало оне очајничке жеђи за осветом коју сам дотад осећао и дао бих сва богатства света, да сам их имао, да постанем обичан младић, пристојан и побожан. Нисам знао шта да радим. Одлучио сам да дозволим да ме ухапсе, надајући се да бих у затвору могао да се изменим и да касније започнем нови живот!"**

Заљубљен у љупку Лу одрекао се двобоја, али не и револвера. Одједном је осетио потребу да брани слабе и увређене. Ставио се на располагање шерифу, гонио је, убио или похапсио неколико разбојника и убица.

Из дана у дан његова љубав постајала је све јача. Изгледа да ни девојка није била равнодушна према наочитом Билу. Једног дана он је стао пред фармера и замолио га за руку његове кћери.

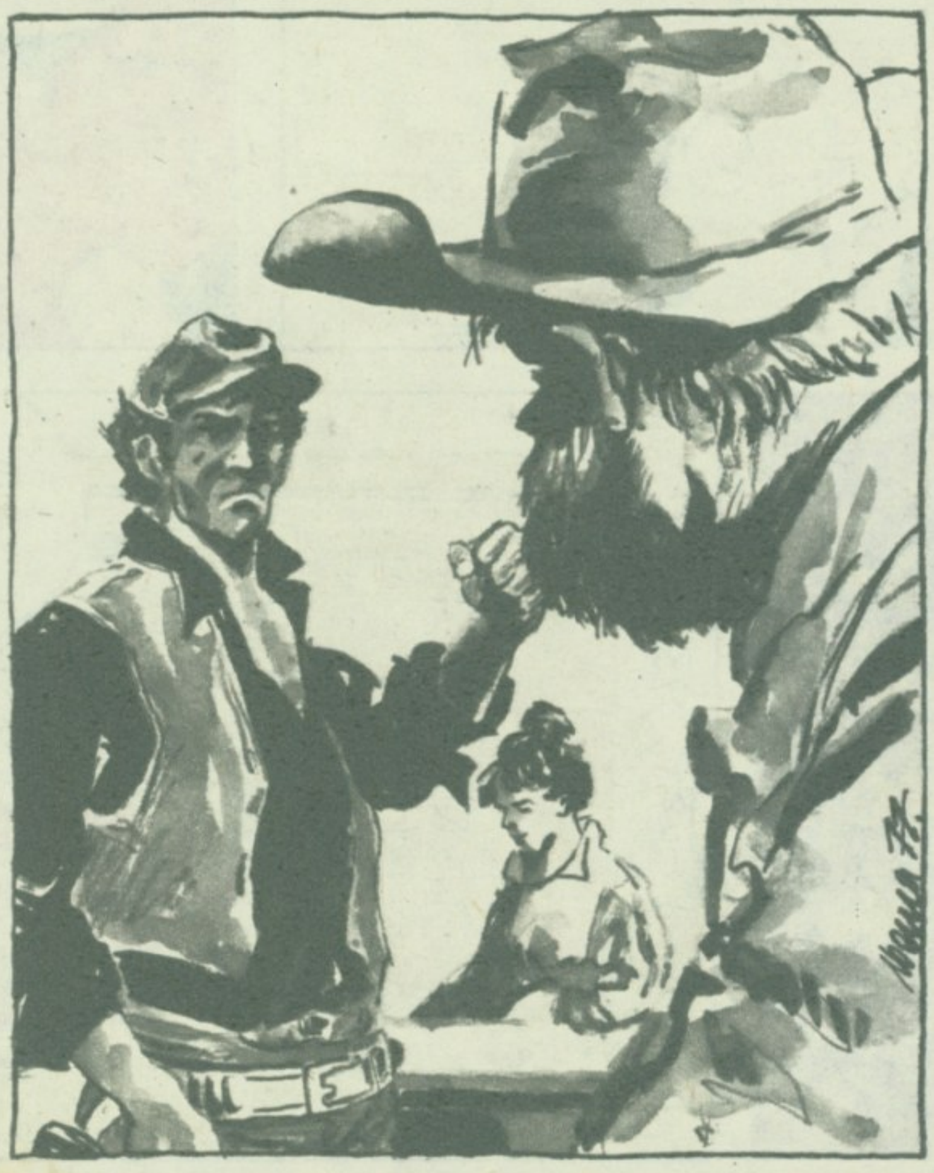

— Ти си добар момак, Били! — рекао је старац. — Али моја се кћи неће удати за обичног каубоја, или орача!

Ван себе од очаја и беса, „Дивљи Бил" Лонгли је дограбио „колт" убио старца и одјахао на југ, у Тексас где су за њим трагале читаве чете ренџера.

ЧВОР ЈЕ ПОПУСТИО

Ускоро се Тексасом пронео глас да се вратио. Једног јунског дана 1878. године чета од стотињак тексашких ренџера опколила га је у Фрио Кењону близу Камп Вуда. Ни ком није било јасно зашто се револвераш предао без отпора.

На суђењу у Остину рекао је:

— Увек сам био гоњен човек. Не знам зашто сам одабрао овај тако суров живот, варљив живот, ту вечну трку да побегнем од себи сличних као дивља, прогоњена звер!

Судија Тарнер осудио га је на смрт вешањем. Лонгли је мирно саслушао пресуду, а затим се окренуо публици у којој је било много младића и исто тако мирно рекао:

— Размишљајте, момци, о путу Била Лонглија! Тај пут је почео непокоравањем оцу. Кад будете хтели да учините нешто рђаво, подсетите се речи Била Лонглија да једно сасвим безначајно рђаво дело, рађа једно друго, много веће рђаво дело и да то тако иде све док човек више не може да разликује злочин од правде, јер је дубоко зашао на стазу зла. Почео сам непослушношћу према оцу, затим сам почео да пијем виски, онда сам украо револвер и на крају сам убио! Ако је овде у судници неко мој пријатељ, молим га да ме не свети! Заслужио сам да умрем на бешалима!

Погубљењу је, 11. октобра 1878. године, присуствовало преко четири хиљаде људи. Двадесет седмогодишњи револвераш је сам гурнуо главу у омчу и сам је скочио с даске.

Ни његово погубљење није прошло без инцидента. Конопац није био добро везан, чвор је попустио и осуђеник се копрцао дотичући чизмама земљу. Морали су да га поново подигну на вешала.

А. Р.

ТЕК ШТО ЈЕ ИЗРАЂЕН, ВЕОМА ОСЕТЉИВ РАДИО-ПРИЈЕМНИК ПОЧЕО ЈЕ ДА ХВАТА НЕОБИЧНЕ СИГНАЛЕ, СЛАБЕ И ДРУГАЧИЈЕ ОД СВИХ ДО ТАДА ПОЗНАТИХ. НАУЧНИЦИ СУ ОСТАЛИ ЗБУЊЕНИ КАД СУ, НАЈЗАД, ОТКРИЛИ ЊИХОВО ПОРЕКЛО.

Лекар употребљава електронски апарат да прегледа пацијента који пати од грла. Део апаратуре поред постеље зове се »апарат за регистровање животних фуниција«

АКУМУЛАТОР У ПЛУЋИМА

Кад пацијент дође код лекара, уобичајено је да му се најпре измере температура и притисак. Иако много говоре о здравственом стању пацијента, ова мерења нису довољна за коначно постављање дијагнозе. Најчешће су потребна и разна лабораторијска испитивања, рендгенска снимања, специјалистички прегледи, а све то изискује доста времена и напора.

Лекари су сигурно врло често пожелели да имају инструмент који би брзо и тачно утврдио од чега пацијент болује. Дан када ће га имати није, изгледа, далеко: уместо стетоскопом и термометром, организам ће испитивати радио-уређајима!

Важна информација

Инжењери електронике успели су да направе суперосетљив радио-пријемник који је одмах почео да хвата необичне сигнале. Њихово порекло никако ни су могли да одреде. Утврђено је да их не емитује ниједна позната радио-станица јер су били слаби и другачији од свих до тада познатих. Збуњени научници дуго су покушавали да открију одакле долазе ови сигнали, али узалуд. Били су не мало изненађени када су одједном приметили да сигнале емитују — њихова тела!

Откривени телесни сигнали побудили су велико интересовање медицинских стручњака. Почело је испитивање људског организма као одашиљача електромагнетних таласа и установљено да сваки унутарњи орган емитује радио-таласе одређене јачине и даје специфичне сигнале који могу да се региструју најосетљивијим пријемницима.

Верује се да храна, поред тога што задовољава основне потребе организма, ствара и мале количине електричне енергије. Она је врло слаба, али може да забележи. Примећено је да њена јачина зависи од старости и здравља пацијента.

Значајан успех постигнут је и на конструисању инструмента који ће моћи да прима и одмах препознаје сигнале сваког унутарњег органа.

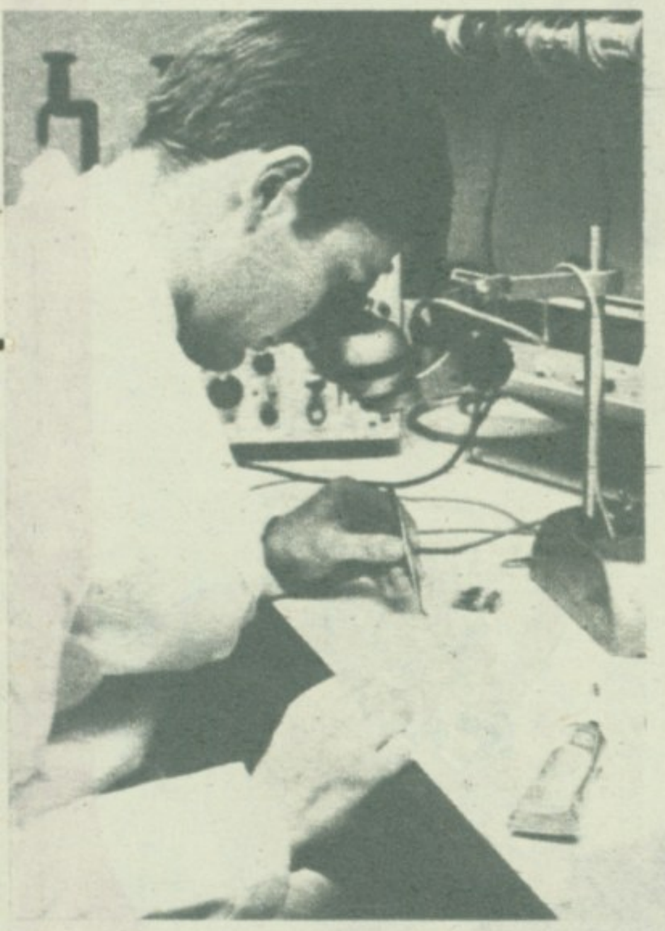

Радио-делови се склапају у електронском центру болнице. Повезан за пацијента, радио ће емитовати сигнале различитих фрекенција. Ови сигнали снабдеваће лекара информацијама о стању пацијента

Радећи упоредо са медицинским стручњацима инжењери су конструисали врло осетљиве радио-пријемнике и повезали их са посебним инструментима за отkривање и мерење јачине електричне енергије. Ови инструменти могу да хватају и мере и оне најслабије радио-сигнале које емитује људски организам.

Сигнали ухваћени помоћу ових инструмената непосредно ће да се претварају у електричне импулсе који ће покретати оловку по папирној траци. Лекар ће моћи да подеси инструмент на таласну дужину срца, јетре, плућа, бубрега или било којег другог органа. И најмање одступање од уобичајене линије коју даје одређени орган даће лекарима веома важну информацију о здрављу пацијента.

Вируси апсорбују енергију

Верује се да ће на овај начин једнога дана моћи да се постави прецизна дијагноза сваке болести. Научници су већ открили таласне дужине многих болести, међутим, још им није пошло за руком да те мале таласне дужине тачно измере. Ако им то у будућности успе, оне ће, јер су сталне, бити означене на скали пријемника на исти начин као таласне дужине на радио-апаратима и транзисторским пријемницима.

Да би помоћу оваквог пријемника утврдио о којој је болести реч, лекар ће морати да повеже болесника са радио-одашиљачем и гледа да радиограф који ће се показати на пријемнику. **Лекар ће емитовати струју на таласним дужинама које одговарају различитим болестима. Када се упали сигнална светиљка, то је знак да је организам апсорбовао струју.** Ако се таласна дужина струје подудари са таласном дужином неког вируса, на пример, одмах ће се знати да је тај вирус присутан у организму.

Радио-дијагноза још је у експерименталној фази али се, на основу резултата досадашњих испитивања, сасвим оправдано очекује њена примена.

J. K.

Наша средњовековна повест

ЗАШТИТНИЦИ ДРУМОВА

На усамљеним и опасним местима дуж друмова средњовековне Босне подизале су се карауле и чардаци са мањим посадама које су штитиле путнике и кириџије од разбојника и хајдука. Таквих караула било је и на већим ћупријама. За чување моста преко Сане, код села Томине, и преко Таре, на Левер-Тари, у 17. веку основане су нарочите капетаније и то Цисри-санска и Цисри-тарска (циср — мост).

Дуж друмова налазили су се и ханови за путнике и кириџије. Савременици бележе да је у 16. веку размак између ханова караван-сараја (бесплатна коначишта) био дуг читав конак, а у 17. столећу нешто је краћи. Већ у 18. веку раздаљина између ханова односно караван-сараја, знатно је мања, износи свега 3—4 сата. Разлог није тешко наћи: трговина је много живља и друмови крцатији.

EUROCREM®
СА ХЛЕБОМ
здрава свакодневна храна

EUROCREM
сваки дан,
намазан на хлеб
је здрава, умерена храна;
садржи природне састојке: млеко, какао, лешник!

EUROCREM за генерацију која расте!

СУЛУДИ ГЕНИЈЕ

Иако је полуслепи човек чије је лице било искривљено од беса држао уперен пиштољ, собар Франсоа Тасар приђе му и нежно га загрли.

Око поноћи стари собар Франсоа Тасар попео се у своју собу на првом спрату раскошне виле на Азурној обали, у Кану. И управо када је легао и затворио очи, прену га пуцњава која је допирала из приземља. Преплашен, старац скочи из кревета, на брзину се обуче и посрћући поче да силази у приземље.

Полако је одшкринуо врата велике собе у којој је његов господар најчешће проводио време у тишини и самоћи. И тада је угледао...

На широм отвореном прозору налазио се човек поднадуо од болесне грозничавости: једно око потпуно му је било затворено, подочњаци тамни, жиле на врату страшно набрекле, а цело лице готово сиво од беса. У руци је држао пиштољ уперен у помрчину у коју је нетремице зурио. Када је угледао старца, нагло се окрете и повика:

— Њега треба убити! Видео сам га, видео!

Франсоа полако приђе господару и тихим гласом, готово шапћући, поче да му говори.

— Чини ми се да и вечерас имате температуру. Сад ћу да вам скувам чај и донесем неки од оних лекова.

— Не! — повика унезверени човек. — **Видео сам га! Лопов је био у дворишту, морам да га убијем пре него што он мене нападне...**

— Само вам се причинило — рече старац и повуче његову главу на своје раме. **— Пођите у кревет полако, а ја ћу већ средити тог лопова.**

Господар попусти пред тим топлим и нежним речима, сложи своје тешко тело на старчеву руку и, умирен, пође према спаваћој соби. У кревету га спопаде страшна грозница, непрестано је јечао и превртао се, све док, тек пред зору, није заспао тешким сном болесника.

ШИШАЊЕ ВАТРОМ

Овај сулуди човек био је Ги де Мопасан, један од најпознатијих француских књижевника из друге половине 19. века. Родио се 1850. године у замку Мироменил, близу Руана, у чудној породици — отац му је био лакомислен човек који је волео да се коцка и води раскалашан живот, а мајка тежак нервни болесник. Ова ситна жена уплашеног погледа и унезверереног лица често је добијала изливе безразложног беса, а да би некако умирила своје растројене нерве почела је да се — дрогира. Једном приликом замало ни је умрла од превелике количине опијума који је узела. Месец дана касније запалила је своју дугу косу јер ће јој, како је касније рекла, „кратка фризура боље стајати". Зато ју је муж ошишао готово до главе, да себи не би начинила неко зло кад остане сама.

Мали Мопасан био је живахно и оштроумно дете, па је изгледало да атмосфера непрестаних свађа неће оставити трагове на његовој психи. Међутим, последице ће се појавити касније!

Као дечак волео је да чита, а често је, склањајући се иза куће, далеко од препирки својих родитеља, писао песме. Његов отац би их понекад и читао, али у њима није примећивао никакве вредности, нити је том дару свог сина придавао неки значај. Ипак, желео је да мали Ги заврши неку школу, па га уписује у један свештенички интернат, одакле је малишан ускоро истеран јер није хтео да се подвргне строгој дисциплини.

После тога отац га одводи у један лицеј у Руану где десетогодишњи Мопасан готово све слободно време проводи пишући кратке песме. **Ту му прве лекције из књижевности даје песник — библиотекар Бувије који га, одушевљен његовим изузетним способностима, неколико година касније упознаје са Гиставом Флобером, тада већ признатим књижевником. Под његовим надзором Мопасан пише прве кратке приче које је одмах добијају ласкаве критике.**

Када је 1870. године цар Наполеон III започео француско-пруски рат, двадесетогодишњи Мопасан пријављује се у војску, али не иде на фронт, већ остаје у париској интендантури. Годину дана касније, после завршетка рата, запошљава се у одељењу за снабдевање флоте, а затим постаје писар у Министарству за просвету. У том периоду настају његове многобројне новеле из живота „малих" људи: чиновника, поштара, несрећних жена, војника...

Те приче доносе Мопасану славу и новац. Понесен успехом и довољно богат он се креће по боемским круговима Париза, а у бурдељима, задимљеним кафанама и коцкарницама проналази инспирације за нове приче.

ПОБЕДИЋУ БОЛЕСТ!

Неуредан живот све више га физички исцрпљује, али Мопасан жели да забележи оно што доживљава, па и даље неуморно пише. Уображава да је племићког порекла па сва своја дела потписује са „де", а често запада у меланхолију и повлачи се у самоћу, да би изненада, исто као и његова мајка, добијао нападе беса...

... У тим тренуцима — писао је у књизи **„Франсоаове успомене"** његов верни собар који га је свуда пратио — **сви су се морали склањати из његове близине. У наступима лудила лако је могао неког да убије. Најгоре је, ипак, било што је почео да се дрогира. У почетку је пио само најјача пића, а касније је сатима удисао етар из отворене флашице која је стално морала да се налази у његовој близини...**"

Лекари ускоро утврђују да писац, кога су романи „Пјер и Жан", „Један живот", „Наше срце"... учинили славним, болује од прогресивне парализе: једно око му се потпуно затвара, пати од несносних главобоља, несаница, замора

Међутим, Мопасан не жели да се преда, и даље пише, а новеле назване „Путеви лудила" показују да је свестан свог стања. У

њима се збивају невероватне ствари, баш као у Мопасановом животу. Он се плаши намештаја, столица са искривљеним ногама, великих изрезбарених ормана, утвара чија су му се искежена лица причињавала на плафону или иза застора на прозорима.

Али, болест узима маха: некада снажан, Мопасан сада постаје поднадуо, полуслеп, неосетљив на звуке и речи, неспособан за рад.

После пуцња на „непознатог лопова" у раскошној вили у Кану, у новембру 1891. године где је дошао да се опорави, потпуно помрачене свести два пута покушава да изврши самоубиство. Почетком јануара 1892. године, видевши да више не може да му помогне, верни собар Франсоа Тасар преноси га у Париз, у Завод за умоболне др Бланша. Славни писац о чијем животу сведочи око 300 његових приповедака, ту ускоро умире. Последње речи биле су му: „Мрак, ах мрак!"

Б. Ј.

ДИНОСАУРУС ОД БЕТОНА

Иако на први поглед личи на неки праисторијски музеј, ово чудовиште од бетона је — сервисна станица. Налази се на једној ауто-стради у Флориди, у САД, и због свог необичног изгледа привлачи велик број аутомобилиста. Важно је сетити се!

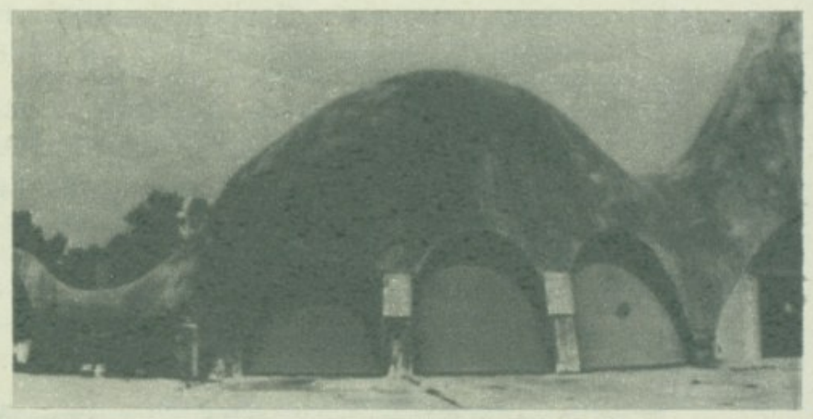

ПОБЕДИЋУ БОЛЕСТ!

ИГРА С ПРЕП

ЗАБАВНИКОВА НОВА ИГРА

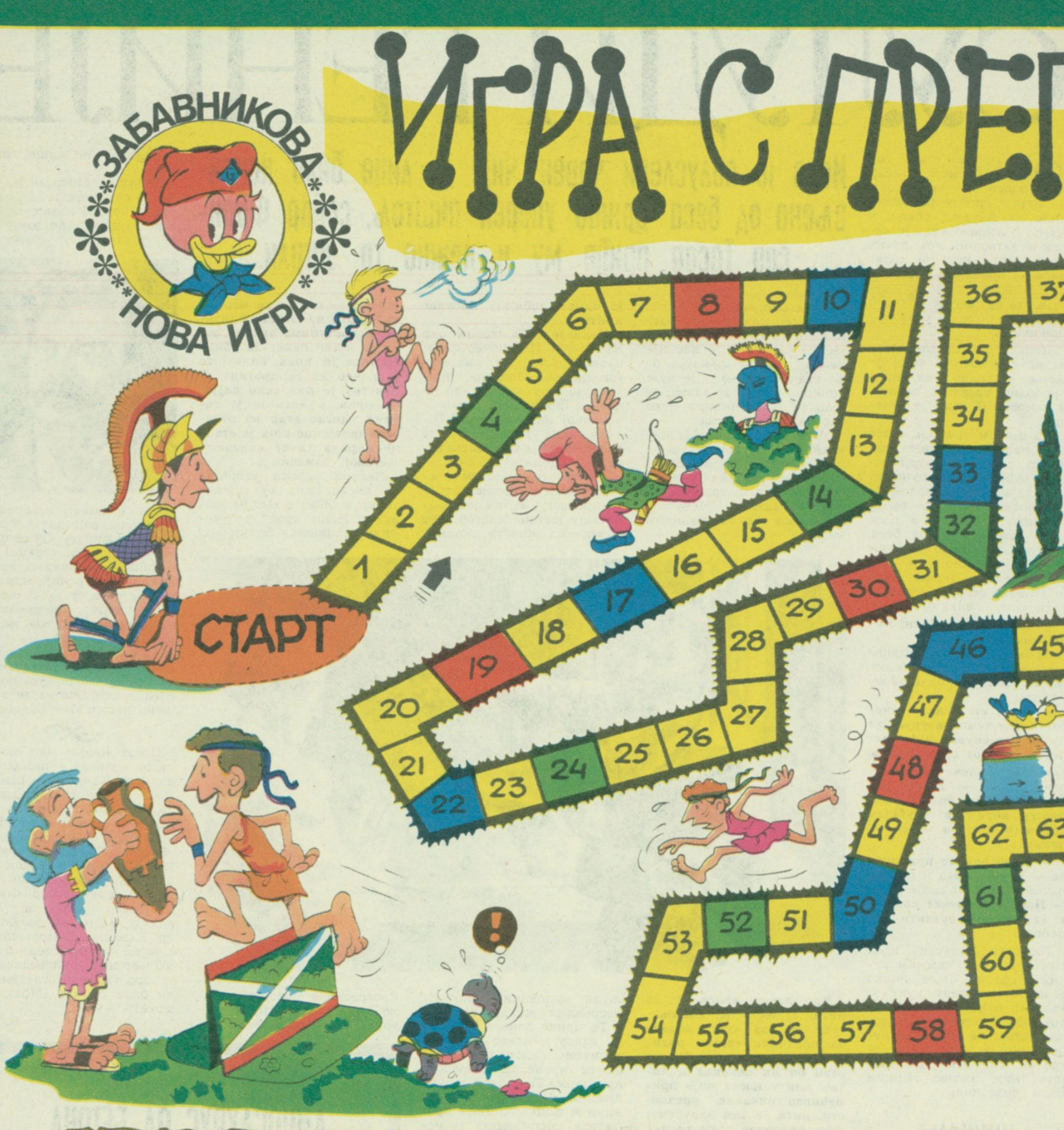

У игри могу да учествују два, три или четири играча. Сваки играч треба да има 3 пиона-тркача који представљају екипу (плаву, зелену, жуту или црвену).

Пре почетка игре пажљиво опсеците: ову таблу, 12 пиона и 5 „суперпрепона". Затим таблу залепите на чврши картон да се не би брзо искрзала, а онда и сваки од 12 пиона-тркача понаособ. Препоне такође опсеците и савијте како показује наш цртеж, а онда их залепите по ивицама да би могле да стоје. Остало вам је само да нађете коцкицу као за игру „Не љути се, човече!" и да бацањем новчића увис одредите ко ће бити први, па игра може да почне.

ПРАВИЛА ИГРЕ: Први играч баца коцкицу и помера се за онолико поља колико је коцкица показала. То исто ради други, трећи и, ако га има, четврти играч. Међутим, како сваки играч има на располагању екипу од три пиона-скакача, играчи могу по жељи да играју или само са једним пионом или да употребе два или три истовремено. Јер, стаза је посута више-мање пријатним замкама.

— Сваки пут кад пион-скакач стане на зелено поље, значи да је угануо чланак на нози и због тога мора да пропусти два бацања да би отишао до превијалишта.

— Када стане на плаво поље играч застане да се диви околини и мора да се врати пет поља уназад.

— Али зато ако стане на црвено поље, чека га пријатно изненађење: неко од његових обожавалаца пружа му пехар са свежом водом... Он узима један гутљај што му враћа снагу и... прескаче шест поља одједном...

— Најзад за оне који воле нешто компликованију игру: они могу пре почетка игре да по стази распореде, по избору пет препона. Ове „суперпрепоне" заузимају два поља. Испред сваке препоне пион-тркач мора да се заустави у претходном пољу и не може да се покрене све док не добије 3.

Наравно, победник је играч који први стигне на циљ.

ПЕКАМА

„СУПЕРПРЕПОНЕ "

ПИОНИ ТРКАЧИ

ХИТ·СТРАНА

ВАТРА

Састав ВАТРА веома је млад и ширем аудиторијуму још непознат. Тек пре извесног времена чланови ове тро члане групе снимили су неколико нумера за потребе Радио-Београда а ускоро би њихово умеће требало да се овековечи и на првој малој плочи. Група је из Крагујевца и, као што можда претпостављате, у свом музицирању има извесну сличност са својим много познатијим суграђанима, члановима састава СМАК. То они ни не крију јер сматрају да се, бар у почетку рада, треба угледати на оне најбоље. Поред СМАКА, њихов узор је и БИЈЕЛО ДУГМЕ.

Чланови групе су: Срећко Максимовић, композитор, вокални солиста и гитариста; Петар Цветковић, вокал, басиста, аранжер и композитор и Асим Мујевић, бубњар, аранжер, композитор, а по потреби и певач.

ЏОНИ ВЕЈКЛИН (JOHNNY WAKELIN)

Да упорност побеђује најбољи је доказ изненадна, по многима закаснела, популарност данас веома траженог Џонија Вејклина (Johnny Wakelin). Овај певач који машта о слави још од 1955. године у два наврата је слушаоце у Енглеској, а затим и у многим другим земљама, освајао песмама о боксу. И прва нумера била је посвећена краљу бокса Мохамеду Алију, док ова друга, данас изузетно слушана и популарна, композиција „У Заиру" (In Zaire) говори о незаборавном боксерском дуелу у Заиру између Мохамеда Алија и Формена када је Али повратио титулу првака света. На известан начин и Џони је из овог дуела изишао као победник јер је остварио давнашњи сан о успешној певачкој каријери.

Пре више од две деценије Џони је, тада шеснаестогодишњак, доживео тешку саобраћајну несрећу у којој му је најбољи пријатељ погинуо, а он сам остао без леве ноге. Од тада се потпуно повукао у себе и само кроз песму износио своја осећања. Касније се оженио (његова кћерка Лорин данас има већ 16 година) и отворио један мали ресторан у коме је својом песмом забављао госте. Тако су га запазили и предложили му да пева и по другим локалима и клубовима. Џони је то прихватио са одушевљењем надајући се да ће га ипак једног дана позвати да сними плочу. То се и обистинило, али много година касније, само његова прва плоча не доживљава неки запаженији успех. Но, Џони је и даље упоран и на крају му се дугогодишњи труд исплатио. Песма „У Заиру' постала је велики хит а име Џонија Вејклина познато великом броју дискофила.

ПИНК ФЛОЈД (Pink Floyd)

После вишемесечног рада на новој великој плочи чланови групе ПИНК ФЛОЈД (PINK FLOYD) праћају се концертном подијуму. Албум је завршен тако да се промоција може очекивати ових дана, а турнеја већ у марту месецу. Ово је после дуже паузе њихов први ЛП. Наиме, последња велика плоча ПИНК ФЛОЈДА „Желео бих да си овде" издата је још септембра 1975. године. Треба поменути и успех претходне „Тамна страна Месеца" која је била једна од најбоље продаваних плоча. То се, бар према изјавама чланова групе, очекује и од најновије.

ВЕЛИКА ЗАЈЕДНИЧКА ТУРНЕЈА МАРЛЕЈА И СПРИНГСТИНА

Боб Марлеј (Bob Marley) и Брус Спрингстин (Bruce Springsteen) кренуће крајем пролећа или почетком лета на велику заједничку турнеју. Боб Барлеј са својом групом ВЕЈЛЕРС (Wailers) и Спрингстин са својим саставом ИСТ СТРИТ БЕНД (East Street Band) најпре ће у априлу кренути на четриаестодневну турнеју по Сједињеним Америчким Државама, после чега би требало да уследе гостовања по Европи. Њихови концерти несумњиво ће представљати изузетан музички догађај јер је Боб Марлеј свакако најзначајнији црни уметник последње деценије, док је за Бруса Спрингстина већ речено да је велика „бела нада" у музичком свету. Иначе, децембра прошле године Марлеј је певао за председника Јамајке који је желео да га чује јер је Бобова песма „Насмеши се, Јамајко" (Smile, Jamaica) званично прихваћена као национална химна.

НАША КАРИКАТУРА

ПЕСМА за ову недељу

У ЗАИРУ

(IN ZAIRE)

Изводи:
ЏОНИ ВЕЈКЛИН
(JOHNNY WAKELIN)

Once there was a battle there
In Zaire in Zaire
Hundred thousand people there
In Zaire in Zaire
All those people gathered there
In Zaire in Zaire
To see the rumble in the jungle
There
In Zaire in Zaire

Came a man called Elijah
In Zaire in Zaire
With him came the superstar
In Zaire in Zaire
All thoso people came from far
In Zaire in Zaire
To see the rumble in the jungle
There
In Zaire in Zaire

All, those people chanted there
In Zaire in Zaire
Seven rounds of torture there
In Zaire in Zaire
One more round and Ali's there
In Zaire in Zaire

There was great excitement
Everywhere
In Zaire in Zaire

And who was the Victor in the Night?
Elijah Mohammed's boy
Ali won the fight
The lightning struck twice in The night
First in the ring and then after
The fight
In Zaire in Zaire.

ТОП 3х

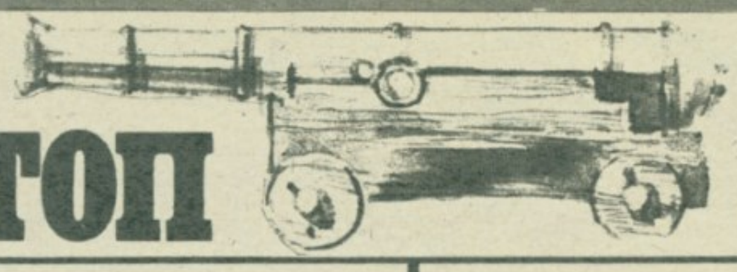

1. Домаћа листа

1. ЛОШЕ ВИНО — Бијело дугме — ЈУГОТОН
2. АХА-АХА — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ
3. ТИ СИ БИЛА, УВИЈЕК БИЛА — Здравко Чолић — ЈУГОТОН
4. УСПОМЕНЕ, УСПОМЕНЕ — Златко Пејаковић — ПГП РТБ
5. ОЈ, НЕВЕНЕ — Сунцокрет — ПГП РТБ
6. ТИ СИ БИЛА МОЈА ПРВА ЉУБАВ — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН
7. ДО ВИЂЕЊА — Џо Маричић — ЈУГОТОН
8. ЈОШ И ДАНАС ТЕКУ СУЗЕ ЈЕДНЕ ЖЕНЕ — Мишо Ковач — SUZY
9. ПУСТИ МЕ ДА ЖИВИМ КАКО ЗНАМ — Миша Марковић — ПГП РТБ
10. ЈА ГА ХОЋУ А ОН МЕНЕ НЕЋЕ — Љупка Димитровска — ЈУГОТОН

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1. RAMAYA — Black Connection — ЈУГОТОН
2. DANCE, LITTLE DANCE — Tina Charles — SUZY
3. SUZANNE — Leonard Cohen — SUZY
4. DON'T GO BREAKING MY HEART — Elton John and Kiki Dee — ЈУГОТОН
5. DOCTOR KISS, KISS — 5000 Volts — ПГП РТБ
6. BLUE JEAN BLUES — ZZ Top — ЈУГОТОН
7. MOVIN' — Brass Construction — РТВ ЉУБЉАНА
8. DANCING QUEN — Abba — ПГП РТБ
9. LOW RIDER — War — РТВ ЉУБЉАНА
10. DEVIL WOMAN — Cliff Richard — ЈУГОТОН

3. САД

1. TONIGHT'S THE NIGHT — Rod Stewart
2. MUSKRAT LOVE — Captain and Tennille
3. LOVE SO RIGHT — Bee Gees
4. MORE THAN A FEELING — Boston
5. NADIA'S THEME — Barry de Vorzon and Botkin
6. THE RUBBERBAND MAN — Spinners
7. YOU MAKE ME FEEL LIKE — Leo Sayer
8. YOU'RE THE WOMAN — Firefall
9. I NIVER CRY — Clice Cooper
10. YOU DON'T HAVE TO BE — Mc Coo and Davis

НОВЕ ПЛОЧЕ ПРОДУКЦИЈЕ

RTB

ДРАГАН МИЈАЛКОВСКИ

„Успомена једног љета" назив је композиције коју је овај популарни македонски певач извео прошле јесени на трећој ХИТ-ПАРАДИ. Песма вам је добро позната јер се веома често емитује на радио-програмима. На другој страни овог сингла је „Да ми је знати ко је сада љуби".

ДАВОРИН ПОПОВИЋ

Даворин Поповић, вокални солиста сарајевских INDEXA, на овој малој плочи појављује се као солиста. Назив А стране је „Ја сам увијек хтио људима да дам", док је на Б страни композиција Корнелија Ковача „Црвено светло". И једна и друга су одлично изведене.

БЕТИ

У свом већ добро познатом стилу Бети Ђорђевић је извела и песму Рајмонда Руиња „Наћи ће се неко ко ће да ме воли". Текст је написао Иван Глишић. Иста тројка је аутор и друге стране на којој је нумера „Велико срце моје".

СУНЦОКРЕТ

Група СУНЦОКРЕТ обрадовала нас је још једним синглом. Песма „Ој, невене" је изврсно аранжмански решена те стога ову плочу препоручујемо свима љубитељима ове врсте музике.

РИНГО СТАР

Ринго Стар је у децембру издао хит-сингл „Хеј, бејби" (Hey, Baby) који је био тако темпиран да се продаје у току новогодишњих празника. Иначе, ова нумера узета је са Ринговог ЛП-ија »Rotogravure« и доста времена било је велики успех Бруса Ченела. Ринго је задовољан продајом овог сингла. Тренутно је у великој гужви јер још није нашао добар оркестар који би га пратио на великој турнеји по свету која би требало да почне већ следећег месеца. Сви музичари који ће свирати у пратећем саставу морају, поред доброг познавања музике, да испуне још један захтев — треба да буду позната имена. У току ова велике турнеје Ринго ће гостовати и у Енглеској јер забрана за улазак у ову земљу због неплаћеног пореза истиче марта месеца ове године.

БУЛДОЖЕР

За љубитеље домаће рок-музике једна пријатна новост: после дуже паузе у продаји ће се ускоро појавити и други албум састава БУЛДОЖЕР који је својом инвентивношћу и оригиналношћу напречац освојио симпатије домаћих поклоника рока. Њихова прва велика плоча „Пљуни истини у очи", о којој је било доста полемике, продата је за веома кратко време у тиражу од 13000 примерака што за домаће прилике представља велики успех.

Друга велика плоча „Забрањено плакатирање" већ је готова, а реализована је у новосадском студију М од 26. августа до 3. октобра прошле године. На плочи се налази пет нумера од којих су „Не брини мама" и „Добро јутро мадам Јовановић" већ издвојене на концертима овог састава. Остале три композиције — „Хелга", „Јесте ли видели девојчице?" и „Докторе, помозите" — припремљене су веома брижљиво. Постава групе је већ дуго иста: певач Марко Брецељ, добитник прошлогодишње награде „Седам секретара СКОЈ-а" за музику, затим гитариста Борис Беле, други гитариста Урош Ловшин, оргуљаш Борут Чинч, басиста Вили Бертек и бубњар Тоне Димник.

Пој-вест

Ван Мек Кој (Van Mc Coy) издао је велику плочу под називом „Ритмови света" (Rhythms of the World) на којој се поред његових највећих успеха, налази и неколико изврсних нових снимака. Овога пролећа

овај тамнопути певач, чије се плоче најрадије слушају по диско-клубовима, креће на велику турнеју по Европи.

ГОРАН БРЕГОВИЋ ЖЕЉКО БЕБЕК

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ШТРОСМАЈЕРУ НА ПОКЛОН

Пољубац мумије

ПОСЛЕ БРАТОВЉЕВЕ СМРТИ ЖУПНИКУ У СЕЛУ ГОЛУБИНЦИМА ДОПАЛА ЈЕ У НАСЛЕДСТВО И ЈЕДНА ЕГИПАТСКА МУМИЈА. КАДА ЈУ ЈЕ ПОСТАВИО У УГАО ДНЕВНЕ СОБЕ, НИЈЕ НИ ПРЕТПОСТАВЉАО КАКВЕ ГА НЕВОЉЕ ОЧЕКУЈУ.

Једног спарног летњег дана шездесетих година прошлог века Илији Барићу, месном жупнику у селу Голубинцима недалеко од Старе Пазове, стигло је обавештење из Беча да му је умро брат Михајло. Селом су почеле да круже говоркања о наводном богатству које је оставио жупнику покојни Барић, иначе за живота веома виђена личност. Као добро плаћени службеник бечког двора (званично је био перовођа цареве придворне канцеларије), а уз то још и штедљив, успео је да стекне заиста завидан иметак. Међутим, до новца није много држао, па га је претварао у вредне ствари које је куповао.

Михајло је нарочито ценио реткост. Ни данас није познато где је набавио једну египатску мумију заједно са сандуком и повојем којим је требало да буде обмотана. По неким тврђењима добио ју је за безначајну суму од неког старинара у Њујорку, по другима до ње је дошао у Египту где се обрео неком приликом.

Међу осталим братовљевим стварима и ова мумија је запала у наследство голубиначком жупнику. Свети отац Илија који никада дотле нешто слично није видео у прво време се плашио, али се временом навикао на њу и поставио је у угао дневне собе. Сандук у којем је требало да лежи бацио је на таван заједно са повојем.

Вест о мумији одмах се пронела селом. Мушкарци су слегали раменима и надугачко распредали о њеном изгледу, иако је нису видели нити имали храбрости да то учине, док су знатижељније жене, посебно оне из богатијих кућа, под измишљеним изговором одлазиле до жупниковог дома. Но, чим би ушле у дневну собу и угледале мумију, застајале би као укопане, а потом брже-боље окретале леђа и грабиле низ шор као да их неко гони.

Занимљиво откриће

Тако је то текло извесно време, а онда је мумија постала жупникова велика невоља. Напросто зато што нико више није хтео да му уђе у кућу. Жупник је свакодневно размишљао како да се отресе балсамованог леша.

Схватајући вредност мумије, било му је жао да је баци. Али, коме да је дâ? Изненада, сетио се ђаковачког бискупа Јосипа Јураја Штросмајера, тадашњег вође Народне странке и великог борца за јединство словенског Југа, човека који је много чинио и учинио за културни и политички препород Хрвата. Начуо је да Штросмајер припрема оснивање Југославенске академије знаности и умјетности и да прикупља културно благо земље за будућу установу. Понудио му је мумију на поклон.

Бискуп је оберучке прихватио дар и тако се „голубиначка грдоба“ нашла у власништву Друштва за повјесницу југославенску, претече Академије основане 1876. године.

Уз мумију Штросмајер је добио и њен саркофаг и повој. Касније је све то предато Археолошком музеју који се у то време налазио у приземљу зграде Академије. Како је музеј имао на располагању веома мали број просторија, некадашњој жупниковој мумији једва је пронађено слободно место. Случајно се догодило да је оно било у такозваној „соби бана Јосипа Јелачића“! Тако је мумија силом прилика правила друштво бановим ратним заставама, портретима и личним стварима!

Људи из музеја утврдили су да се ради о женској особи умрлој између двадесете и тридесете године живота и високој 162 сантиметра. Њена коврџава коса лепо се очувала, но изненађење је изазвало откриће да је девојка била црвенокоса јер су рађи људи права реткост међу тамнопутим Египћанима. И не само то: загребачка мумија, како је она убрзо добила име, по свој прилици је једина мумифицирана црвенокоса жена на свету! Разуме се, коса јој је данас тамна, као уосталом и цело тело, али то не умањује атрактивност тог експоната, заведеног под музејским инвентарским бројем — 640.

Загребачка књига од лаженог платна

Праву сензацију, међутим, представљао је повој од лаженог платна, дуг око 13 метара, који је Михајло Барић купио заједно са балсамованим телом девојке, мумифицираним вероватно између другог и првог века пре наше ере. На том повоју налази се текст од 1200 речи исписан на етрурском језику! Текст је неразумљив јер је језик непознат.

Иако данас на свету има преко 8.000 етрурских натписа, већином надгробних, сви су они по саставу кратки па је помоћу њих немогуће открити значење речи етрурског језика. Етрурци су живели у данашњој италијанској провинцији Тоскани и стално одржавали везе са Египтом па није нимало чудно што се ово платно нашло баш тамо. Повој је у науци познат под именом »liber linteus Zagrabiensis«, што значи „загребачка књига од лаженог платна“ и највећи је до сада пронађен етрурски текст на свету!

Мумија црвенокосе девојке припада египтолошкој збирци Археолошког музеја у Загребу која је временом нарасла на више од 1.900 разноразних предмета. Пре рата проучавао ју је највећи египтолог Бругш, затим чувени професор Крал, на крају и читав низ научника, а 1970. године на овој мумији је одбранила докторски рад и професорка Универзитета у Лиону Жанин Моле Сане.

Учинио што је каумио

Негде пред други светски рат једном службенику музеја пала је на памет необична идеја: опкладио се с пријатељима да ће мумију пољубити у уста! Људи у почетку нису веровали у озбиљност његових речи јер је и поглед на њу довољан да човека прожме језа. Али, службеник се није шалио.

Мирно је пришао стакленој витрини у којој је лежала мумија, подигао поклопац и пред запрепашћеним пријатељима учинио оно што је обећао. Опкладу је добио на лицу места, али и инфекцију! Наиме, тога дана ујутру бријао се пре поласка на посао и незнатно се посекао бријачем по бради. Приликом необичног пољупца раницом је дотакао мумију и већ сутрадан посекотина је букнула и претворила се у читаву рану. То можда и не би била велика несрећа да несмотрени службеник касније није имао муке да је залечи!

М. Тодоровић

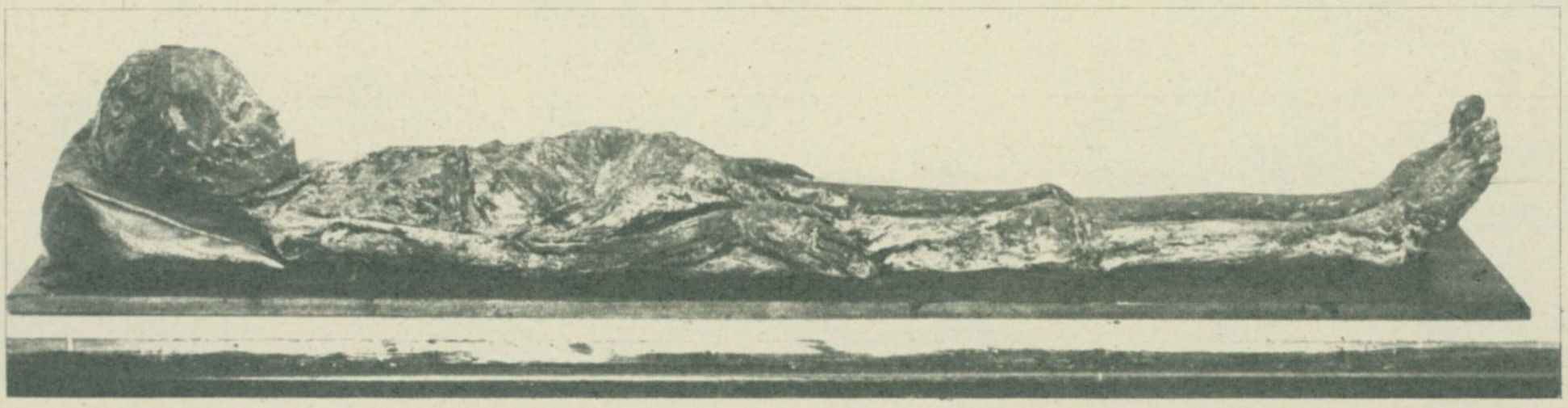

ДАНАШЊИ ИЗГЛЕД: ПО СВОЈ ПРИЛИЦИ ТО ЈЕ ЈЕДИНА МУМИФИЦИРАНА ЦРВЕНОКОСА ЖЕНА НА СВЕТУ

ЗАГОНЕТКА ЗА НАУЧНИКЕ: ЛАНЕНО ПЛАТНО СА НАЈВЕЋИМ ДОСАД НАЂЕНИМ ТЕКСТОМ НА ЕТРУРСКОМ ЈЕЗИКУ. НЕ ЗНА СЕ ПОУЗДАНО ДА ЛИ ЈЕ МУМИЈА ЊИМЕ БИЛА ОБМОТАНА.

ПРОГЕРАН ЗБОГ КУЛИСА

ПОЗОРИШТЕ КРОЗ ВЕКОВЕ

БЕСПЛАТНО — У сали осветљеној свећњацима све време је будно мотрио „гаситељ“: чим би која свећа догорела, он је прилазио да је угаси како не би избио пожар. Његова је дужност била и да шета између редова и скупља новац за улазнице, али тек после првог чина. Јер, уколико се некоме комад није допадао, могао је у првој паузи да напусти позориште — не плативши!

ЉУБАВ ГРЕШНОГ ВЛАДАРА — Чарлс II (1630—1685) био је особењак, лењ, лажљив, лицемеран и превртљив. Међу његове пороке у пуританској Енглеској спадала је и — „недостојна“ љубав према позоришту! Тако ће, после тешких дана када су врата Талијиних храмова на Острву затварана, ако већ зграде нису биле паљене и рушене, за енглески театар доћи боље прилике захваљујући владару у чије се грехе убраја и љубав са глумицом Нели Гин, идолом ондашње публике.

ДВАНАЕСТОГОДИШЊИ ПИСАЦ — У шпанском позоришту 17. века владали су Лопе де Вега, Калдерон Морето, Рохас. Лопе де Вега почео је да пише већ са 12 година а његов стваралачки гениј је задивљује: написао је око 2200 комада! На жалост, сачувано је свега 440. Њихов творац и данас живи на свим позорницама света. Најпознатије су му комедије „Арагонско звоно“, „Стара чесма“, „Севиљска звезда“, „Витез из Олмеда“.

ЖИВОТ ЈЕ САН! — У поређењу са својим великим претходником, Педро Калдерон де ла Барка оставио је мало дела: „само“ 120: „Живот је сан“, „Кућа са два улаза“, „Волети и после смрти“ ушла су у све светске антологије. Ова ремек-дела човека који је у животу био војник, па организатор дворских забава краља Филипа IV, и најзад — свештеник, представљају врхунац шпанског драмског стваралаштва. После Калдерона шпанско позориште нагло опада, а у Европи се јављају новине, као постављање декора за представу.

ПУБЛИКА НА БИНИ — Савременици Луја XIV задовољавали су се скученом сценом, готово без икаквог декора! У Француској су чак и клупе за публику биле смештене на бини. У то време, у Италији, Ђакомо Торели уводи машинерије за промену кулиса: мењао је сцену за само неколико секунди! Сматрајући да имају посла са ђаволом, његови земљаци су га протерали и Торели се обрео у Француској.

МОЛИЈЕР У РАТУ — Златно раздобље француског позоришта настаје у 17. веку. Талентована драмска пера с ове стране Ламанша замењују на позорницама велике претходнике из Британије и суседе преко Пиринеја: почиње владавина Корнеја, Расина и Молијера. Колико су и данас омиљени, говори податак да су француски војници за време другог светског рата носили са собом — Молијерове комедије и читали их у паузама између окршаја!

НА СЦЕНИ — ШИЛЕР — У 18. веку француско позориште ће доживети пад. Осим Маривоа ниједан писац неће остати познат по драмском стваралаштву, иако се позориште у то време ценило, па су се многи трудили да пишу за њега. Волтер је оставио доста неуспелих комада! Два велика песника, Шилер и Гете, уздићи ће немачко позориште и прославити га у целом свету, нарочито после великог успеха Шилерове „Јованке Орлеанке".

БЕСМРТНИ „ФАУСТ" — Писац чувених драма „Дон Карлос", „Валенштајн", „Виљем Тел" и других, родио се 1759. године, а када се, 1794. упознао са десет година старијим Гетеом, биће то процват оба талента. Њихово пријатељство потрајало је до Шилерове преране смрти, 1805. године. Кроз свој дуг живот Гете је у књижевности обрадио огроман број тема, а бавио се и свим родовима. Један је од ретких великих писаца који је у почетку писао поезију без икакве вредности, али је касније успео да се развије у правог књижевног горостаса! Један је од покретача романтичарске школе »Šturm und drang« која је у целој Европи оставила трага, а од многобројних његових дела најпознатији је „Доктор Фауст". Гете је умро у Вајмару 1832. године.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Храм црвеног лотоса

РАТКО ЈАНКОВИЋ

СТАРАЦ ЈОЈ ЈЕ ДУГО ГЛЕДАО У ОЧИ. ЊОЈ СЕ УЧИНИ ДА КРОЗ ЊИХ, КАО ХЛАДАН МЛАЗ, У ЊУ ПРОДИРЕ ЛЕДЕНА РЕКА. ВОЉА ЈОЈ СЕ ГАСИЛА . . .

Сазнање их је збунило. Посада брода „Азија II“ немо се сакупила у централној соби. Непроменљивост свакодневице, која им је уливала сигурност, била је распршена у изненадном тренутку.

Давид је одсутно гледао у руке и окретао сјајни прстен, Хелас Ги и Сибила, загрљени и припијени једно уз друго, јер више нису скривали љубав, немо су се гледали у очи. Тирса је плакао. Мали, осетљиви Тирса.

У центрима где су се обучавали за летаче, још од најраније младости, систематски су подвргавани тренингу, сатима учења и ћутања. Било је потребно, што је могуће више, приближити их и уклопити у моћну технику летећих машина. Били су обучени за најразличитије ситуације, када могућности машина или друге технике закажу. Али, догодило се оно што нису очекивали. Заказао је човек — Мемчандра Ситама.

Сусрет у Мадрасу

— Дошао сам ти, Давиде, — рече археолог Нандор Дас старом школском другу једне вечери у Мадрасу — да ми, ако можеш, помогнеш.

Давид је са осмехом гледао пријатеља. Седео је непомично, скоро одсутно. Уживао је у сваком зеленом тренутку мирисаве шуме и широком, непомичном пространству Бенгалског залива.

— Кажи, Нандоре — рече.

— Па, Давиде, моја екипа већ шест месеци борави у Индији. Чини ми се да смо, следећи древне записе у камену, папиру, дрвету, кори палми и другим изворима, успели да се приближимо тачној историји Индије.

— Охо — прену се Давид. — Не очекујеш, ваљда, од мене да ти помогнем у том послу.

— Не, не. Буди стрпљив. Историју Индије лакше је проучавати из записа околних цивилизација. Индуси нису никада поштовали време.

Ветар се играо лишћем, ускомешана вода је грлила и миловала оштро, излокано стење. На пучини су се мицале обојене светиљке барки. Давид је осећао како му се тело опушта и пријатно тоне у наслон фотеље.

— И догодило се — причао је археолог — оно што је мало ко претпостављао. У напуштеном планинском храму, далеко од сваког насеља, нашли смо човека.

— Па — процеди Давид.

— Био је усправан и полумртав од глади. Његов чанак за прошњу од углачаног кокоса био је празан и прашњав. Око њега су слободно шетале најдивљије шумске животиње.

Тиха музика је нежно таласала тишину одаје. Целим бићем Давид је упијао у себе тонове и боје. Чинило му се да лебди у ваздушастом безвременом трајању.

— Давид,е знаш ли шта то значи? Ми смо пред собом имали човека из прошлости. Ми га можемо одвући у наше огромне градове и дати му храну из фабрике. Али, ми ћемо га тиме убити. Можемо га довести и у неки парк као што је овај, али, ти и сам знаш да то није никакво решење. Одсеци биљку и она ће усахнути.

Давид бесно погледа друга. Око њега је била варка, вештачки створени рај. И далеки фењери рибарских лађа и мирис шуме, све, све. Његов тренутак сна је неповратно изгубљен.

— Зато те и молим — заврши Нандор.

— Молиш, шта?

— Одведи га на Андру. За неколико месеци његових шума и брежуљака у дну Хималаја више неће бити.

— Како, зашто?

— Рудник, фабрика, хартије, пратећа постројења, насеобина. Учини то, Давиде. Андра је још нетакнута. Нека старац тамо размишља у самоћи која му је потребна. Ми му ништа не можемо пружити у нашем свету. Можемо само да разоримо његов. Он је сувише стар и немоћан да изгради нов.

Давид мрзовољно устаде. Под ногама, кроз мекоћу ћилима, осети топлоту машиноког одељења, иза тешких старинских завеса учини му се да чује зујање снажних пумпи које су стварале угодан мирис борова.

— Питаћу — рече.

— Ти си увек волео људе. Хвала ти.

— Питаћу — рече.

Када су га унели у брод старац је био у дубоком сну. Пре него је заспао, и не знајући, последњи пут је видео Индију.

Брод „Азија II“, је, због госта, мало личио изнутра на летелицу. Старчева кабина је подсећала на камену шпиљу. И оближњи ходници су били слично декорисани. Сибила је, када је старцу уносила храну, свлачила свакодневно одело и улазила у једноставној хаљини од свиле. Јео је једном дневно, мало као птица.

Необични путник

Често су, окупљени у кабини коју су назвали „Храм црвеног лотоса“, дуго причали са старцем. Заправо, слушали су га.

Старац би непомично седео на плетеној асури. Био је скоро наг са белом прегачом око струка. Тело му је било ишарано ожиљцима. Посматрао их је мирним, дубоким погледом.

Понекад, занесен мислима, говорио је гласно. Тада су га слушали збијени око звучника. Осећали су да у старчевим речима има нешто што им измиче, што добро не схватају.

— Желео бих да због њега што пре стигнем на Андру — рече Хелас Ги.

— Он нас не примећује — рече Сибила. — Или још горе, презире нас.

— Његова душа је сажежена — рече Давид.

По обичају, када им зе завршио радни дан, окупише се у „Храму црвеног лотоса“. На старцу је лебдела промена. Било је нешто неухватљиво и туђе међу зидовима кабине.

— Лепо изгледаш вечерас, Мемчандро — рече Давид.

Старац га погледа и благо склони са лица прамен дуге седе косе.

— Приближава се крај мога пута — рече.

— Како? — упита Тирса.

Нису мислили да ће ћутљиви старац проговорити о себи. Његово далеко непокретно лице обећавало је загонетку и двосмисао — исповест не.

— У животу сам, о браћо, хтео праведан живот да нађем. Шибао сам тело бичем да савладам бол, данима нисам јео да савладам глад, лагано дисао и склањао поглед од лепоте да уразумим срце. Мислима сам понирао у камен да научим од њега постојаност, у души био море да схватим ширину, био сам река да разумем промену. Био сам птица и из висине гледао земљу, планине, реке и мора. Залажао сам и дивио се њиховом савршеном складу и слагању. Река дуби и мрви тврди камен немирним током, али то чини постојаношћу свога немира, море је широко и моћно али је такво због удара у обале и богатих река што га као дебеле жиле хране. Ви сте учили из књига, ја сам учио од природе. Моја душа је отворена јер је живела хиљадом живота. Због тога је и нема више. Ја сам све и ништа.

— Јеси ли задовољан, Мемчандро Ситамо? — упита Сибила.

Старац јој се загледа у очи. Њој се учини да кроз њих, као хладни млаз, у њу продире ледена река. Воља јој се гасила, могла је да буде друго, прича друго и мисли друго. Онда, све престаде. Старац је оборио поглед. Руком је благо прелазио преко штаке са дршком од меди.

Сибила више није питала, дрхтала је.

— Јесам ли задовољан — рече. — Јесам ли?

Давиду је још од уласка било нелагодно. Није могао да објасни зашто. Хтео је да прекине разговор, да закључа старца док стигну до Андре. Чак му више и није било стало до њега. Слутња му се увлачила у сваку пору и ћелију тела...

— Ви тражите чуда, браћо. Лугате пространствима и тражите их. Чудо је дан и ноћ, чудо је кад жито зри, чудо је река, ваздух и поток. Највеће од свих чуда је човек, браћо. Ви који сте у сталном лутању за далеким и недокучивим, ви сте чудо, у себи га носите, ваш осмех је чудо, ваше руке, осмех и разум.

Није ли чудо складна и нежна линија лотосовог цвета?

Старац ућута. Никада пре тога није изговорио толико дуг низ речи. Посегну за дрвеном посудом за воду.

Он који дише природом, он који је свесно постао једна њена ћелија, пустио је да струји кроз њега, помисли Хелас Ги, пије кристално бистру синтетичку воду. И, не примећује . . .

Старац лагано стави посуду крај себе. Обриса шаком уста. На лицу му је, док је гутао, био туробан и болан израз. Учини им се да само због тога што са захвалношћу прима све што му се да ништа не говори.

Пије и ћути, помисли Давид, чак и не помишља да пије воду. Он је и гута другачије него што се вода пије. Зна. Али, како?

Када последњи од њих затвори врата, јер је Мемчандра престао да говори, Тирса бојажљиво рече:

— Можда би било добро да останемо још мало заједно. Зар не, Давиде?

— И ја тако мислим — рече Сибила.

Стајали су у централној соби. Компјутер је тихо зујао. Понекад су имали утисак да то и није брод но само шупљикаво ткиво кроз чије се празне, бескрвне артерије крећу. Као паразити.

— Мислим да би требало држати старца на оку — рече Давид.

— Он нешто смера — каза Тирса.

— Када би и изишао из своје кабине он бу се нашао у чуду. Он је скоро немоћан — рече Хелас Ги.

— Ти можда тако мислиш — каза Сибила. — Он је факир, чудак. Он је тако немоћан и тако јак истовремено. Треба га лазити као крхку биљку и чувати га се као дивље звери.

— Ничему се не чуди — рече Давид. — Као да је у свом једноставном свету дана и ноћи, камена и цветова, открио и сазнао све, саму тајну постојања. Он не зна шта је васионски брод, али зна да се може летети до звезда, мирно седи у заточеништву а зна да путује некуд.

— Треба га мотрити — рече Тирса. — То ће компјутер. Ако изиђе из одаје нека нас алармом опомене.

Тирса притисну неколико дугмади. Пространа табла оживе.

— Порука регистрована — из свих углова зашапта глас. — Обавестити звуком у случају изласка човека из кабине седам.

Удес

Летелица поче нагло да скреће и пропиње се. Као да је метални колос посустао, зауздан и сапет. Компјутер је био нем.

Истрчаше из кабине. Сибила, Тирса, Хелас Ги и Давид. Соба Мемчандре Ситаме била је празна.

— Тамо — мукло рече Давид. — Тамо где не сме да буде.

Утрчаше у централну просторију. Тастатура и команде су биле изломљене, лампе компјутера погашене. На поду, на плетеној асури, задубљен у мисли, прекрштених ногу и руку опуштених уз испијене бокове, седео је Мемчандра Ситама.

— Везе прекинуте — врисну Сибила.

— Компјутер неисправан — шапну Тирса.

— Команде онеспособљене — рече Хелас Ги.

Давид погледа екран. Један његов руб је био блештаво бео. Светла искрица се приближавала белини.

— Ми смо изгубљени — рече Давид тврдим, далеким гласом. — За неколико часова пашћемо на површину Сунца. Касно је да било шта учинимо.

Окренуше се према Индусу. Њега више није било. Отрчаше до кабине.

Старац је држао очи затворене. Није скоро ни дисао.

— Учини ли ти ово, Мемчандро? — просикта Давид једва суздржавајући бес.

— Како си знао, проклет био, шта треба да искидаш, где брод да скренеш? — јецао је Тирса.

— Мој пут се завршава. Од свих тајни остала је светлост, моћна и велика. Хоћу да будем светлост упловим у њене врућe изворе, да и сам постанем зрак као што сам постао ваша ватрена лађа, њена утроба, њен мозак и жеља, њено тело и срце. Уништио сам јој све, оставио јој само ноге да хитају у сусрет вечитој свевременој светлости.

— Будите срећни што ћете открити највишу тајну — рече старац.

Нису имали шта да кажу. Могли су да га казне или да му опросте.

— Никада нећеш сазнати тајну светлости — рече Давид. — Ја ти нећу дозволити.

— Чак и ако моје мртво тело сагори у њој — бледо се осмехну старац — ја ћу бити срећан. Јер:

— Потпуно захваћене пламеном.

Распадоше се на пет природних елемената . . .

Његов скелет месо и крв не издржаше,

Ни пепео не остаде од њих.

Када стихови замреше на старчевим уснама компјутер спорим и развученим гласом поче да понавља:

— Стихови, цитат: Махабхарата. стихови, цитат: Махабхарата . . .

Хелас Ги прискочи и песницом размрска преосталу дугмад. Компјутер дуго писну и умуче.

— Нека се путник Мемчандра Ситама обуче у скафандер — ледено рече Давид.

Хитре руке извршише наређење.

— Избаците га из брода — нареди Давид. — Ми ћемо ударити у Сунце за неколико сати — рече. — За њега ће оно заувек остати светла бела кугла. Иста онаква какву је видео са Земље.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Човена држе у власти демон добра и демон зла.

(Пиндар)

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Године службе, **5)** нахрањени, **9)** домаћа животиња, **10)** отпоран на̀ болести, **11)** злато (фр.), **12)** негација, **13)** лична заменица, **15)** хемијски знак за германијум, **16)** рибарска мрежа, **17)** општинско подручје, **18)** хемијски знак за натријум, **19)** иницијали хрватског песника, романсијера и преводиоца („Бркићи из Бара"), **20)** писац сценарија, **26)** земљорадници, **28)** удар, **30)** Ужичанин, **31)** део теразија, **33)** везник, **34)** начин понашања, **37)** врста папагаја дугог репа, **39)** врста першуна, **40)** РОМАН КЊИЖЕВНИКА СА СЛИКЕ (1855—1906), **41)** ауто-ознака за Тунис, **42)** тениски израз, **43)** стара мера за тежину, **45)** ноћни локал, **46)** врста змије, **48)** корално острво, **50)** ДЕЛО КЊИЖЕВНИКА СА СЛИКЕ, **53)** атински законодавац из VII века пре н. е., познат по изузетно строгим законима, **54)** младунче домаће животиње.

УСПРАВНО:

1) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СРПСКОГ РЕАЛИСТЕ (види слику!), **2)** хемијски знак за телур, **3)** телефонски позив, **4)** жар, **5)** део граматике, **6)** назив, **7)** овде, **8)** међународно удружење радника, **14)** црна креда, **15)** плин, **20)** просторија за становање, **21)** хемијски знак за ербијум, **22)** конац, **23)** припадник једног словенског народа, **24)** народни израз за змијски отров, **25)** превара, обмана, **27)** мера за хартију, **29)** прибор за рад, **32)** стручњак за грађу човечјег тела, **35)** врста морске рибе, **36)** алкохолно пиће, **37)** драг, **38)** град у Турској, **42)** држава у Африци, **44)** један од „Три мускетара", **45)** град у Србији, **46)** словеначки књижевник (Матеј), **47)** француска новинска агенција (скр.), **49)** показна заменица, **50)** ауто-ознака за Задар, **51)** норвешко мушко име, **52)** надимак прождрљивог просјака Арнеја у „Одисеји".

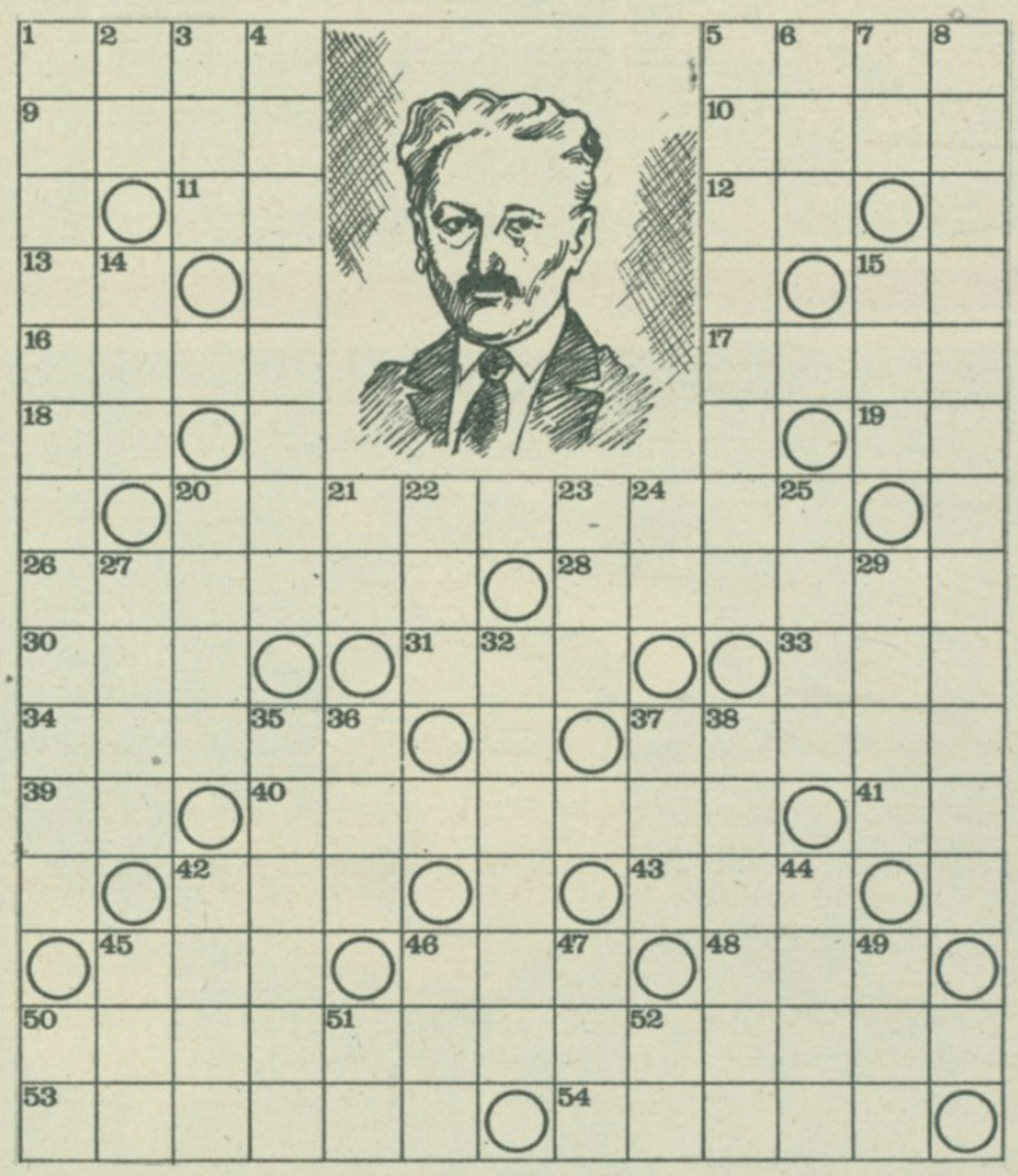

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Пастеризација, 12) орти, 13) ока, 14) Арам, 15) Лео, 16) Итака, 18) име, 19) Ис, 20) пророци, 22) ар, н, 23) улар, 24) Нина, и, 26) одрон, ш, 29) данак, 31) мр, 32) таван, 35) Тара, 36) В(ладан) С(тојаковић), 38) цапин, 40) ли, 41) НАТО, 43) ранац, 45) ки, 47) Арета, т, 49) вашар, и, 51) кота, 53) сако, о, 54) со, 56) нормала, 58) ук, 59) К(ошаркашки к(луб) О(лимпија), 61) скала, 62) иве, 63) Аеро, 65) УКТ, 66) указ, 67) професионалци.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурихана Бојић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дин, полугодишња 110,00 дин, тромесечна 55,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дин, полугодишња 220,00 дин, тромесечна 110,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—, Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

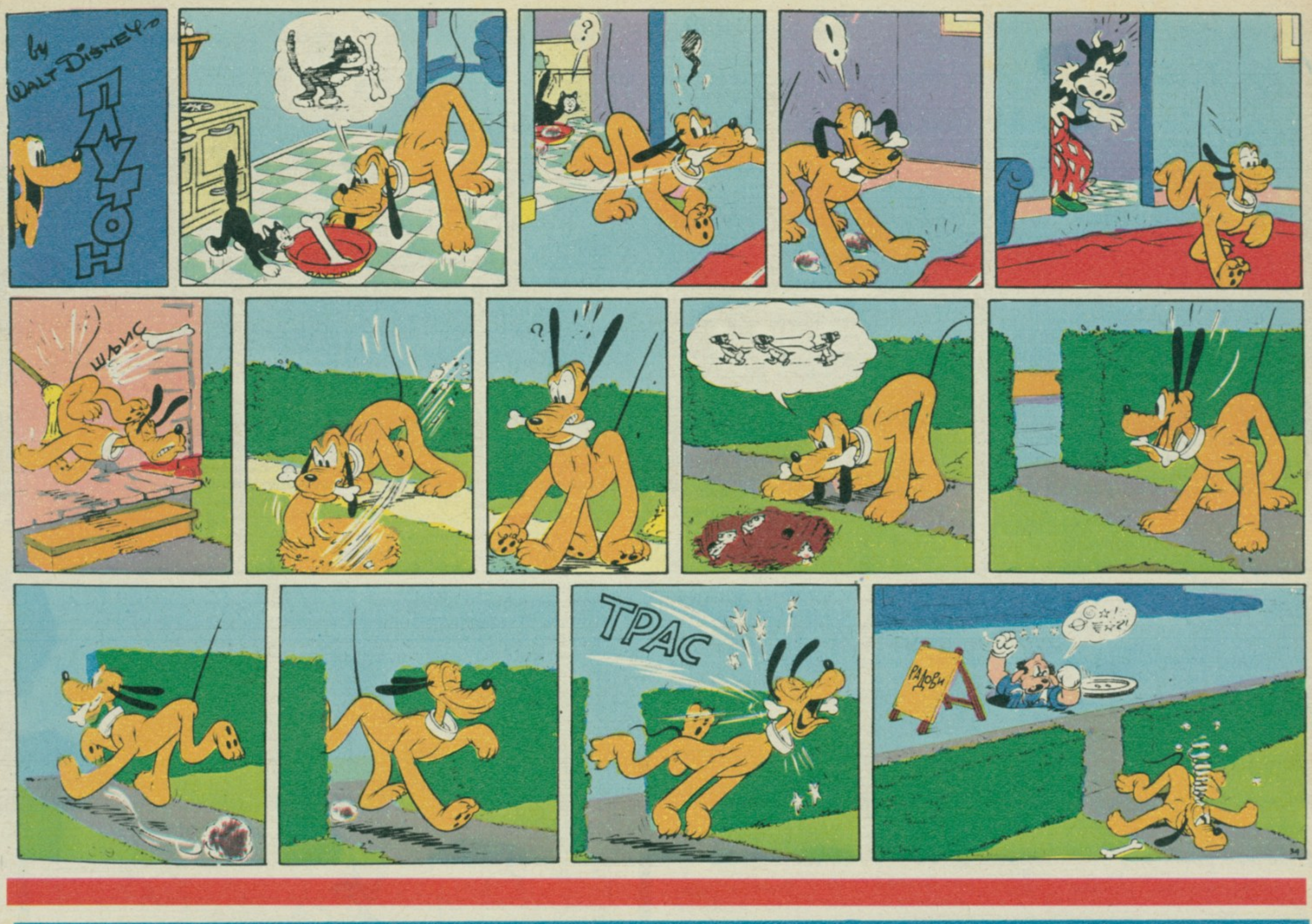

© Walt Disney Productions

PEZ®

PEZ вам поклања поред укусних бомбона и драгих фигурица и доживљаје Дизнијевих јунака у стрипу.

НАПРАВИТЕ СВОЈУ МИНИ –СТРИП БИБЛИОТЕКУ И ИГРАЈТЕ СЕ ЈОШ ЛЕПШЕ!

Играјте се PEZ фигурама
Слађите се PEZ бомбонама

ČESNJAK

Kolinska

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

У ИМЕ ЧОВЕКА

Ко је и када дошао на идеју да се оснује хуманитарна организација каква је Црвени крст.

Светомир Зековић, Сарајево

Јуна 1895. године швајцарски лекар Анри Динан, присуствујући бици између Француза и Аустријанаца код Солферина, био је потресен крицима рањених и умиручић војника. Одлучио је да оближњу цркву претвори у болницу за помоћ унесрећеним. Потпомогнут истомишљеницима пружао је помоћ не само француским него и аустријским војницима, човеку уопште.

Динан долази на идеју, видећи у ранијим примерима колико је оправдана, да оснује једну међународну хуманитарну установу за помоћ свим пострадалим како у рату тако и у миру. Идеја се октобра месеца 1863. године у Женеви претвара у стварност. Тако је основан Црвени крст.

Ценећи пре свега човека, Анри Динан је 1901. године, када је добио Нобелову награду за мир, целу своту новца поклонио Црвеном крсту. На жалост, умро је у заборављу и беди.

Црвени крст одиграо је изванредно значајну улогу не само у оба светска рата него и у послератним годинама помажући унесрећене.

У муслиманским земљама организација ове врсте носи име Црвени полумесец.

ЉУБИМАЦ ДВОРА

Интересује ме по чему је пас пекинезер добио име, односно откуд потиче.

Сања Табаковић, Бор

Пекинезери су врло стара врста паса. Име су добили по Пекингу, кинеској престоници, откуд и потичу. Ови достојанствени, храбри и живахни пси за време владавине династије Танг, и не само тада, били су љубимци двора, дворски пси.

На колико су цени били ови мали лепотани сведочи и један кинески закон којим се крађа пекинезера кажњава смрћу. Ипак, и

поред тога кратконоги и дугодлаки псић пренесен је у Европу баш захваљујући једној крађи. Наиме, један поданик енглеске круне успео је да се увуче у царску Летњу палату у Пекингу и дворског љубимца пренесе у Енглеску. Одатле се пекинезер убрзо настанио на свим континентима.

АНДРИЋ ПРЕ 66 ГОДИНА

Мој брат тврди да је Иво Андрић своје прве радове објавио 1911, а ја мислим да је 1914. године. Молим те да кажеш ко је у праву. Такође бих волела да знам кад су објављени његови романи „Травничка хроника“, „На Дрини ћуприја“ и „Госпођица.“

Марија Ивановић,
Сисак

Песме, своје прве књижевне радове Иво Андрић је први пут објавио у сарајевском књижевном часопису „Босанска вила“ 1911. године. Тад се у новинама први пут појавило име будућег нобеловца.

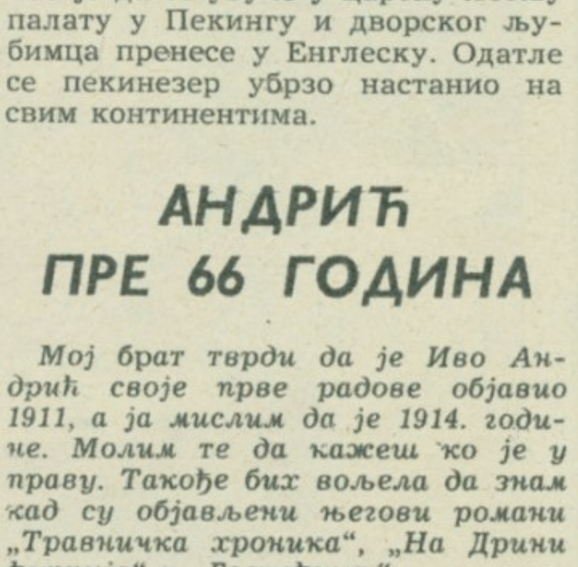

Тридесет четири године касније, 1945. Андрић је у једној години објавио три своја највећа дела: романе „Травничка хроника“, „На Дрини ћуприја“ и „Госпођица“.

БРОДОМ ОКО СВЕТА

Читао сам о Дарвину и дарвинизму, па ме занима кад је овај велики научник пловио на броду „Бигл“.

Марио Матковић,
Хвар

Као двадесет двогодишњи научник, Чарл Дарвин се 27. децембра 1831. године укрцао на једрењак „Бигл“ који је полазио на пут око света. За следећих пет година, тачније до 2. октобра 1836. Дарвин је препловио Атлантик, опловио обале Јужне Америке и познатог острва Галапагос, прешао Тихи океан и поред јужних обала Аустралије, Мадагаскара и Африке вратио се у Европу. Ово славно путовање било је пресудно за младог научника; после њега родила се јединствена и необорива теорија дарвинизма, науке о еволуцији, постанку биљних и животињских врста укључујући и човека. Године 1859. Чарлс Дарвин је објавио своје највеће и најпознатије дело „Порекло врста путем природног одабирања“ и њиме изазвао потпуни преврат у дотадашњим представама о животу и органском свету.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Посједујем албум југословенских и страних маркица па бих га радо поклонио ономе ко се јави најљепшом разгледницом. **Есудин Ибрахимовић, 35210 Свилајнац, ВП 1709/12**

Хтјела бих да размјењујем разгледнице и ријечи домаћих забавних пјесама са пријатељима из домовине, за сваку разгледницу шаљем разгледницу свога града. **Звјездана Јурчић, 44000 Сисак, Трг I интернационале број 21/I**

Скупљам поштанске марке па бих желио да се размјењујем са друговима и другарицама којима је то, такође, хоби. **Анте Јукић, 55221 Велика Копаница, Ј. Филиповића 95**

Хоби ми је скупљање значака и марака али нисам у могућности да повећам број те молим читаоце да се размењујемо са дупликатима. За једну металну значку дајем шест поштанских марака. **Емин Гулен, 97000 Битола, Ул. Стив Наумов 142**

***

МАТЕМАТИКА
КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге **80 дин.** Све 4 књиге - комплет само **250 дин.**
АДРЕСА: **МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64**

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!
ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

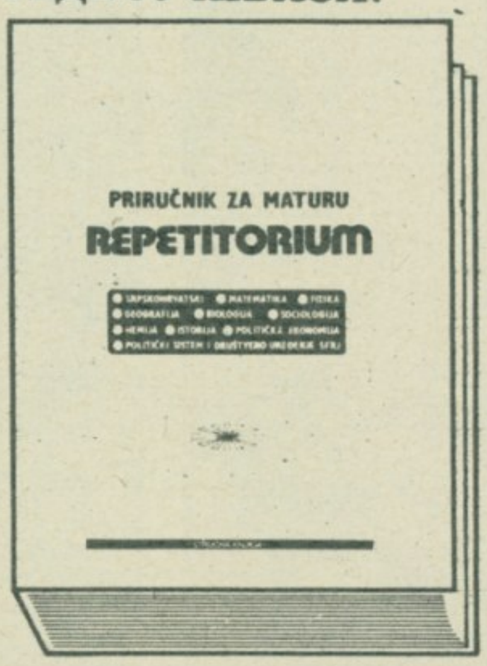

Са приручником за матуру — **репетиторијумом** — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, **тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године,** а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански фах 23.

WALT DISNEY

МИКИ